PIV 1399.

Biblioteca Bucureștilor

10 Octombrie 2009

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

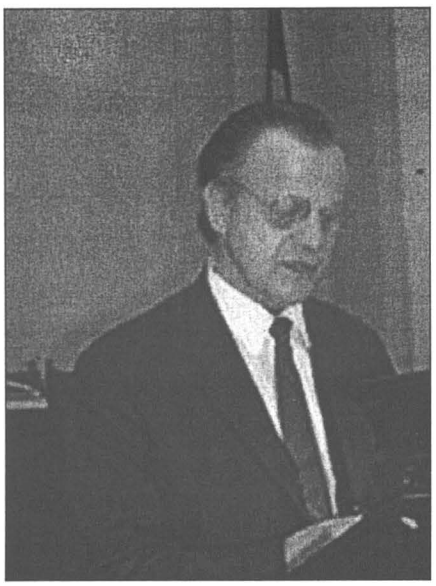

ALEXANDRU ZUB

– 75 de ani –

„… Orice popor e o ființă organică şi durata lui se cuvine abordată integral. […] Privită de aproape, viața oricărei comunități are frumusețea ei, demnitatea ei, partea ei de experiență transmisibilă, tezaurul ei de bunuri inventariabile cu folos în marea cartea a lumii. A lipsi un popor de istoria lui, a i-o răstălmăci cu bună ştiință, nu e mai puțin grav decît a-i jefui teritoriul şi a-l lipsi de mijloacele existenței…“

Biruit-au gîndul

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Răsfoiri
Timotei CIPARIU – Cuvîntare ţinută cu ocaziunea inaugurării şi deschiderii „Asociaţiunii Transilvane pentru Înaintarea Literaturii şi Culturii Poporului Român", la 23 octombrie 1861 2

Centenar Eugen Ionescu
Fragment dintr-un roman 3
Matei CĂLINESCU – O alegorie pentru toate anotimpurile: *Rhinocéros* (III) 5

PREMIUL NOBEL PENTRU LITERATURĂ 2009 – HERTA MÜLLER 7

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ
Călătoria pe Dunăre. Intrarea M.M.L.L. Domnul şi Doamna în Capitală (I) 8

Patrimoniu 13

ISTORIA CĂRŢII
REGELE SOLOMON – *CÂNTAREA CÂNTĂRILOR* 14

AUTOGRAFE CONTEMPORANE
Ion HOBANA – Emisiune nocturnă 16

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC
Din viaţa Bibliotecii Metropolitane Bucureşti
Simpozionul Internaţional CARTEA. ROMÂNIA. EUROPA 20
Cluburi de lectură 22
„Ceea ce se întâmplă la poli ne afectează pe toţi!" 22
Ion CONSTANTIN – Zilele Culturii Polone la Suceava 23
Cristian BOBICESCU – Relaţiile dintre Moldova şi Polonia sub Movileşti. Câteva observaţii pe marginea unor izvoare inedite 24

EBLIDA – Viitorul digitizării pentru bibliotecile din Europa 27
Roswitha POLL, Peter TE BOEKHOST – Măsurarea calităţii. Măsurarea performanţelor în biblioteci (VII) 29

Orizonturi
Florea NEAGU – Inginerul Dimitrie Alexandru Hillard la vârsta de optzeci de ani ...33

Catalog 36

Repere
Festivalul Internaţional de Poezie „Grigore Vieru", Ediţia I – 2009 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI Inventar Nr. 34147

Răsfoiri

Cuvîntare ţinută cu ocaziunea inaugurării şi deschiderii „Asociaţiunii Transilvane pentru Înaintarea Literaturii şi Culturii Poporului Român", la 23 octombrie 1861

Timotei CIPARIU

Excelenţă, Domni şi fraţi! Cînd ne uităm înapoi la istoria poporului nostru şi mai ales la a naţiunii noastre din astă patrie dulce, care e întîiul leagăn al vieţii române pe aceste locuri nordico-orientale, mai că nu aflăm în seria atîtor mari de secoli de la începutul celui al doilea al erei creştine pînă acum peste mijlocul al celui de al XIX-lea secol, decît numai zile de lacrimi, de dureri şi de suferinţe de toată forma: iar zile de bucurie pentru poporul român şi pentru naţiunea noastră transilvanică în specie, au fost mai puţine şi mai rare decît peana de corb alb. Cultura romană ce au adus cu sine în Dacia din alte părţi ale lumii mai fericite şi mai desfătate, şi o au străplintat în acest pămînt rece şi îngheţat, cultura de carea mărturisesc toate ruinele şi toate unghiurile patriei noastre, acele 40 de cetăţi, ce le numără Ptolomeu în geografia sa cu numele, abia cu 50 de ani după strămutarea noastră în acest Babilon, – toată, mai toată căzu pradă ginţilor barbare, care înainte de a prăda Grecia şi Italia, Atena şi Roma, se par că din prada patriei noastre şi din ruina culturii romane de pe acest pămînt şi-au luat gust de a se încrusta în ruinele şi ale celorlalte provincii din imperiul roman. Din această ruină totală a naţiunii numai Dumnezău ştie cum am scăpat, numai ca prin minune, şi numai cu pielea şi cu viaţa, căci acele incursiuni şi prădăciuni nu numai ne-au răpit averea şi cultura ce o am avut, ci ne-au răpit şi mii de mii de suflete de ale fraţilor sau părinţilor noştri, şi dacă ar fi fost moartea lor numai corporală, mai puţină le-ar fi fost şi amărăciunea, însă decît moartea naturală mai este moarte şi mai cumplită pentru om, sclăvia, despărţirea de ai săi, şi mai pre sus de toate simţul unei ruini naţionale: căci nici o durere nu poate să se asemene cu acea durere, cînd vede omul nu numai pierirea sa, ci vede deodată şi pierirea unei patrii, a unei naţiuni întregi, mai fără nici o sperare de o ridicare din acea pierire. Însă din toate aceste ruine providenţa ne-a conservat încă în aceste dureri cumplite un tesaur nepreţuit, care nu ni l-au putut răpi nice sabia învingătorului, nice cruzimea tiranului ce domnea pe corpurile noastre, nice puterea fizică, nice politica infernală – un tesaur născut cu noi de la ţîţele maicii noastre, dulce ca sărutările măicuţelor cînd ne aplecau la sînul lor! tesaur mai scump decît viaţa: tesaur care de l-am fi pierdut, de l-am pierde, de vom suferi vreodată, ca cineva cu puterea au cu înşelăciunea au cu momele să ni-l răpească din mîinile noastre – atunci mai bine, mai bine să ne înghită pămîntul de vii, să ne adunăm la părinţii noştri cu acea mîngîiere, că nu am trădat cea mai scumpă ereditate, fără de care nu am fi demni de a ne mai numi fiii lor: limba românească. Ci sperăm în providenţa divină, sperăm în virtutea neînfrîntă a naţiunii, pe care întru atîţi secoli nice cea mai apusă soartă a ei, nu a tradat-o: Sperăm în marii bărbaţi şi însufleţiţii fii ai naţiunei, cari mai ales în aceste timpuri critice în care se tratează chestiunea de a fi au a nu fi, cu toată bărbăţia demnă de un roman vechi, cu toată resoluţiunea nefăţarită, şi cu peana şi cu cuvîntul şi cu fapta, au sprijinit şi sprijinesc cauza naţională, cauza culturii, în biserică, în şcoală, în politică: cari ş-au întors toată influenţa şi poziţiunea, şi n-au cruţat nice osteneală, nici spese, numai şi numai ca să-şi sprijinească, pe această naţiune, cu al căreia nume se laudă şi a căreia limbă o vorbesc.

Chiar şi această zi solemnă ce ne-a adunat din toate părţile patriei, e un testimoniu al vieţii româneşti şi o protestaţiune mai solemnă decît şi jurămîntul, că naţiunea română nu vrea şi nu va suferi niciodată, ca să apună din seria naţiunilor ca română, că nu vrea şi nu va suferi niciodată acea batjocură, ca să se lapede de al său nume şi de a sa limbă în favoarea nici celei mai culte naţiuni şi limbi din lume... Aceasta adunare atît de număroasă, atît de strălucită, de atîţi bărbaţi bravi şi demni, cari cu atîta bucurie nu-şi pregetară: nici osteneala nici spesele, ca să alerge aici în depărtare şi să ia parte la această sărbătoare naţională, e un document neînfrînt că se simt măreţi a fi fii ai naţiunei române şi a se numi cu numele strămoşesc. Naţiunile cari visează şi trăiesc în acel vis, deşert, că oarecum tot vor să aducă pe români ca să-şi disprepuiască limba şi să adoreze pe alta străină... deştepte-se din visul lor şi să nu se mai nutrească cu iluziuni seci şi amăgitoare. Căci amin, amin, le zicem lor, că mai curînd va trece cerul şi pămîntul, decît să se mai prefacă românul în cea sau cea naţiune. De român ca naţiune zic, nu de român ca individ... românul ca naţiune, pe carele 17 secoli l-au strîmbat la pămînt în adevăr, ci nu l-au rupt nici l-au smuls din rădăcină, şi deci înainte să mai treacă şi de 17 ori cîte 17 secoli tot român va rămînea, de s-ar duce cu miile înstrăinîndu-se: Asta ne e credinţa neclintită, şi sperăm că toţi cei ce nutresc asemenea credinţă nu se vor ruşina: căci mai măduvoasă e trupina ei decît să se usuce, dacă se şi uscă multe şi oricît de multe ramuri din corpul ei: ca un agru fructuos, carele e în stare nu numai a nutri grîul din destul, ci şi polomida, şi polomida se va arde, iară grîul se va aduna şi iarăşi se va semăna, ca sămînţa să nu-i lipsească în toată eternitatea...

Să urăm deci acestei tinere plante, ce astăzi se împlîntă în a doua noastră patrie, să-i urăm binecuvîntare de la cel ce susţine şi sprijineşte toate, ca cu ajutorul Celui Preaînalt şi cu zelul învăpăiat al naţiunii nutrită şi crescută, să ajungă cît mai curînd la statura normală, în carea să înverzească, să înfrunzească şi fructuri înmiite să aducă de bun şi dulce gust tuturor românilor, fructul de cultură şi propăşire în toate ramurile ştiinţei, artei şi civilizaţiunii...

Timotei Cipariu, *Discursuri*,
ediţie îngrijită, antologie şi glosar
de Ştefan Manciulea şi Ion Buzaşi,
prefaţă şi bibliografie de Ion Buzaşi,
Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Centenar Eugen Ionescu

Fragment dintr-un roman

A lupta pentru drepturile tale înseamnă de fapt a nedreptăți pe altul.

*

Am o adîncă silă pentru tot ce este vital, biologic instinctual, specific. Am o scîrbă extremă pentru mase, pentru hidre, pentru furiile populare care, mîine, astăzi, vor conduce lumea.

În schimb, nu am puterea de a urî cu adevărat pe nici un om. Nu pot avea duşmani. Niciodată nu cred că am dreptate împotriva cuiva. De altfel, nimeni nu are dreptate.

A şti aceasta, iată spiritul apolitic.

*

Suprema noblețe: să te ruşinezi să lupți pentru viață, să te laşi ucis, cu ai tăi, de asasini. Să-ți fie ruşine să lupți la comanda instinctului de conservare. Mila pentru duşmani să fie mai tare decît nevoia de a te apăra „pe viață şi pe moarte".

*

Trebuie să recunosc: mai totdeauna, oamenii îmi fac oroare. Nu iubesc oamenii decît atunci cînd seamănă cu cîinii, cu florile, cu pietrele. Să nu credeți că e aici o legătură biologică, ci tocmai una spirituală şi asocială. Tot ceea ce este social, făcut pentru pămînt, este drăcesc. Numai turma este dumnezeiască. Organizarea politică, socială sunt pentru lucrurile neeterne, neesențiale, pieritoare. Societatea nu are nici o justificare. Turma le are pe toate.

Societatea în forma ei actuală este, de altfel, produsul unei revoluții laice. Cum s-au amestecat bisericile, cum s-au aservit organizațiilor sociale laice. Iată ceea ce este de neînțeles, iată cea mai minunată farsă a lui Satan.

În drumul spre spirit, societatea te încurcă, te abate, te întoarce, te fură. Dar era necesară şi întoarcerea asta, si erezia asta mare în care intrăm. Trebuie să se arate toate semnele, trebuie să se împlinească toate profețiile.

*

Puricoşii care pun „viața" deasupra tuturor lucrurilor; imbecilii care cred în „supraom" ca şi cum orice substanță omenească (subumană, umană, supraumană) nu ar fi egal de proastă, de demnă de azvîrlit. Ridiculi îmi par toți inşii care vor să trăiască „frenetic", să se „consume", fără să-şi dea seama că focul care-i arde nu-i decît flacăra de băț de chibrit care arde ploşnița. Nu putem trăi decît mărunt; nu putem muri decît mărunt. Toate marile eroisme nu sunt decît mărunțişuri. De asemenea toate marile trădări. Există o mică, redusă capacitate de tortură, de febră, aproape egală, cu mici nuanțe, pentru eroi, martiri, laşi, viteji, burghezi, filosofi, proşti, deştepți. Agonia noastră este neînsemnată. Greutatea pe care o pot purta umerii noştri este de un gram.

*

De altfel, din viața, din aranjamentele care degradează şi puținele noastre fervori: postul bun la stat, nevasta drăguță, situația socială. Nimic nu putem face, prea departe nu putem merge, căci, ca în *Paludes*, duminică trebuie să fim la biserică, iar luni trebuie să-l primim pe Hubert.

*

Oamenii sunt proşti şi inumani. Cîinii sunt inteligenți şi umani. Sunt ca oamenii în momentele lor de dezarmare, de asocial. Oamenii pot fi iubiți numai cînd sunt trişti, umili, asemenea cîinilor.

*

Formulele de respect, codul bunelor maniere sau chiar al manierelor elegante, etichete, protocoluri, fracuri, jobenuri, fireturi, formule de politețe. O! ce superbe fleacuri! Ce mult încearcă oamenii să se respecte! Cum reuşesc chiar să se respecte: „Sunt un om onorabil... E un domn..." Şi se grozăvesc păduchii unii în fața altora: „Ştii cine sunt eu? Ştii cine sunt eu?", se rățoiesc toți unii la alții.

Da! ştim cine sunteți! Sunteți păduchi, păduchi, păduchi pe care o unghie dumnezeiască, drăcească sau o unghie de cuțit, de otravă, de glonte, de accident vă zdrobeşte cu un foarte mic pocnet, care abia s-aude şi numai cînd e linişte.

Dar e adevărat că muriți cu murdărie multă, pentru că sunteți vîscoşi, făcuți din mațe, din ape grase, puturoase, din substanțe impure, telurice, drăceşti...

Niciodată nu am să respect atît de exagerat oamenii încît să devin politicos. Să mai fii şi politicos! Asta mai trebuia!...

*

Din slăbiciune, respect durerile. Sunt politicos cu florile, cu cîinii, cu pietrele. Oamenii care plîng, pentru ei mîngîierea, tristețea, politețea sufletească cea mai deplină, reverența pînă la pămînt. Pentru umili, pentru trişti, pentru săraci,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

pentru cerşetor, pentru servitorul cu părul alb care îmi spune: „Să trăiţi" – o politeţe princiară, capul descoperit şi înclinat pînă la pămînt, şi jena mea cea mai mare că se fac aşa de mici faţă de mine. Tot pe aceştia, să-i scuipăm cînd devin plebe rea, colectivitate, curent politic extremist.

*

Cînd Dracul va scrîşni de durere, de înfrîngere, dezarmat, să ne fie milă de el, să iubim Dracul, să trecem de partea Dracului, să urîm pe Dumnezeu. Iubesc numai înfrînţii. Urăsc victorioşii. Nu trebuie să fim tari decît faţă de victorioşi. Să fim umili faţă de umili.

*

Sunt totdeauna gata să „pactizez" cu adversarul. Spiritele politice vor numi aceasta laşitate. N-au decît.

Furia mea cea mai vehementă nu poate rezista în faţa unui surîs, fie falş, al duşmanului. Uit imediat totul, întind braţele. Uneori, cînd duşmanul, păcălindu-mă, le închide pe ale lui, îmi pare rău, îmi muşc pumnii, dar, în adînc, îmi pare bine că sunt aşa şi nu altfel. De altfel, în situaţiile de acest fel, întotdeauna eu am fost mai prost. Eu fac totdeauna primul gest de împăcare, prima întindere de mîini. Lucrurile astea nu le fac din frică, ci numai din sentimentul că eu sunt cel care am nedreptăţit, dar, mai ales, dintr-o organică incapacitate de a nu mă lăsa, dincolo de silă, de ură, biruit de milă.

O, printre cîini blînzi, printre oameni asemeni cîinilor blînzi, cu Alice, într-o blîndă grădină, fără nimeni, fără nimeni...

Să fie aşa de frumos în jurul nostru, să fie aşa de limpede albastrul cerului, aşa de limpezi apele peisagiului, încît să nu mai avem nevoie de nici un prieten, în afară de Alexandru, blînd ca un cîine...

Departe de oamenii care mă rănesc... De gloatele, gloatele care urlă, care trec în goană sau manifestînd, care mă lovesc şi mă azvîrle lîngă zidurile caselor; oamenii de pe trotuare, cu fireturi sau fără, care mă ating cu umerii; oamenii mulţi, mulţi, îngrămădiţi în cafenele, care abia îţi fac loc, care te privesc obraznic, pe care eşti nevoit să-i frolezi, care rîd cu zgomot, care tac cu zgomot.

Nu mai pot suporta şoaptele lor ascuţite ca şuieratul şerpilor, zîmbetele lor de tîrîtoare, politeţea lor grosolană, ironia lor. (Ce ironie! Oamenii mai sunt şi ironici! Şi ironici! Asta este chiar de necrezut! Sunt ironici! Imbecilii sunt ironici! Au inconştienţa, neobrăzarea, impudoarea să mai fie şi ironici!!)

Mă simt privit de ei, din toate colţurile; privirile lor îmi străpung umerii, îmi biciuiesc obrajii.

Alice, să fim departe; să nu ne mai vadă nimeni. Noi şi cîinii, blînzii cîini şi Alexandru. Unde să găsim grădina aceasta, cu un singur cer, pentru noi? Să nu se schimbe nimic decît culorile florilor, din claritâţi în alte claritâţi. Să rîdem fără săgeţi, unei lumi fără săgeţi.

Eugen Ionescu, *Eu*,
ediţie îngrijită de Mariana Vartic,
cu un prolog la
Englezeşte fără profesor de Gelu Ionescu
şi un epilog de Ion Vartic,
Editura Echinocţiu, Cluj, 1990

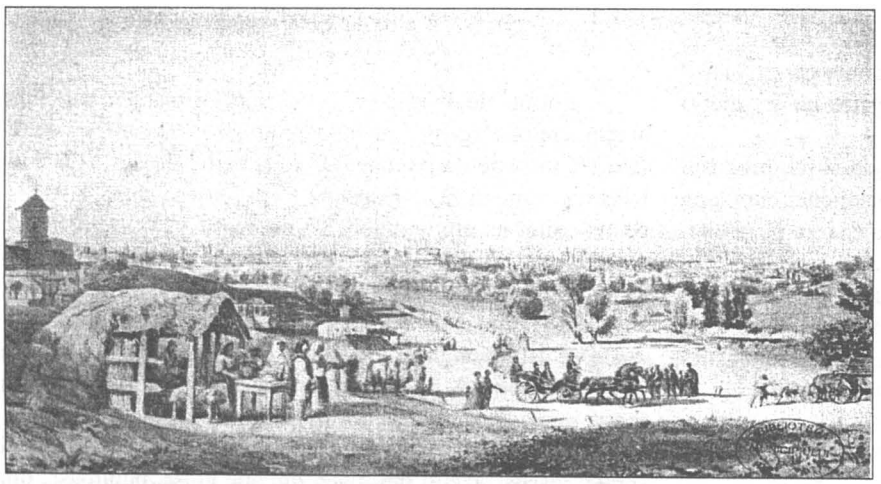

Carol I la plimbare în trăsură. **Acuarelă de Szatmári, 1868**

BUCUREŞTI
550 de ani
de atestare documentară

Ilustraţii aniversare în paginile
4, 26, 28, 32

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

O alegorie pentru toate anotimpurile: *Rhinocéros*

Temă şi surse personale şi literare

(III)

Matei CĂLINESCU

Bérenger, un «om oarecare» şi «rinocerita»

Problema pe care o lasă deschisă – sau doar întredeschisă – *Rhinocéros* este, ca să reluăm întrebarea pe care şi-o pune Bérenger în monologul final: «*Et les mutations sont-elles reversibles?*». Poate, cu alte cuvinte, un rinocer să se reumanizeze? Sau este starea de rinocer, odată realizată, definitivă, fără întoarcere, ca moartea? Răspunsul la astfel de întrebări lipseşte din piesă. Sugestia e – în logica ei profundă, aceea a unui univers închis, fără alternative – că reumanizarea e imposibilă: fie şi doar pentru a accentua, împotriva tuturor aşteptărilor, triumful moral al «ultimului om», al anti-eroului ataşant Bérenger (cu tot felul de slăbiciuni uman prea-umane) care devine erou cu adevărat, în momentul final al piesei, când rămâne total singur, tocmai pentru că găseşte forţa de a accepta totala singurătate, acest ultim resort al *persoanei* umane. Bérenger este, în această piesă alegorică, purtătorul de cuvânt al autorului dar, cum am văzut, în acelaşi timp şi un om oarecare, un *uomo qualqunque*. În această ultimă capacitate, el reprezintă trăsături general-umane, pe care le-a subliniat foarte bine şi concis remarca deja citată a lui Jean-Louis Barrault (actorul care a jucat pentru prima oară rolul lui Bérenger în Franţa, şi care este unul dintre dedicatarii piesei), remarcă la care Ionesco subscrie fără ezitări: «*Ce que la pièce a reveillé dans tous les publics c'est le Bérenger qui dort en chacun de nous*».

Dar dacă Bérenger doarme în fiecare dintre noi, lărgind sensul alegoriei dincolo de lumea închisă, fără alternative, finalmente claustrofobică a piesei, întrebarea despre «reversibilitatea mutaţiilor» rinocerice devine interesantă. Am văzut la începutul acestui capitol că Eugen Ionescu, reflectând la începutul anului 1945 asupra situaţiei sale personale din trecutul apropiat, nu era deloc sigur de ceea ce s-ar fi putut întâmpla, dacă...: «*Am făcut tot posibilul să plec din ţară: orice s-ar fi putut întâmpla. Să mor. Să fiu contaminat; să devin un câine, şi eu; să fiu locuit de demonul legionarilor*». Probabil că nu, dar în cazul lui exista o alternativă, o fragilă posibilitate de evadare, care s-a materializat. Acel Bérenger care exista încă de pe atunci în conştiinţa autorului (dovada o fac jurnalele sale, în care rinocerii şi alte fiare, tigri, lupi, cobre, câini sunt prezente) n-a fost supus probei ultime. S-a regăsit ca om, ca persoană supravieţuitoare – în condiţii dificile, ambigue, apăsătoare, singurele accesibile în acel moment, dar, oricum, diferite de cele din România – dacă nu liber în toată puterea cuvântului, *mai* liber de a fi el însuşi, fie şi sub camuflajul impus de postul său diplomatic de la Vichy. Alternativele nu sunt niciodată perfecte, dar saltul dintr-un «infern» fără speranţă într-un soi de «purgatoriu» din care se poate spera e, orice s-ar spune, «miraculos», ca să-l citez chiar pe autorul *Rinocerilor* de mai târziu. Existenţa alternativelor reclamă un limbaj mai nuanţat, în care, în afara opoziţiilor polare, există, «mai mult» şi «mai puţin», gradaţii şi complexităţi. Am putea numi alternativa pe care a avut-o Eugen Ionescu «sincronică». Există însă, în istorie (cu «i» mic), şi altfel de alternative, pe care le-am putea numi «diacronice» sau «secvenţiale».

Situaţiile istorice, mai devreme sau mai târziu, se modifică, uneori se inversează. Ce s-a întâmplat cu rinocerii fascişti după cel de-al Doilea Război Mondial? Dar cu rinocerii comunişti după implozia Uniunii Sovietice în 1991, precedată de dezintegrarea sistemului oficial marxist în ţările satelite în 1989?

Mulţi rinoceri şi-au procurat măşti «umane» (nu foarte greu de confecţionat), câţiva dintre ei, printr-un proces interior deloc simplu, s-au «reumanizat», în mai mare sau mai mică măsură. Aici avem iarăşi nevoie de un limbaj nuanţat, cu gradaţii. Mulţi intelectuali foşti stângişti din Franţa şi-au repudiat vechi idei «rinocerice», uneori foarte sofisticate. Philippe Sollers, redactorul-şef al revistei «Tel Quel», care în anii 1960 era de-un stângism pe cât de arogant intelectual pe atât de eteroclit (inspirându-se parcă dintr-un Marx văzut prin Lacan, dintr-un Lenin văzut prin Mallarmé şi dintr-un Mao văzut prin Lautréamont şi prin semiotica lui Barthes!), a ajuns să-l intervieveze şi să-l publice pe Ionesco în 1978. După înăbuşirea de către Armata Roşie, sub Hruşciov, a revoluţiei anti-comuniste din Ungaria, după intrarea tancurilor sovietice în Cehoslovacia, în 1968, pentru a anihila spiritul Primăverii de la Praga, după apariţia *Arhipelagului Gulag* de Soljeniţîn în 1973, mai multe valuri de intelectuali comunişti s-au îndepărtat de PCF, dar au rămas în rândurile unei stângi anti-comuniste (anti-sovietice), care a putut inspira revoluţionarismul anarhizant al studenţilor din mai 1968, cu efecte prelungite. A fost vorba, în multe cazuri, de «deconversiuni» parţiale (modelul sovietic fiind schimbat cu un model mai îndepărtat, mai «exotic», maoist, castrist, chiar albanez) şi de «reconvertiri» la noi variante de rinocerită. În cazul foştilor extremişti de dreapta – şi mă refer acum doar la intelectualii români care se găseau sau au venit în Franţa în perioada imediat postbelică, şi în primul la rând la foştii prieteni rinocerizaţi ai lui Eugen Ionescu – situaţia era diferită. Am mai discutat-o într-un capitol anterior şi voi reveni aici doar pe scurt. Recunoaşterea deschisă a trecutului lor politic în climatul ideologic stângist al vremii ar fi echivalat cu o ostracizare sigură. Chiar acei, nu mulţi, care în sinea lor, sau printre apropiaţi, îşi admiteau cu regret greşelile nu puteau, omeneşte vorbind, să adopte o altă tactică temporară decât aceea a tăcerii. Legionarii nereformaţi, rinocerii deplini, îşi găsiseră un refugiu mai ales în Spania lui Franco sau în ţări ale Americii de Sud. Cei din Franţa, chiar dacă reţineau din vechile lor convingeri un anti-comunism («visceral»), erau siliţi, ca refugiaţi meteci, să se adapteze noilor circumstanţe esenţial democratice şi să vadă avantajele democraţiei faţă de totalitarismul stalinist care se instala, aparent ireversibil, în ţara lor obscură, şi căruia, poate, i-ar fi căzut victime, înfundând închisorile politice printre multe alte victime complet inocen-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

te ale monstruosului sistem, sau poate devenind ipocriți, poate chiar sinceri susținători ai lui. Chiar fără să vrea sau să-și dea seama, unii foști rinoceri acum în exil lăsau în urmă rinocerita acută de care fuseseră molipsiți, nu fără sechele, în unele cazuri foarte serioase, desigur. În România, cu puțin noroc și cu o maleabilitate oportunistă pe care rinocerita n-o exclude, unii dintre foștii legionari s-au putut re-rinoceriza, transforma în comuniști nu mai puțin (auto)convinși decât fuseseră în trecut adepți ai naționalismului ortodoxist al Legiunii.

Din punctul de vedere al lui Eugen Ionescu (după 1950 semna Eugène Ionesco), problema personală era aceea a relațiilor lui cu câțiva foști prieteni rinocerizați, care se aflau în exil la Paris, între care Emil Cioran și Mircea Eliade. Trecuseră ei, după război, printr-un proces de reumanizare? Fără să admită, în *Rhinocéros*, această posibilitate (exclusă în universul închis în care se desfășoară piesa), Ionesco a acceptat-o în universul deschis care e realitatea geografică și istorică (cu «i» mic), acea realitate în care «mutațiile inverse» cele mai greu de conceput sunt posibile – de la caz la caz și în maniere individuale diferite și, de asemenea, în mai mare sau mai mică măsură. Fapt e că Ionesco, nu fără a fi avut cu ei discuții cât se poate de tăioase (vezi *infra*, capitolul 2, subcapitolul «Uitarea fascismului?»), i-a *iertat* pe prietenii săi și a continuat dialogul întrerupt cu ei, pe plan personal și intelectual, fără să-și modifice câtuși de puțin poziția teoretică din *Rhinocéros*, care reprezintă drama metafizică a celui care nu numai că rămâne singur, dar, în cuvintele autorului, își «asumă singurătatea». Ce trebuie să înțelegem din această aparentă inconsecvență? Că pentru Ionesco există o punte între metafizic și cotidian: o bunătate cu discernământ și, de la caz la caz, o iertare cu titlu strict personal, fără implicații la nivel ideologic.

Mi se pare important, totuși, că *Rhinocéros* ridică indirect și astfel de probleme. E, între altele, meritul alegoriei ionesciene care, la reflecție, lasă la margini și anumite zone de ambiguitate. «Rinocerizarea» și «rinocerita» pot astfel dezvălui analogii cu alte noțiuni derivate din opere literare sau din numele unor personaje figurând în ele, sau chiar din numele unui autor. Vorbim astfel, plecând de la romanul lui Cervantes, de «donquijotism» sau de naturi «quijotice» (generos eroice dar inadaptate la realitate, autohalucinate când se iau la luptă cu morile de vânt sau când confundă păpușile meșterului Pedro cu niște mauri reali urmărind-o pe Dona Melisandra și sar pe scenă cu sabia scoasă). Vorbim, plecând de la *Madame Bovary* a lui Flaubert, de «bovarism» (într-un înțeles mai larg decât acela propus de Jules de Gaultier în eseul *La philosophie du Bovarysme*, 1912), și de naturi «bovarice». Mai aproape de noi în timp, vorbim de birocrații «kafkaești» sau chiar de circumstanțe «kafkaești», absurd încâlcite, comice și înspăimântătoare, prelungind universul imaginar anxios al lui Kafka în feluri de experiențe ale noastre greu de numit altfel. Toate acestea sunt bineînțeles modele informale de înțelegere a realității, pe care nu trebuie să le respingem pentru caracterul lor imprecis. Intuițiile pe care le putem câștiga grație lor nu le putem obține altfel. «Rinocerita» lui Ionesco e mai mult decât o metaforă reușită, memorabilă: o perspectivă din care devin vizibile fenomene nebănuite, legate de ideologii și de acea autopersuasiune care poate duce – și în anumite împrejurări duce aproape infailibil – la înregimentare mentală și la psihozele specifice «gândirii captive» (între *Gândirea captivă* a lui Czeslaw Milosz din 1953, care analizează autopersuasiunea în cazul exclusiv al comunismului ajuns la putere, și piesa lui Ionesco, luată împreună cu comentariile autorului asupra ei, există paralelisme extrem de interesante).

Procesul de rinocerizare așa cum este el înfățișat în *Rhinocéros* are doar o legătură indirectă, deși foarte acut personală, cum am văzut, cu realitățile și obsesiile tânărului Eugen Ionescu în România. Rezistența lui Bérenger la rinocerită în micul oraș provincial nenumit din Franța, care devine totuși Parisul (căci, la un moment dat, în actul III, Daisy și Bérenger par a se afla chiar la Paris, vorbind de lungi plimbări *«sur le bord de la Seine, au Luxembourg»*, la care Daisy adaugă, simptomatic și enorm comic, *«Au jardin zoologique»*, p. 629) n-au nimic de-a face cu motivele lui Eugen Ionescu de a se împotrivi extremismului naționalist din România anilor 1930. Bérenger n-are o dublă identitate etnică și culturală, el e un francez mediu, cu o identitate simplă, involuntară, de francez, fără vreo urmă de mândrie națională. El mai are însă și o identitate încăpățânată de *om*. Epidemia, ajunsă la un punct culminant, îi dă impresia că a început să-și uite franceza, dar limba rinocerilor îi rămâne necunoscută (nici nu vrea s-o învețe, căci nu crede că ei ar putea fi convinși să redevină oameni). E un ins total inocent ideologic. Nu e nici măcar un intelectual propriu-zis (ca prietenul său Jean sau mai ales ca Dudard); nu dă semne de sensibilitate religioasă; nu e, nici vorbă, scriitor (cum va deveni totuși în *Le Piéton de l'air)* și are interese culturale limitate, deși la un moment dat ar vrea să meargă la muzee și la teatru ca să se poată lăsa de băut în timpul liber. De băut însă nu se va lăsa. Până la urmă, Bérenger e doar un om: un om oarecare, care prețuiește prietenia, care regretă sincer că l-a supărat pe irascibilul Jean și vrea să-și ceară iertare (de aici vizita pe care i-o face, asistând neputincios la transformarea lui în rinocer agresiv sub propriii săi ochi). Într-un cuvânt, Bérenger e un «om oarecare» care nu vrea cu nici un chip să renunțe la umanitatea sa.

Cunoscând sau descoperind cheia alegoriei (ecuația dintre ideologie și rinocerită), cititorul/spectatorul nu poate fi decât izbit de un gol aparent în centrul piesei. În lumina comentariilor autorului care insistă că ideologiile sunt create de intelectuali –, acest gol aparent devine și mai greu de interpretat. Se poate susține, desigur, că unele dintre personajele principale ale piesei sunt, dacă nu intelectuali, caricaturi de intelectuali. Jean vorbește despre «dreptul» rinocerilor de a exista și se referă la Nietzsche, fără a-l numi, spunând că rinocerii sunt «dincolo de bine și de rău»; Botard face aluzie la teoria marxistă a religiei ca «opium al popoarelor» și vorbește de «mituri», de «propagandă», de diversiune etc., fiind deci ideologic opus rinoceritei, care însă îl seduce tacit, pentru că până la urmă el vrea mai ales să fie la fel ca ceilalți, să intre în turmă, să fie în sensul Istoriei (sugestie că ideologia, de orice fel ar fi ea, îl slăbește pe om, pe Botard în cazul de față, făcându-l să intre într-o turmă «verde» deși el însuși ar fi preferat una «roșie»); Dudard, mai sofisticat, mai fin, cedează mai târziu decât ceilalți (vom vedea imediat cum); secretara Daisy, neintelectuală, de care Bérenger e îndrăgostit, cedează și mai târziu, după ce-și dă seama că iubirea e *«ce sentiment morbide, cette faiblesse de l'homme. Et de la femme»*, și că e un sentiment care nu se poate compara *«avec l'ardeur, avec l'énergie extraordinaire de ces êtres qui nous entourent»* (p. 635). Daisy, în fond, rămâne o inocentă, sedusă de energia

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

«zeiască» («*Ce sont des dieux*», p. 636) pe care o emană rinocerii. Cu puţin înainte de a-l părăsi pe Bérenger, ea i se adresează cu *«mon chéri»* şi-i cere iertare. (Bérenger, de altfel, o iartă când exclamă: *«Pauvre enfant abandonnée dans cet univers de monstres!»*, p. 637; ideologia poate face şi victime inocente.)

Metafora ionesciană a rinocerizării luată ca model de înţelegere conţine răspunsuri (potenţiale) pentru cei care le caută, cu o singură excepţie, după părerea mea. Parabola *Rinocerilor*, a unei terifiante infecţii ideologice în numele «purităţii» totalitare (de fapt, în numele unui cult laic al puterii pure) nu e completă, pentru că ignoră una din necesităţile oricărui fanatism colectiv: necesitatea unui «duşman», a unui punct de focalizare a urii, a unui «mecanism victimar» (ca să folosesc terminologia lui René Girard), a unui «ţap ispăşitor». Ionesco avea cunoştinţă de acest mecanism din proprie experienţă – mă refer acum la aspectul genetic personal al piesei. În notele sale de jurnal şi în alte texte în care Ionesco vorbeşte de experienţele sale legate de virulenţa naţionalismului românesc la sfârşitul anilor 1930 şi începutul anilor 1940, inclusiv defecţiunea prietenilor săi fascinaţi de ideologia Gărzii de Fier, figura duşmanului nu e absentă. Ba chiar invocarea acestui duşman, la început timidă, constituie un simptom inconfundabil al viitoarei conversiuni, ca în următorul pasaj, în care un amic contaminat al ziaristului, aflat încă în faza de incubaţie, spune: «... *Ils [les Garde de Fer] n'ont pas raison. Ils n'ont pas raison sur tous les points. Cependant, il faut bien admettre, vous savez que je ne suis pas antisémite, il faut bien admettre que les Juifs, eux aussi...*». Se poate susţine, desigur, că logica internă a metaforei rinocerilor nu îngăduia introducerea unor asemenea elemente specifice, legate de un loc şi de un moment istoric precis. Alegoria pe care se bazează piesa e mai cuprinzătoare, *for all seasons*: semnificatul ei nu e un singur fel de ideologie totalitară, ci toate, de la extrema dreaptă la extrema stângă şi până la «extremismul de centru». Această lărgire a sensului nu e lipsită de avantajele ei. Cum am arătat mai sus, atracţia *mută* pe care o exercită rinocerii aduce în prim plan factorul principal al oricărei conversiuni ideologice, de obicei ascuns, şi anume autopersuasiunea tenace, şi dacă se poate spune aşa, actul de autohipnoză pe care noul convertit şi-l impune pentru a dobândi acces la putere şi la prestigiul acesteia, încorporate în imaginea rinocerului. Din această perspectivă, ceea ce contează e să devii rinocer, şi un rinocer *«nu poate tolera pe nimeni care nu este un rinocer»*: duşmanul, prin implicaţie, este *omul*, condiţia umană simbolizată de Bérenger, de modestul dar obstinatul «om ca toţi oamenii» care doarme în fiecare dintre noi. Nu-i mai puţin adevărat că lipsa unei aluzii, fie ea cât de pasageră, la «mecanismul victimar», la ura faţă de un duşman mitic comun, la demonizarea unui adversar (real sau imaginar) poate fi resimţită ca o limitare. E totuşi greu de văzut cum, dată fiind imaginea centrală, o asemenea aluzie s-ar fi putut integra în simbolismul larg al acestei drame comice, metafizice, coşmareşti. În analiza pe care am făcut-o, am simţit totuşi nevoia să aduc în discuţie şi dimensiunea «ţapului ispăşitor» sau a victimizării selective care, chiar dacă nu e prezentă în piesă, e clar prezentă în geneza ei personală, şi ca atare trebuie luată în considerare. Oricum, conceptul de «rinocerizare» ca autopersuasiune, aşa cum se constituie el din ansamblul piesei, cu flexibilităţile şi preciziile intuitive pe care i le dă originea sa metaforică, îşi păstrează întreaga sa forţă. E o forţă care depăşeşte câmpul literaturii, cum am mai sugerat, în sensul că poate ilumina şi clarifica anumite fenomene ideologice care n-au nici o legătură cu literatura. Şi e o forţă care demonstrează că literatura, *rămânând literatură*, poate uneori, rareori, deveni un autentic mijloc de cunoaştere.

Text reprodus, fără note, din
„Lettre Internationale", Numărul 54,
ediţia română / vara 2005, pp. 52-59

PREMIUL NOBEL PENTRU LITERATURĂ 2009 – HERTA MÜLLER

Herta Müller s-a născut în 1953 la Nitzkydorf, în Banatul şvăbesc. Bunicul, un ţăran avut şi negustor, a fost expropriat de regimul comunist; în 1945, mama ei a fost deportată de ruşi pentru câţiva ani într-un lagăr de muncă; tatăl, care fusese soldat în Waffen-SS, a lucrat apoi ca şofer de camion. Scriitoarea a studiat germana şi româna la Universitatea din Timişoara, iar apoi a lucrat ca traducătoare într-o fabrică şi ca profesoară. A intrat în vizorul Securităţii şi a început să fie persecutată după refuzul ei de a colabora cu această instituţie, şi în urma prieteniei cu membrii aşanumitului *Aktionsgruppe Banat*, un grup de studenţi şi scriitori germani cu atitudine protestatară, din România. Prima sa carte, *Niederungen (Ţinuturile Joase)*, a apărut în 1982, după multe amânări şi intervenţii ale cenzurii, şi a fost publicată în versiune integrală în 1984, în RFG. Din 1985, lucrările Hertei Müller au fost interzise în România, autoarea fiind supusă unor presiuni tot mai puternice, mergând până la ameninţări cu moartea. În 1987 a emigrat în Germania, iar de atunci trăieşte la Berlin. A fost tradusă în peste 25 de limbi.

Cărţi apărute până acum în limba română: *Încă de pe atunci Vulpea era Vînătorul (Der Fuchs war damals schon der Jäger)*, 1995; *Animalul inimii (Herztier)*, 1997; *Regele se-nclină şi ucide (Der König verneigt sich und tötet)*, 2005; *În coc locuieşte o damă (Im Haarknoten wohnt eine Dame)*, 2006; *Este sau nu este Ion*, 2005 (colaj de texte făcut direct în limba română). În curs de traducere: cel mai recent roman al ei, *Atemschaukel*, apărut în vara asta în Germania.

Preluare din „România literară" nr. 41,
16 octombrie 2009 (Anul XLI), pp. 28, 29

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

Călătoria pe Dunăre

Intrarea M.M.L.L. Domnul şi Doamna în Capitală

(I)

Bucuresci, 6 Oct.

Prea Înălţatul Domn al Românilor a adresat d-lui preşedinte al Consiliului de miniştri, de la Neuwied, la 4 Oct. 1869 o telegramă anunţând logodna sa cu principesa Elisabeta de Wied, născută la 29 Dec. 1843. Logodna s-a făcut în castelul de Wied pe Rhin.

Viitoarea Doamnă a românilor este fiica principesei Maria de Wied şi repausatului principe Hermann de Wied. Familia principesei, suverană asupra principatului de Wied până în 1806, se înrudeşte cu curţile Rusiei, Suediei, Olandei, Würtenbergului.

În: M.O., no. 221, 7 Oct. 1869, p. 1003

*

Cantacuzin, G. Gr.

[Felicitare adresată domnitorului]

Măria Ta,

Comuna Bucuresci, fericită că a aflat căsătoria viitoare a Măriei Voastre cu ilustra principesă Elisabeta de Wied, se grăbesce a oferi Înălţimei Voastre şi augustei Voastre fidenţată, prin organul representanţilor săi, espresiunea sentimentelor de bucurie şi fericire ce simte, precum şi felicitaţiunile şi urările de prosperitate ce vă adresează, cu cel mai profund respect, în numele capitalei României.

Bucuresci
Primar, G. Gr. Cantacuzin

În: M.O., no. 226, 12 Oct. 1869, p. 1023

*

Bucuresci, 27 Oct.

Programa despre primirea I.I.L.L. Domnul şi Doamna

I.

Dl. preşedinte al Consiliului va întâmpina pe I.I.L.L. Domnul şi Doamna la fruntariile României.

II.

La portul de la Turnu-Severin M.M.L.L. vor fi primite pe vapor de prefectul judeţului, primarul oraşului şi comandantul garnisoanei.

Garnisoana cu drapelul şi cu musica se va afla aşezată la port spre a face onorurile cuvenite; Domnul şi Doamna ieşind din vapor cu suita vor merge la catedrală unde se va cânta un Te Deum. După terminarea serviciului divin, vor primi la cartierul pregătit autorităţile civile şi militare, precum şi pe doamnele şi notabilii judeţului.

III.

Domnul şi Doamna vor continua călătoria pe Dunăre, oprindu-se, pe cât timpul va permite, la porturile române spre a primi felicitările autorităţilor şi ale populaţiunilor.

IV.

Ajungând la Giurgiu, M.M.L.L. vor fi primite de d-nii miniştri de interne şi de resbel.

Prefectul judeţului, primarul oraşului, comandantul gardei orăşenesci şi al garnizoanei se vor presenta la M.M.L.L. pe vapor.

Garnisoana va face onorurile cuvenite la debarcarea M.M.L.L.

În mergere la gara căii ferate, un escadron de dorobanţi va forma escorta pe lângă trăsura princiară. Garda naţională va fi eşalonată în faţa staţiunii căii ferate.

În saloanele staţiunii se vor primi autorităţile, doamnele şi notabilii judeţului.

V.

O salvă de 21 tunuri în zori de zi va anunţa capitalei ziua intrării I.I.L.L. în capitala României. La staţiunea căii ferate de la Filaret, M.M.L.L. vor fi primite de d-nii miniştri de finanţe şi de culte, de prefectul poliţiei şi al judeţului, de inspectorul general al gardei orăşenesci şi de comandantul divisiei teritoriale.

O companie de gardă naţională şi o companie de infanterie cu drapel şi musică vor fi aşezate pe peronul gării, spre a face onorurile cuvenite.

Tot la gară, dl. primar, urmat de consilierii comunei, vor presenta I. S. Domnului pâne şi sare, iar d-na primăreasă, cu o deputaţiune de dame, va presenta M.S. Doamnei un buchet de flori.

VI.

M.M.L.L. vor face intrarea în oraş în trăsură de gală.

Inspectorul general al gardei orăşenesci şi comandantul divisiei teritoriale, cu statul lor major, vor merge călare lângă trăsura domnească, care va fi precedată de două plutoane de cavalerie. Alte două plutoane de cavalerie vor urma după suita princiară.

VII.

101 „Lovituri de tun" vor saluta sosirea I.I.L.L. în interval de câte 2 minute de la ajungerea I.I.L.L. în staţiune.

De la gara Filaret până la Mitropolie şi de aici până la palatul princiar pe ambele laturi ale străzilor se vor afla garda naţională şi garnisoana cu muzici şi drapele.

VIII.

În curtea Mitropoliei se vor afla un batalion din garda naţională şi alt batalion de infanterie de linie, fiecare cu musică şi drapelul său.

Corporaţiunile şi deosebitele societăţi ale Capitalei, fiecare cu drapelul său, vor fi aşezate în curtea catedralei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

La biserică vor fi invitaţi: Corpul diplomatic; senatori şi deputaţi aflaţi în capitală; Înalta Curte de Casaţiune, în mare ţinută; Înalta Curte de Compturi; Curţile şi tribunalele judecătoresci în mare ţinută; Rectorul Universităţii şi decanii facultăţilor.

La intrarea în biserică, M.M.L.L. vor fi primite de P.P.S.S. mitropolitul primat, mitropolitul Moldovei şi Sucevei şi episcopii eparhiaţi.

După Te-Deum, M.M.L.L., însoţiţi de miniştri şi de autorităţi, se vor sui în pavilionul pregătit special unde în faţa autorităţilor şi a poporului se vor înregistra de domnul primar al Capitalei actele căsătoriei M.M.L.L.

IX.

După terminarea acestei ceremonii, M.M.L.L. în trăsură de gală vor merge la palatul princiar în acelaşi mod cum au venit de la Gara Filaret la Mitropolie.

X.

La palat M.M.L.L. vor fi primite de damele miniştrilor, de doamna primăreasă şi de o deputaţiune de dame.

În curtea palatului, fetele din şcolile publice vor saluta intrarea auguştilor miri cu cântarea unui imn naţional.

XI.

Seara, prin îngrijirea municipalităţii, se va da o representaţiune de gală la teatrul cel mare.

XII.

A doua zi, la orele 12, M.M.L.L. Domnul şi Doamna vor primi felicitările înaltului cler al bisericii ortodoxe şi a celorlalte rituri, ale corpurilor înalte ale Statului şi ale deosebitelor autorităţi.

La orele 2, M.M.L.L. vor primi felicitările representanţilor puterilor străine şi apoi ale damelor şi ale altor persoane notabile.

D. Ghica, preşedinte şi ministru de lucrări publice
M. Cogălniceanu, ministru de interne
A. G. Golescu, ministru de finanţe
A. Creţescu, ministru de culte
I. Manu, ministru de resbel

În: M.O., no. 238, 28 Oct. 1869, p. 1071

*

Cununiile I.S. Domnul României cu A.S. principesa Elisabeta de Wied se vor serba mâne Luni 3/15 Nov. [1869] la 5 ore după amiază la castelul Wied.

.....

La ceremonie vor participa, în afară de familia princiară de Hohenzollern, alţi principi şi principese, trimişi extraordinari ai Împăratului Napoleon şi Împăratului Alexandru.

Din România vor asista doamnele Zulnia V. Sturdza şi Elena Cornescu şi d-nii V. Boerescu, ministru de justiţie şi Alexandru C. Mavrocordat.

În: M.O., no. 243, 2 Nov. 1869, p. 1091

*

Luni 3/15 Nov. 1869 s-a celebrat maritagiul suveranului nostru cu principesa Elisabeta de Wied. Căsătoria a avut loc la capela castelului Neu-Wied. Au asistat M.S. regina Prusiei, comitele Moibourg, representant al Imperatorului francez, baronul d'Oubril, trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al Imperatorului Rusiei, familiile princiare de Wied şi Hohenzollern, princesa Wilhelm de Baden, ducele de Leuchenberg, prinţul domnitor de Woldeck, prinţul de Holstein, comitele ereditar Solms-Laubuch, miniştri, mari demnitari ai curţilor, damele de onoare.

În timpul schimbării inelelor s-au tras 21 de tunuri.

După ceremonie auguştii soţi au primit felicitările tri-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mişilor români, ale representanţilor puterilor străine şi ale damelor şi suitelor.

La ora 6 – dineu de gală. Regina Prusiei a ţinut un discurs pentru augustii soţi şi pentru România. Musica şi 21 de tunuri au acompaniat toastul. La ora 9 trăsurile Curţii i-au plimbat pe miri şi oaspeţi în oraşul luminat „briliant" şi ornat cu drapelele României şi ale familiilor Wied şi Hohenzollern.

„Poporaţia înţese stradele oraşului şi întâmpină pe Augustii soci cu aclamaţii. Entuziasmul nu se poate descri."

În: M.O., no. 245, 5 Nov. 1869, p. 1099

*

Sosirea I.I.L.L. Domnului şi Doamnei

Luni, 10 Nov. la 6 dimineaţa, s-au îmbarcat la Baziaş pe vaporul Frantz-Joseph, pus la dispoziţie de compania de navigaţiune a Dunării.

Vaporul era luxos mobilat şi splendid pavoasat: drapelul României pe catargul cel mare. Au trecut fără oprire de Orşova iar la ora 11 vaporul s-a aflat la fruntariile române de la Vârciorova. Corpul guardei de fruntarii în sunetul trompetelor a presentat armele. Suverana României a văzut pentru prima oară pământul noii sale patrii. Un soare strălucitor, o zi de primăvară favorisa această sărbătoare. La ora 12 au ajuns la Turnu Severin. Aici au fost aşteptaţi de preşedintele consiliului de miniştri împreună cu cele două vapoare româneşti: *Ştefan cel Mare* şi *România.* Primarul, comandantul garnisoanei, prefectul judeţului Gorj, autorităţile judeţului aşteptau în portul împodobit cu drapele şi verdeaţă. Când vaporul s-a apropiat de mal, suveranii au fost salutaţi cu salve. Muzica intona imnul naţional, urale.

Domnul şi Doamna primiră pe vapor pe preşedintele consiliului de miniştri, prefectul judeţului, primar, comandantul garnisoanei şi representantul Staţiunii navale francese pe Dunăre.

Dl. prefect de Mehedinţi felicită pe M.L. şi rosteşte o cuvântare scurtă, manifestând devotamentul său. Domnitorul mulţumeşte şi aminteşte că atunci când a venit ca domnitor prima oară, a pus piciorul pe pământ românesc tot în Severin. Consideră de bun augur că şi consoarta sa a parcurs acelaşi drum.

Apoi un representant al staţiunii navale francese pe Dunăre în mare ţinută a adresat felicitări în limba francesă. M.S. a mulţumit şi consideră că misiunea francesă constituie o atenţie a guvernului împăratului pentru poporul român.

Suveranul şi suita sa au pornit cu trăsurile la catedrala oraşului, unde au asistat la un Te-Deum cântat de preoţi şi protopopul judeţului.

Părintele protopop a citit un discurs prin care a felicitat pe Domnitor cu prilejul căsătoriei sale, asigurându-l de devotamentul clerului.

Mulţumind părintelui protopop Sakelarie Pârscoveanu, au plecat de la biserică la casa d-lui Gr. Miculescu. Drumul era ornat cu drapele şi brazi. Măriile Lor au fost întâmpinate de dl. şi d-na Miculescu şi conduse în saloanele de primire. De la scară şi până la saloane erau „numeroase june fete îmbrăcate în alb", care au oferit buchete Măriei Sale Doamna şi au salutat-o în limba francesă. Măriile Lor, timp de o oră, au primit „deputaţiuni de ţărani, de primari, de proprietari şi notabili din judeţul învecinat Gorj". Dl. prefect de Gorj, în numele tuturor delegaţilor, a rostit o cuvântare. În cuvinte de răspuns, Domnitorul a mulţumit pentru frumoasele sentimente dinastice şi a spus că speră că anul viitor Doamna va putea să cunoască mai îndeaproape frumuseţile acestui judeţ. Domnul şi Doamna şi-au luat rămas bun de la oficialii judeţului Mehedinţi şi au părăsit oraşul Severin la ora 2 şi jumătate cu vaporul *Frantz-Joseph*, precedat de vaporul *Ştefan cel Mare* şi urmat de vaporul *România*, care, datorită faptului că nu erau pregătite pentru călătorii de iarnă, nu au putut să primească pe M.M.L.L. Muzica militară cânta imnul naţional, tunurile din port lansau salve, mulţimea şi marinarii salutau pe suverani. Dl. preşedinte al consiliului şi dl. ministru al justiţiei s-au aflat pe vasul princiar.

La ora 8 seara au ajuns în dreptul portului Calafat, luminat de lanterne veneţiene, torţe, lampioane, lămpi mari, focuri aprinse pe deal deasupra portului. Tunurile au salutat sosirea vapoarelor. Muzica guardei naţionale din Craiova a intonat imnul naţional şi un escadron de dorobanţi a prezentat armele. M.M.L.L. au coborât şi s-au dus într-un pavilion decorat cu gust, aflat în mijlocul portului. Mulţimea aclama cu entuziasm. O doamnă a oferit M.S. Doamnei un buchet de flori, adresând felicitări în limba francesă.

Primarul oraşului Calafat a felicitat pe suverani în numele cetăţenilor. Domnitorul a mulţumit tuturor. Erau de faţă şi mai mulţi locuitori din Craiova în frunte cu primarul oraşului, care a adresat felicitări perechii princiare. Şeful guardei naţionale din Craiova a adresat de asemenea felicitări. Domnitorul de asemenea a mulţumit, apoi a inspectat trupele de grăniceri şi dorobanţi sub arme, care l-au primit cu urări entuziaste.

A doua zi la 4 dimineaţa vapoarele au părăsit portul Calafat. La ora 2 au ajuns la Izlaz, unde M.M.L.L. au fost întâmpinate cu acelaşi sentiment de bucurie la coborârea pe mal. Călătoria cu vaporul a continuat. La ora 3 şi jumătate au ajuns la Turnu-Măgurele. Oraşul era decorat, ţărani cu steaguri aclamau la trecere pe M.L. La coborârea în port, într-un pavilion special amenajat au fost întâmpinaţi de primarul oraşului şi preşedintele consiliului judeţean Teleorman, care au prezentat felicitările lor. Institutoarea superioară a Şcoalei de fete din oraş a prezentat Doamnei felicitări. Doamna a mulţumit. M.S. Domnul a trecut în revistă trupele sub arme de grăniceri şi guardă naţională. Apoi a continuat călătoria ajungând la ora 5 la Zimnicea. Portul era iluminat şi ornat cu drapele şi un arc de triumf. Primarul, subprefectul, doamne, grăniceri şi un mare număr de localnici i-au aclamat pe înalţii oaspeţi. Vaporul s-a oprit câteva momente, M.M.L.L. au mulţumit şi vaporul a continuat drumul spre Giurgiu.

La 12 nov. la 9 şi jumătate vaporul şi-a făcut intrarea în Giurgiu. Înainte de debarcare, M.M.L.L. s-au coborât pe vaporul *Ştefan cel Mare*, unde au primit felicitările prefectului, primarului şi comandantului garnisoanei de Giurgiu. Înainte de a trece pe vaporul român, Măria Sa a mulţumit căpitanului vaporului *Frantz Joseph* şi inspectorului general al companiei care-l însoţise. Corveta austriacă şi cea francesă care veniseră special să salute pe M.M.L.L. erau pavoasate iar marinarii au făcut urări entuziaste şi au tras salve de tun. O mulţime entuziastă aştepta în portul decorat de sărbătoare.

S-au urcat în trăsuri şi au ajuns la gară. Acolo au fost felicitaţi de Paşa de la Rusciuk, autorităţi, dame şi notabilităţile judeţului. Dl. Hariton Racotă a ţinut, în numele proprieta-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

rilor, un discurs prin care saluta căsătoria Domnitorului. În salonul gării M.M.L.L. au primit apoi pe ofiţerii francese şi austriece, pe vice-consulii străini, pe comercianţi şi alte persoane.

La orele 10 şi jumătate s-au suit în trăsurile de gală ale trenului, în aclamaţiunile cele mai entuziaste ale mulţimei ce se întindea în depărtare până în câmpii.

Pe la toate staţiunile unde trenul princiar a trecut, sumă de ţărani se aflau adunaţi spre a aclama suveranii în trecere cu urări repetite.

La ora 12 trenul a ajuns la Bucuresci, la gara Filaret. Ziua era cu un soare de primăvară.

În: M.O., no. 251, 19 Nov. 1869, pp. 1123-1124

Intrarea M.M.L.L. Domnul şi Doamna în Capitală

La gara Filaret suveranii erau aşteptaţi de d-nii miniştri de interne, finanţe şi culte, de consiliul comunal, de inspectorul guardei naţionale, de mai multe dame, de proprietari, comercianţi, numeros popor care acoperea tot cuprinsul staţiunii, curtea ei, şoseaua, dealul Filaretului. În saloanele gării, M.M.L.L. au fost primite de miniştri şi celelalte autorităţi. Musica militară intona imnul naţional. Dl. primar Gr. Cantacuzin a rostit în numele consiliului comunal un discurs prin care îşi exprima bucuria pentru căsătoria suveranilor. În numele doamnelor, soţia primarului a oferit Doamnei un magnific buchet. De la gară la Mitropolie străzile şi casele erau ornate cu steaguri, oştirea era aşezată pe ambele laturi ale drumului.

M.M.L.L., precedate de corporaţiuni şi un escadron de cavalerie, au pornit de la gară în trăsura deschisă cu şase cai şi precedată de piqueuri. Damele de onoare ale Doamnei veneau în urmă în trăsuri de curte. Un escadron de cavalerie încheia cortegiul suitei. Pe tot parcursul drumului au fost salutaţi de populaţie cu urale.

Mitropolitul primat şi mitropolitul Moldovei împreună cu episcopii i-au primit pe M.M.L.L. la intrarea în biserică. În biserică se aflau agenţi ai puterilor străine, deputaţi, senatori.

S-a cântat Te-Deum şi s-au făcut rugăciuni pentru benedicţiunea căsătoriei. Din biserică au trecut în pavilionul care uneşte catedrala cu palatul mitropolitan. Domnul şi Doamna s-au urcat pe o estradă înaltă unde se aflau două tronuri. Miniştrii au luat loc în dreapta, iar membrii Curţii de casaţiune, în mantii roşii, au luat loc în stânga, pe estradă. Dl. ministru al justiţiei a dat d-lui primar al capitalei actele pentru celebrarea căsătoriei, spre a fi transcrise în registrul stării civile al familiei noastre suverane. Primarul a pronunţat un discurs [...] apoi a dat ministrului justiţiei un act scris pe pergament prin care se constată celebrarea căsătoriei Măriei Sale. Domnul şi Doamna au semnat acest act în faţa asistenţei. S-au prezentat apoi la M.M.L.L. patruzeci de perechi de noi căsătoriţi în ziua intrării M.M.L.L. în Capitală, care au primit un dar din partea comunei. În mijlocul strigărilor, urărilor entuziaste, al tunurilor, al clopotelor şi muzicii militare, suveranii au trecut cu trăsura la pas de la Mitropolie la palat. Toată populaţia capitalei participa la această sărbătoare naţională. Ferestrele caselor şi acoperişurile erau pline de spectatori. Strada Carol I şi Calea Mogoşoaiei, pe unde a trecut cortegiul, se distingeau mai ales prin frumuseţea decorurilor: drapele tricolore, covoare ce atârnau la ferestre, magazine ornate cu flori şi stofe, „totul făcea ca aceste strade să fie transformate în nisce saloane prin cari circula o mulţime compactă".

La palat au ajuns la ora 3, primiţi de soţiile miniştrilor, de membrii consiliului comunal. Doamna a primit din partea comunei o frumoasă şi elegantă diademă de mărgăritare şi briliante oferită de primar. Poporul în faţa palatului şi pe Calea Mogoşoaiei a aşteptat până la 7 seara să se lumineze oraşul. Mulţimea cu torţe, cu musică, prin strigăte şi urări a cerut să vadă pe M.M.L.L. Domnul şi Doamna s-au arătat la balcon şi au mulţumit.

Musicile militare întrunite au venit în faţa palatului şi au executat retragerea. M.M.L.L. au făcut o plimbare cu trăsura prin oraş, înconjuraţi de popor cu entuziasm. Au asistat la teatru la o representaţie de gală.

A doua zi – 13 noiembrie – au fost la palat, în sala tronului, şi le-au fost presentate autorităţile conform programei. Erau de faţă deputaţi, senatori şi fiecare judeţ era representat de 4-5 delegaţi. S-au ţinut cuvântări de felicitare. Domnul a răspuns cu un discurs tuturor. La ora 2 s-a presentat corpul diplomatic şi consular şi la ora 3 Doamna a primit vizite ale doamnelor.

Cuvântări

După intrarea în gara Filaret a M.M.L.L. Domnul şi Doamna, dl. primar al Capitalei a pronunţat din partea consiliului comunal următorul cuvânt:

„Capitala României, fericită de a vedea îndeplinită, prin căsătoria alesului naţiunei, una din dorinţele sale cele mai vii, salută cu respect buna venire a Măriilor Voastre în sânul ei şi primesce cu inima înveselită şi plină de speranţă pe augustii şi iubiţii ei Suverani.

Interpret fidel al cugetării Capitalei întregi, viu a depune, Prea Înălţate Doamne, la picioarele tronului espresiunea urărilor călduroase ce, cu această ocasiune, se ridică către cer din toate inimele române."

Primarul capitalei
G. Gr. Cantacuzin

Măria Sa Domnul a binevoit a răspunde d-lui primar şi membrilor consiliului comunal cu aceste cuvinte:

„Mulţumesc din inimă d-lui primar şi consiliului comunal de bunele cuvinte de felicitare ce ne adresează. Ziua aceasta când, după o lungă absenţă, mă pot întoarce în frumoasa capitală a României, cu o consoartă, atât de dorită de naţiune, este una din cele mai fericite ale vieţii mele. Fiţi siguri de adevărata mea mulţumire şi bucurie de a mă afla iarăşi în mijlocul dv."

În biserica Mitropoliei, după terminarea Te-Deum-ului şi binecuvântării căsătoriei şi după ce M.M.L.L. au trecut pe estrada ridicată în pavilionul din faţa bisericei, dl. primar, dând d-lui ministru al justiţiei actul comunal prin care se constată celebrarea căsătoriei, pronunţă următorul cuvânt:

„Prea Înălţate Doamne,

Când adunările mume ale ţărilor surori cuprinse între cele patru memorabile puncte şi dorinţa nestrămutată de-a dobândi pentru România un principe de viţă regală, dânsele reflectau cugetarea intimă a naţiunii întregi. Atâtea sbuciumări seculare, atâtea mari suferinţe împlântaseră adânc în inima

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

poporului convicţiunea că fără o dinastie ereditară, aşezată mai presus de toate luptele arzătoare ale partidelor, nu era mântuire pentru România.

Când iară la Apriliu 1866, constituanta proclamă augustul nume al Măriei Voastre ieşit din scrutinul popular, un strigăt de fericire se ridică de la un cap al ţării la altul şi un soare mai binefăcător încălzi România zdrobită.

Dorinţelor îndeplinite mai lipsea, Prea Înălţate Doamne, consacrarea atât de viu aşteptată a căsătoriei Măriei Voastre. Acest act atât de însemnat pentru naţiunea întreagă săvârşindu-se de Măria Voastră, se primeşte astăzi de toţi românii cu entuziasm şi fericire. Şi văd într-însul chezăşuirea unui viitor strălucit şi consacraţiunea definitivă a principiului atât de dorit al stabilităţii.

Prea Augustă Doamnă,

România e mândră de a vă prenumera între copiii ei.

Moştenitoare a virtuţilor şi graţiilor strămoşeşti, poporul român fundează în Măria Voastră cele mai mari speranţe. Sunteţi chemată a alina multe dureri, a îndulci multe suferinţe.

Sub mâna-vă binefăcătoare se va adăposti un popor întreg. Veţi şti să fiţi geniul protector al patriei şi naţiunea va binecuvânta sosirea Măriei Voastre pe pământul României şi augusta alegere a Suveranului ei. Luând act astăzi, în faţa Corpurilor constituite ale ţării şi în faţa poporului, de căsătoria Măriilor Voastre, vă urez, Prea Înălţate Doamne şi Prea Înălţată Doamnă, toate fericirile ce vă poate dori o adevărată inimă de român, căci soarta patriei e strâns legată de dinastia Măriilor Voastre şi fericirea Suveranilor iubiţi se revarsă întotdeauna aupra popoarelor ce sunt chemaţi a administra.

Să trăiţi, Măria Voastră!

Să trăiască Doamna Românilor!"

M.S. răspunde mult mişcat de acest cuvânt astfel:

„Sunt foarte mult mişcat de frumoasele cuvinte ce ne-aţi adresat. Nu vă pot destul esprima mulţumirea inimei mele văzând cu câtă bucurie şi entuziasm căsătoria mea a fost aclamată de capitala României, ca şi de ţara întreagă. Aceste espresiuni atât de unanime şi spontanee constituie încă o nouă dovadă de iubire, de devotament ce au românii pentru dinastia lor. Sper ca aceleaşi simţimente să se resfrângă şi asupra consoartei mele, care, cu curagiu, a primit ca să împărtească a se devota cu mine pentru marea misiune ce poporul român mi-a încredinţat!"

Cuvântul P.S.S. Mitropolit primat din partea clerului ortodox.

Cuvântul prim-preşedintelui Curţii de casaţiune.

Cuvântul preşedintelui Curţii de compturi.

Cuvântul prim-preşedintelui Curţii de apel din Bucureşti.

Cuvântul lui G. Costa-Foru, rectorul Universităţii, în numele corpului profesoral.

La toate aceste felicitări M.S. Domnul a răspuns în modul următor:

„Am ascultat cu vie mulţumire cuvintele frumoase de felicitaţiune pe cari toate autorităţile constituite ne-au adresat cu ocasiunea căsătoriei noastre. Rugăciunile înălţate de cler către cer ne vor sprijini în marea misiune care ne este încredinţată.

Îmi aduc aminte cu plăcere că Curtea de casaţie a fost cel dintâi corp care e esprimat dorinţa de a vedea pe tronul României şi o Doamnă. În numele său, dar şi al meu, astăzi că această dorinţă este împlinită, mulţumim Curţii de bunele cuvinte pe cari ni le-a adresat.

Nu mai puţin sunt simţitor pentru urările esprimate de înalta Curte de compturi, precum şi de celelalte curţi şi tribunale.

Asemenea am fost mişcat de sentimentele esprimate, în numele corpului profesoral, prin domnul rector al Universităţii. Ţin mult la aceste sentimente, căci ele vor fi transmise, sunt sigur, junelor generaţiuni a căror cultură îi este încredinţată.

În fine mulţumesc tuturor autorităţilor pentru urările ce mi-au adresat şi pentru zelul şi credinţa ce au arătat în îndeplinirea datoriilor lor pe tot timpul absenţei mele din ţară!"

La ora 1 d.a. s-au presentat M.M.L.L. delegaţii tuturor judeţelor, cari prin D. Gusti, primarul Iaşului, au esprimat în parte felicitările lor pentru căsătorie [...]

Cuvântul de răspuns al Domnului [...]

La ora 1 şi 3 sferturi d.a. M.M.L.L. au primit ministerul de resbel cu tot corpul ofiţerilor. Cuvântul ministrului de resbel [...]

Cuvântul de răspuns al Domnului [...]

La orele 2 d.a. s-au presentat M.M.L.L. domnii representanţi şi consuli ai puterilor streine. Dl. Grun, representantul Angliei, decanul d-lor consuli şi agenţi, a felicitat în numele tuturor pe M.M.L.L. [...]

Cuvântul de răspuns al Domnului [...]

Dl. ministru de interne a primit telegrame de felicitare cu ocasia sosirii în ţară a Suveranilor. Sunt publicate telegrame ale primarilor din Buzău, Belgrad, Călăraşi, Caracal, Fălticeni, Huşi, Măgurele, Vâlcea, Râmnicu-Sărat, Slatina, Târgu-Vestei, Tecuci, Vaslui.

În: M.O., no. 252, 15 Nov. 1869, pp. 1127–1128

Comunicat

În legătură cu zvonul că trenul oficial care a adus de la Giurgiu la Bucuresci pe Suverani în ziua de 12 nov. ar fi deraiat.

„Aserţiunea aceasta este inesactă. Adevărul este că locomotiva care se aducea spre a se înhăma la tren, neputând face cu toată esactitatea manevra schimbării căci, din causa mulţimii înţesate ce staţiona pe cale, două roate ale tenderului au ieşit puţin de pe şine.

Această mică neregulă, provenită din causa espusă mai sus şi care nu poate niciodată ocasiona cel mai mic accident, căci maşina era singură, s-a remediat pe dată, fără a se aduce cea mai mică întârziere plecării trenului.

Întreaga călătorie până la Bucuresci s-a făcut cu toată siguranţa, cu toată iuţeala neobişnuită pe acest drum, efectuându-se întregul parcurs în cinci quarte de oră."

În: M.O., no. 252, 15 Nov. 1869, p. 1129

Text comunicat de Adriana GAGEA

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

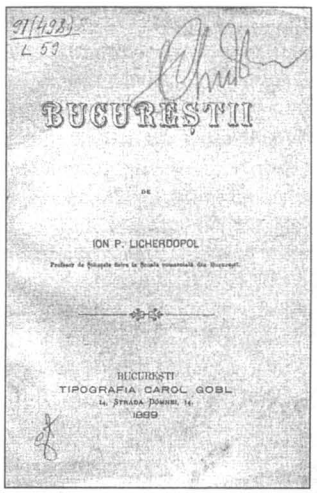

Ion P. LICHERDOPOL, *Bucureştii*
Tipografia Carol Göbl, Bucureşti, 1889

Prin împrejurul bisericii, în mahala, printre livezile de meri, de peri şi de duzi, se zăreau vreo zece cincisprezece învelişuri cu streaşăna ieşită ca o umbrelă, sub cari locuiau câţiva cavafi, croitori, işlicari şi cojocari; aceştia, când plecau la prăvălie, îşi trimiteau copiii la dascălul Chiosea, ca să nu strengărească pe uliţă şi ca să înveţe să cananarchisească, să ţie ison cântăreţilor din strană, să citească apostolul, să zică tatăl nostru şi crezul şi să meargă de-a-ndărătele cu sfeşnicul într'o mână şi cu cădelniţa în cealaltă dinaintea preotului, când ieşia cu sfintele daruri...

Victor BRĂTULESCU, *Vechi vederi bucureştene*
Comisiunea Monumentelor Istorice, cu o prefaţă de N. Iorga,
Bucureşti, 1935

Acvarelele lui Preziosi sânt de cel mai mare folos pentru a cunoaşte ce a fost, pe vremea originalităţii care a dispărut, vechea Capitală a desfiinţatului principat muntean.

E în ele exactitate, dar e şi simţ pentru pitoresc, iubire pentru culoare, vioiciune şi am zice: psihologie.

Cine a zugrăvit aşa poporul nostru, l-a înţeles şi l-a iubit.

E un mare noroc că aceste schiţe s'au întors la noi şi e frumos sacrificiul pe care l-a făcut d. C. Argetoianu cumpărându-le cu o sumă destul de ridicată.

Pe lângă acest miez al culegerii de faţă, d. Victor Brătulescu adauge şi alte visiuni de trecut.

E o publicaţie care va supravieţui comemorării pentru care a fost făcută. (N. Iorga)

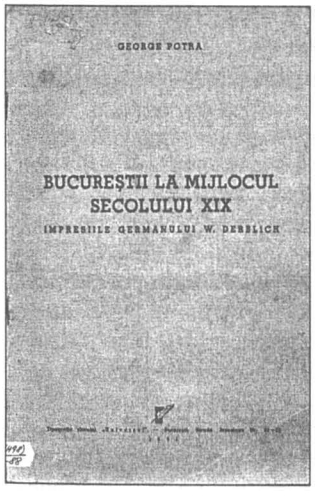

George POTRA, *Bucureştii la mijlocul secolului XIX.*
Impresiile germanului W. Derblich
Tipografia ziarului „Universul", Bucureşti, 1941

*Redau, de data aceasta, însemnările pe care scriitorul german W. Derblich le-a amintit în cartea sa **„Land und Leute der Moldau und Walachei"**, tipărită în 1859 la Praga.*

Pentru Derblich, Bucureştii reprezintă un interes deosebit şi pentru acest motiv îi consacră aproape trei capitole în lucrarea pomenită, din care amintesc următoarele: În Bucureşti se intră pe 13 bariere. Cine vine dinspre Sibiu sau Braşov, cum a fost cazul călătorului nostru, are o priveliştе încântătoare, mai cu seamă dacă este sărbătoare şi timp frumos. „Obosit de singurătatea monotonă a câmpiilor inospitaliere, peste care a trebuit să treacă dela Ploeşti sau Piteşti, câmpii acoperite în întregime cu praf, străinul se găseşte deodată pe un teren acoperit cu flori şi polen. Ochiul său se bucură de perspectiva unui parc atrăgător; – la stânga şi la dreapta vede straturi de flori aranjate artistic şi ingenios. Urechea e desfătată de melodiile fermecătoare ale unei muzici militare, care cântă gratuit, dar minunat..."

Rubrică realizată de Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ISTORIA CĂRŢII

REGELE SOLOMON
Cântarea Cântărilor

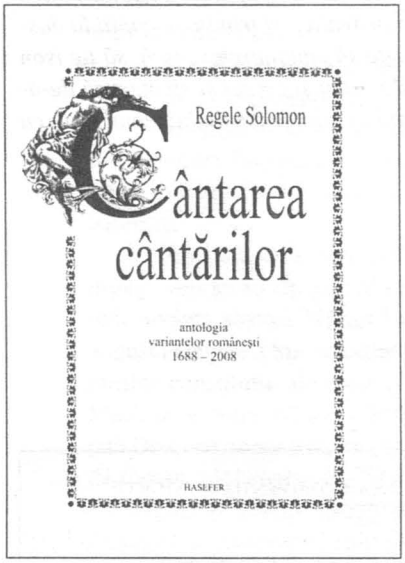

„... Aromă revărsată e-al tău nume,
Şi glasul tău e cânt din altă lume,
Iar cântul tău – poveste, taină, vis,
Comori cereşti, minuni din paradis, –
De-aceia toţi supuşii te slăvesc
Şi mândrele fecioare te iubesc!

Topească-se 'n săruturi buza ta
Şi cu iubire să mă desfăteze,
Răsară al tău zâmbet ca o stea, –
Iar braţul tău – colan – mă'mbrăţişeze!
Să mă dezmierde dulce ochii tăi
Şi ca un vin de preţ să mă îmbete,
Arzând toată fiinţa mea cu sete
În tainicile dragostei văpăi!..".

Corneliu MOLDOVANU

Din Iubire pentru Marea Iubire
Câteva precizări asupra ediţiei

Cartea de faţă, pe lângă meritele pe care le însumează o antologie (mijloc de lucru, obiect de artă grafică, document literar-istoric) îşi adaugă valoarea în sine, fixând o dată memorabilă legată de un fapt unic: *Cântarea cântărilor*, marele imn al Iubirii în multele-i variante româneşti, tezaurizate în acest tom, la care atât am visat.

În cazul *traducerilor* propriu-zise ale celebrului text, am preluat întregul poem: *Biblia de la Bucureşti*, cea a lui Samuil Micu Clain, cea datorată episcopului Petru Pavel Aron, cea a preoţilor-profesori Vasile Radu şi Gala Galaction, la fel cele semnate de Ioan Alexandru şi de mitropolitul Bartolomeu Anania. Celelalte variante sunt parafraze, interpretări lirico-dramatice, în general, bine construite, cu personaje individuale – mireasa, mirele, regele – sau colective – corurile, în stil antic – toate aceste elemente concurând la împlinirea tramei, creând acea atmosferă frustă şi fastă, de trăire a marii iubiri, cum este cazul textelor semnate de Corneliu Moldovanu, Iuliu Dragomirescu, Marcel Romanescu, cea a patriarhului Nicodim, cea a lui Radu Cârneci sau Dinu Ianculescu. Tot aici s-ar aşeza interpretarea (într-o limbă română italienizată) dedicată cuplului regal Carol I – Elisabeta de către I. Heliade Rădulescu.

Trebuie admirată la cei ce s-au încumetat să parafrazeze acest cântec dăruirea cu care s-au aplecat asupra acestei mari teme, iar în cazul traducătorilor, acribia ştiinţifică adăugată harului liric.

*

Ilustraţia antologiei a fost determinată de însăşi tema cărţii, de textul tradus ori interpretat, îmbogăţind vizual ideea literară; de acolo de unde ediţiile (din care s-au ales textele româneşti) erau însoţite de reproduceri după scene din *Vechiul Testament* ori de desene originale, am preluat şi noi câteva imagini. În ce priveşte grafia, aceasta a rămas cea din ediţiile originale folosite.

Celelalte variante (lipsite în ediţiile princeps de ilustraţii) sunt dăruite cu desene sugestive, semnate de nume consacrate în plastica românească: Ion Anestin, Ligia Macovei, Sabin Bălaşa, Nicolae Hilohi. Foarte valoroase – împodobind antologia! – sunt imaginile reproduse din *Iconographie de la Bible.*

Tot ca ilustraţii pot fi socotite fotografiile sau chipurile desenate ale autorilor (acolo unde am avut). Toate, laolaltă, îmbogăţesc imaginea ediţiei, făcând-o atractivă, bucurându-ne privirea, această fereastră a sufletului.

În totul, s-a împlinit o carte unică, *din Iubire pentru Marea Iubire*, taină venind de foarte departe către un departe fără sfârşit... Taină căreia (şi noi) îi slujim de o viaţă cu totală devoţiune.

*

Reamintind permanenta noastră preocupare pentru unele împliniri întru frumos ale poporului evreu, facem o firească legătură cu ediţia de faţă, mărturie a năzuinţei noastre întru izbânda frumosului esenţial.

Este locul, aici, a exprima sincere mulţumiri Editurii Hasefer – directorului, poetul Ştefan Iureş –, pentru îmbrăţişarea ideii privind realizarea acestui monument liric, ce defineşte împlinirea şi fiinţarea *Lumii* prin *Iubire.*

Radu CÂRNECI

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Eternitatea Marelui Cânt

Prezenţă singulară şi stranie în canonul Sfintei Scripturi, *Cântarea Cântărilor* e ca şi cum *Venus din Millo* s-ar fi rătăcit cândva, statuară, printre mozaicurile Aghiei Sofia: un splendid poem de dragoste omenească, în care nu există nici măcar o adiere de Dumnezeu, de transcendenţă, de revelaţie, de sacralitate, de iubire transfigurată, inefabilă; dimpotrivă, totul musteşte de graţie carnală şi senzualitate transparentă, într-un univers al erosului candid, în care trupul omenesc, înveşmântat mai mult în miresme decât în haine, aproape că nu mai are ascunzişuri.

Cele două personaje, El şi Ea (Iubitul şi Iubita, Fratele şi Sora, Regele şi Prinţesa, Păstorul şi Păstoriţa, Solomon şi Sulamita, Mirele şi Mireasa), străbat întregul poem în ipostaze din cele mai disparate, într-o uluitoare şi dulce alternanţă de dorinţă, căutare, ivire, dispariţie, strigăt, şoaptă, apropiere, îmbrăţişare, ameţeală, fericire şi extaz, ca în jocurile prenupţiale ale perechilor pământului. Cu toate acestea, nimic vulgar, nimic întinat, nimic degradant, nimic care să atenteze la frumuseţea, curăţia şi demnitatea fiinţei umane.

Ce caută, totuşi, ea în *Biblie*? Iudaismul a privit-o uneori cu rezerve, ca pe o prezenţă jenantă. Şi a fost o vreme când citirea ei în faţa tinerilor era interzisă. Nu se ştie când anume a fost introdusă în canonul *Vechiului Testament*, dar, odată intrată, ea şi-a menţinut locul ei aparte, din generaţie în generaţie, şi a fost preluată de creştinism prin autoritatea unei existenţe de zece secole. Aceasta datorită faptului că rabinatul iudaic a refuzat să vadă în ea o operă profană, acordându-i însă creditul unei cărţi inspirate, care trebuie citită şi interpretată alegoric: relaţia hierogamică dintre Iahve şi poporul Său cel ales. Totul se petrece ca şi cum perechea îndrăgostiţilor ar trăi starea paradisiacă, ideală, de dinainte de păcat; iubita doreşte să evite orice prilej de posibilă alunecare:

Tu, cel iubit al sufletului meu,
o, spune-mi tu
în ce păşuni îmi eşti cu turma
Şi unde-i faci odihna de amiază?
De ce-aş fi eu cătându-te'n neştire
Pe lângă mieii prietenilor tăi? (1, 6)

La rândul său, Iubitul îşi adoră Mireasa în desăvârşita ei puritate:

Frumoasă eşti, iubito pe de-a'ntregul
Şi'n tine întinare nu se află. (4, 7)

Iată de ce creştinismul a preluat poemul nu numai în virtutea succesiunii nou-testamentare şi nu numai pe temeiul autorităţii istorice, ci mai ales pentru că scriitorii şi părinţii bisericeşti au văzut în el metafora perfectă a legăturii intime dintre Hristos şi Biserica Sa. Nu o dată în sfintele evanghelii Hristos e numit Mire, iar apostolul Pavel îi încredinţează lui Hristos (singurul Bărbat desăvârşit) Biserica din Corint ca pe o „fecioară ne-prihănită".

În literatura patristică, Origen este primul care, cucerit de frumuseţea şi misterul poemului, a scris asupra lui un amplu comentariu. Din nefericire, acesta nu ni s-a păstrat întreg; îl cunoaştem din traducerea latinească a lui Rufin şi-l reţinem din exclamaţia Fericitului Ieronim: „Dacă în celelalte cărţi Origen i-a întrecut pe toţi ceilalţi scriitori, în aceasta el s-a întrecut pe sine." „Ambele personaje (notează Origen), Mirele şi Mireasa, sunt două simfonii armonic acordate, Mireasa cântând cu fecioarele şi Mirele cu însoţitorii săi." Interpretarea lui Origen a prins rădăcini în literatura patristică şi în tradiţia bisericească, aşa încât ea a devenit, până în ziua de astăzi, un bun comun al teologiei biblice.

Cu toate acestea, nu puţini au fost şi sunt cei ce văd în *Cântarea Cântărilor* nimic mai mult decât un poem erotic, profan, un epitalam (cântec de nuntă) care, după Teodor de Mopsuestia (360-429 e.n.), ar fi fost alcătuit pentru căsătoria regelui Solomon cu fiica Faraonului, sau care, după Ernest Renan (în secolul XIX), ar recompune reacţia unei tinere ţărăncuţe care, răpită de oamenii lui Solomon pentru haremul acestuia, oftează ambiguu după adevăratul ei ibovnic, făcându-l pe rege să creadă că suspină după el!... O interpretare profană i-a dat, în zilele noastre, şi Petru Creţia (care însă ne-a lăsat una din cele mai frumoase versiuni), în timp ce Ioan Alexandru, el însuşi un tălmăcitor inspirat, consemnează alegorismul iudaic şi creştin al operei.

Se cuvine o menţiune specială asupra lui Paul Claudel, cel care a scris o carte de 529 de pagini pe marginea unui poem de opt capitole. Marele convertit francez nu are nici o îndoială că această *Cântare a Cântărilor* a fost scrisă sub inspiraţie divină şi că Mireasa ei, castă prin excelenţă, nu poate fi altceva decât o prefigurare simbolică a sufletului omenesc, a Sfintei Fecioare Maria, a Bisericii lui Hristos: „Cel ce se atinge de *Cântarea Cântărilor*, încercând să-i dea un sens pur naturalist, acela se atinge de fibrele cele mai sfinte ale inimii noastre, de cele mai profunde rădăcini teologice ale credinţei noastre şi, aş adăuga, ale onoarei noastre."

Claudel însă nu este primul care să fi intuit dimensiunea mistică a *Cântării Cântărilor*. Încă din secolul IV, Sfântul Grigore de Nyssa a văzut în Mireasă un simbol al sufletului omenesc în ardoarea iubirii dintre el şi Dumnezeu; aceasta, cu atât mai uşor cu cât în limba greacă substantivul „suflet" (*psihé*) e de genul feminin. În lucrarea sa, *Tâlcuire amănunţită la Cântarea Cântărilor*, marele şi subtilul teolog analizează principalele simboluri ale poemului şi demonstrează că ele nu pot fi interpretate la modul realist fără să fie aruncate sub incidenţa absurdului. În ultimă instanţă, poemul cântă unirea sufletului cu Dumnezeu prin iubire, o iubire care, pe de o parte, duce la cunoaştere şi, pe de alta, la o uniune divin-umană văzută în dinamica ei nesfârşită, ca o creştere neîncetată în nesfârşitul Dumnezeu, căci „sufletul ce se uneşte cu Dumnezeu nu se mai satură de ceea ce gustă".

Abordarea Sfântului Grigore de Nyssa va fi preluată de ascetica şi mistica răsăriteană, cu precizarea că în această angajare nupţială divin-umană nu e vorba de sufletul încă impur, bântuit de patimi, aşa cum e el în faza de despătimire, ci de cel ce a intrat în treapta superioară a contemplaţiei, mistuit acum de dorul cunoaşterii supreme şi al unirii desăvârşite...

Mă abţin de la ispita unei incursiuni pe tema „Eternului Cânt" în limba română, de vreme ce, iată, poetul Radu Cârneci ne oferă o amplă Antologie, în nu mai puţin de şaisprezece variante de durata a trei sute douăzeci de ani, adică de la 1688 (Biblia lui Şerban Cantacuzino), până în 2008 (varianta Dinu Ianculescu). Alcătuită cu sârguinţa, priceperea, dăruirea şi arderile unui împătimit al frumosului literar, Antologia de faţă e menită să devină ea însăşi antologică prin singularitatea iniţiativei şi măiestria alcătuirii. Cititorului nu-i rămâne decât să drumeţească printre zefirii văzduhului epitalamic şi să-i mulţumească antologatorului pentru arta de a-i fi călăuză.

BARTOLOMEU VALERIU ANANIA

Regele Solomon, *Cântarea Cântărilor*, antologie de Radu Cârneci, cuprinzând 16 variante în limba română, 1688-2008, cuvânt înainte de Bartolomeu Valeriu Anania, Editura Hasefer, Bucureşti, 2009

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Ion HOBANA

Biobibliografie

Născut la 25 ianuarie 1931, la Sânnicolaul Mare, județul Timiș.

Tatăl, Ion, magistrat, mama, Antonia, profesoară.

Absolvent al Colegiului Național „Gheorghe Roșca Codreanu" din Bârlad.

Licențiat în litere în 1954, cu prima lucrare de diplomă din România și una dintre primele din lume consacrată science-fiction-ului.

Scriitor, ziarist, editor, secretar al Uniunii Scriitorilor.

A publicat cinci volume de versuri pentru copii și un roman, *Sfârșitul vacanței*, înainte de a se consacra, cu precădere, literaturii SF. Debutul în gen datează din 1955, cu povestirea „Glasul mării". Au urmat nuvela „Ultimul văl" (1957), volumele de povestiri *Oameni și stele* (1963), *Un fel de spațiu* (1988) și *Timp pentru dragoste* (2009), versiunea teatrală a *Omului invizibil*, după H.G. Wells, pusă în scenă la București (1974), Brașov (1976) și Iași (2008).

Lucrări de exegeză: *Viitorul a început ieri* (1966), *Imaginile posibilului* (1968), *Vârsta de aur a anticipației românești* (1969, Premiul Uniunii Scriitorilor și Premiul Special „Europa SF", decernat la Primul Congres European de Science Fiction – Trieste, 1972), *Maeștrii anticipației clasice* (1975), *Science fiction. Autori, cărți, idei* (1983, Premiul Uniunii Scriitorilor și 1986, volumul 2), *Un englez neliniștit. H.G. Wells și universul SF* (1996, Premiul Uniunii Scriitorilor), *Triumful visătorilor* (1998, cu Julien Weverbergh).

Colecția „Ion Hobana prezintă maeștrii anticipației clasice" (nouă volume între 2004 și 2007).

Antologii: *Viitorul? Atenție!* (1968), *Fantascienza* (1973, cu Gianfranco de Turris), *O falie în timp* (1976), *Fugă în spațiu-timp* (1981), *Pianul preparat* (1982), *Uskok w czasie* (1982, cu Danuta Bieńkowska).

Prefețe și studii introductive pentru romane și culegeri de povestiri semnate de Edgar Allan Poe, Edmond About, Villiers de l'Isle-Adam, Mark Twain, J.H. Rosny-Aine, R.L. Stevenson, Emilio Salgari, Jack London, H.G. Wells, Maurice Renard, A. Conan-Doyle, Jan Weiss, Karinthy Frigyes, Felix Aderca, Stanisław Lem ș.a.

Contribuții la *Polaris* (Insel Verlag, 1975), *Restant* (Antwerpen Gent, 1977), *Survey of Science Fiction Literature* (Salem Press, 1979), *Grande Enciclopedia della Fantascienza* (Editoriale del Drago, 1980), *Science-fiction et fiction spéculative* (Éditions de l'Université de Bruxelles, 1985), *Anatomy of Wonder* (R.R. Bowker, 1987), *Actes du troisième colloque international de science-fiction de Nice* (Université de Nice, 1988), *Utopia e modernita* (Gangemi Editore, 1989), *Il mondo delle passioni nell'immaginario utopico* (Giuffre Editore, 1997).

A tradus din franceză și italiană.

Prozele și studiile lui au apărut în peste douăzeci de țări. Povestirile „Un fel de spațiu" și „Emisiune nocturnă" (Premiul Conferinței Europene de Science Fiction – Fayence, 1985) au fost incluse în antologiile internaționale *Twenty Houses of the Zodiac* (New English Library, 1979), respectiv *The Penguin World Omnibus of Science Fiction* (Penguin Books, 1986).

Având un vechi și constant interes pentru viața și opera lui Jules Verne, a tradus opt *Călătorii extraordinare*, a publicat zeci de articole și studii, a realizat numeroase emisiuni de radio și televiziune consacrate marelui scriitor. Monografia *Douăzeci de mii de pagini în căutarea lui Jules Verne* (1979, Premiul Uniunii Scriitorilor și Premiul „Europa Special" decernat la cel de-al cincilea Congres European de Science Fiction – Stresa, 1980) a fost tradusă și publicată în Italia (Editrice Nord, 1981). *Jules Verne în România?* (1992) analizează cele patru romane verniene a căror acțiune se desfășoară, integral sau parțial, pe teritoriul țării noastre, sau care au eroi români. *Jules Verne. Chipuri, obiceiuri și peisaje românești* (2004) continuă și aprofundează această preocupare.

Cunoscut cercetător al fenomenului OZN, președinte al Asociației pentru studiul fenomenelor aerospațiale neidentificate (ASFAN – România), Ion Hobana a publicat, în colaborare cu Julien Weverbergh, *OZN – O sfidare pentru rațiunea umană* (1971) și *UFO's in Oost en West* (două volume, apărute în 1971–1972 la editura olandeză Ankh-Hermes; vol. 2 a fost tradus în engleză – Londra și New York, franceză – Paris, spaniolă – Buenos Aires). Alte contribuții ale sale în acest domeniu: *Enigme pe cerul istoriei* (trei ediții în 1993, 1996 și 2007), *Misterul Roswell după cincizeci de ani* (1997), *OZN. Observatori credibili, relatări incredibile* (2001), *Incidentul Roswell. Noi mărturii și controverse* (2008).

Membru: Uniunea Scriitorilor din România, Société Européenne de Culture, Centre International Jules Verne, H.G. Wells Society, Associazione Internazionale per gli Studi sulle Utopie.

Pentru întreaga sa activitate pe tărâmul creației, exegezei și promovării SF-ului, i s-au decernat Marele Premiu al Ministerului Culturii și Artei din Polonia (1973), Premiul Special „Aripile de aur ale fanteziei" (1980) și Premiul World SF (Brighton, 1984).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

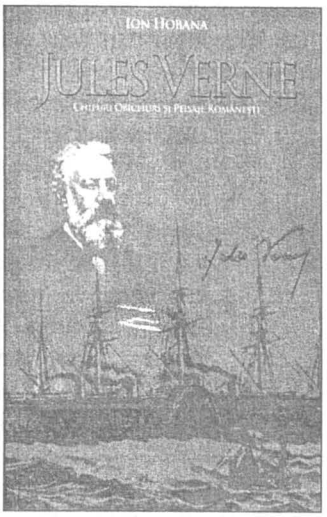

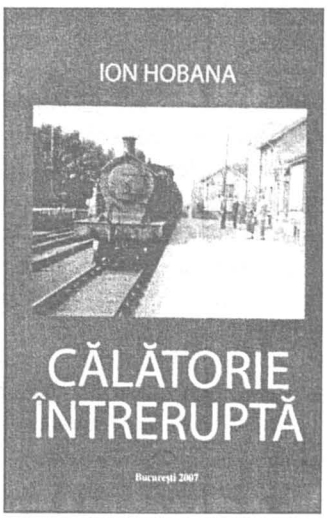

Emisiune nocturnă

Am deschis cutia de scrisori și am luat plicul pe care-l zărisem la plecare, prin fanta îngustă. Ochiul meu de vechi filatelist a recunoscut timbrele din Noua Zeelandă. Sosise, deci, ultimul răspuns. Ultima verigă din lanțul care pornise să înconjoare Pământul cu mai bine de doi ani în urmă.

Am urcat cu liftul până la etajul patru, cântărind în palmă plicul de o ciudată culoare portocalie. Eram stăpânit de un sentiment ambiguu, știind că lunga mea așteptare va lua sfârșit. Și m-a cuprins deodată teama de certitudinea ascunsă, poate, între pereții subțiri de hârtie.

Am lăsat sacul de sport în vestibul, am făcut un duș rapid și m-am așezat în fotoliul din fața televizorului. Plicul portocaliu părea să radieze o lumină caldă, îmbietoare. Am rezistat tentației de a grăbi deznodământul și m-am sprijinit de spătarul elastic, închizând ochii.

Până aici, totul se petrecuse cam la fel ca în urmă cu doi ani. Mă întorceam de la Herăstrău, după o partidă de tenis. Eram obosit – plăcuta oboseală a victoriei. Din autobuz, am văzut geamurile Institutului de lângă blocul meu scânteind. Am crezut mai întâi că sunt răsfrângerile soarelui înclinat la orizont. Când am trecut prin fața clădirii, mi-am dat seama că mă înșelasem: geamurile erau luminate dinăuntru. „Iar or să lucreze până târziu. Și Emil spunea că o să treacă pe la mine..."

Emil Dobrișan îmi fusese coleg de clasă și de bancă, într-o adolescență tot mai îndepărtată. Acum era un eminent fizician, director adjunct la Institutul vecin – ceea ce nu-l împiedica să repare, în timpul liber, tot felul de aparate electrice și electronice. „Mon violon d'Ingres" spunea el, cu un zâmbet ascuns de mustața lăsată să crească în voie, ca o compensație pentru creștetul pleșuv. Și adăuga: „Nu găsești pe toate drumurile un depanator cu doctorat în teoria relativității!" Ne întâlneam mult mai rar decât am fi vrut, fiind prinși amândoi în plasa obligațiilor cotidiene. În seara aceea ar fi trebuit, printre altele, să reinstalăm antena televizorului meu, găzduită, grație intervenției lui Emil, de acoperișul înalt al Institutului și doborâtă, cu o zi înainte, de o furtună puternică, stârnită din senin.

Nevoit să-mi schimb planurile, am trudit o vreme asupra unui text rebel, am mâncat ceva și m-am așezat iar în fotoliu, cu gând să urmăresc telejurnalul. Mă așteptam ca imaginea să fie neclară, dar contururile erau extraordinar de nete, ca într-o proiecție tridimensională. Prea ostenit ca să încerc să dezleg enigma, am ațipit înainte de buletinul meteorologic.

Când am deschis ochii, o femeie tânără mă privea cu ochi întunecați. Chipul ei era de un alb nefiresc – am crezut, o clipă, că de vină este dereglarea acordului cromatic – și sprâncenele ridicate mult spre tâmple. Clădit după canoanele unei stranii arhitecturi capilare, părul ca un coif de aramă îi lăsa descoperite fruntea înaltă și urechile minuscule.

M-am uitat la ceas: trecuse demult miezul nopții. Necunoscuta continua să mă privească, în tăcere. De fapt, cu toate că buzele îi rămâneau nemișcate, aveam senzația că încearcă să-mi transmită un mesaj de o importanță vitală – nu-mi dădeam seama dacă pentru ea sau pentru mine. Am făcut un efort și mi-am desprins ochii de pe chipul hipnotic, ațintindu-i dincolo de el, spre o aglomerare de forme nedeslușite. Înțelegându-mi, parcă, intenția, ovalul alb s-a retras în colțul din stânga sus al ecranului, lăsând să apară în prim plan... Am ezitat să definesc structurile geometrice care asaltau cerul. O cetate industrială? Sau un complex urban conceput de un arhitect aflat într-o stare de grație?... Erau piramide, și cuburi, și sfere, și spirale înșurubate în văzduh, toate dintr-un material translucid care mi-era străin. Privindu-le mai atent, mi s-a părut că haosul începe să se ordoneze. Alternanța formelor crea un ritm, o armonie secretă, o vibrație aproape muzicală.

N-am avut timp să-mi precizez impresiile... O diagonală a secționat ecranul, izolând structurile geometrice pe o suprafață deasupra căreia stăruia, ca o efigie, chipul marmorean. De cealaltă parte, un timp, doar o fâșie triunghiulară de cer. Apoi undeva, la o distanță pe care n-o puteam aprecia în lipsa oricărui reper, s-a ivit un fel de nor vânăt, un imens tăvălug devorând spațiul cu o cumplită încetineală.

Mi-am reprimat crisparea: nu era, nu putea fi decât un film transmis de un canal de televiziune străin și receptat datorită unui concurs favorabil de împrejurări. Emil îmi explicase mecanismul propagării incidentale a undelor la mare distanță. Așa că am privit cu detașare cum un roi de aerodine discoida-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

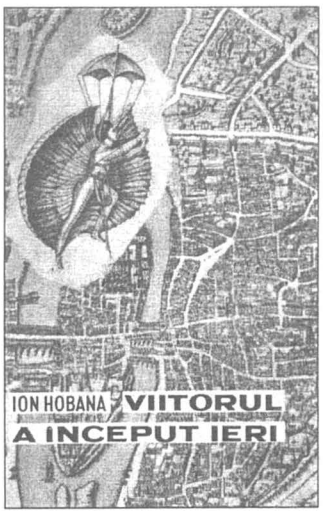

le se năpustesc asupra ororii vineții, proiectând puternice jeturi luminoase. „Laser", mi-am spus, așteptându-mă să văd norul sfârtecat, risipit, învins. Fulgerările s-au izbit însă de un obstacol nevăzut, ricoșând pe trasee capricioase. Câteva discuri s-au prăbușit, în flăcări. Celelalte s-au retras.

Cerul devenise, cameleonic, violet. De undeva s-a ivit un alt disc, imens, planând ca o amenințare deasupra altei amenințări. Din el s-a desprins un punct lucitor. Discul a dispărut. Punctul s-a transformat într-o sferă care și-a accelerat căderea, până ce a fost oprită de aceeași barieră. Și peste câteva secunde am văzut cum crește, hrănindu-se cu atomii din jur, teribila ciupercă. Sub ea, neatins, invulnerabil, norul continua să înainteze. L-am urmărit, fascinat de prăbușirea lui orizontală tot mai rapidă.

De cealaltă parte a ecranului, formele erau străbătute de pulsații multicolore. M-am întrebat dacă nu cumva era modul de comunicare al regnului născocit de realizatorii filmului. Într-un târziu, diagonala s-a stins. Chipul imobil a revenit în prim plan, lăsând să se vadă prin el cum structurile geometrice sunt înghițite de coșmarul vinețiu. Buzele palide nu s-au dezlipit nici atunci, dar ochii ardeau sub sprâncenele arămii. Mi s-a părut că desluşesc în flacăra aceea întunecată disperarea unui sfârșit de lume.

Norul a ieșit din cadru. În urma lui, piramidele și cuburile și sferele și spiralele înșurubate în văzduh au început să-și piardă consistența, să se întrepătrundă, să se transforme într-o substanță vâscoasă. Abia atunci mi-am amintit că am un aparat foto și m-am repezit să-l scot din sertar. Am potrivit timpul de expunere și deschiderea diafragmei, cu destulă aproximație: era prima mea tentativă de a înregistra ceva de pe ecranul televizorului. Când am apăsat pe declanșator, procesul de dezagregare aproape se încheiase. O ultimă privire, ca un strigăt mut și chipul transparent s-a destrămat. Am mai văzut câteva clipe stratul de materie acoperind solul, ca un ocean încremenit, apoi ecranul n-a mai fost decât un dreptunghi orb, cenușiu.

Am așteptat o vreme apariția crainicului, a mirei, a unui semn care să susțină ipoteza recepției de la mare distanță. Nimic. Mi-am spus că împrejurările favorabile încetaseră să mai acționeze. M-am ridicat din fotoliu ca să închid televizorul și am simțit cum oboseala îmi înconvoaie umerii. Eram însă prea surescitat ca să pot dormi. Am notat ceea ce văzusem, căutând să nu omit vreun detaliu și am încercat să localizez emisiunea, după diferența dintre fusurile orare. Dacă nu era destinată telespectatorilor insomniaci, Europa și zonele învecinate ieșeau din competiție. Sursa trebuia căutată, probabil, pe teritoriul celor două Americi, în Extremul Orient sau în Oceania. Zeci de țări, având fiecare mai multe canale... Am amețit și m-am dus la culcare.

Emil m-a ascultat cu o atenție suspectă. Nicio privire ironică pe deasupra ochelarilor, niciun comentariu în doi peri la adresa fotografiei neclare – singura „dovadă" a existenței emisiunii nocturne. Când mi-am încheiat relatarea, m-a întrebat, după o tăcere care amenința să devină stânjenitoare:

– Și ce ai de gând?

– Să aflu despre ce film e vorba și cine l-a transmis.

A clătinat din cap:

– Nu-i deloc simplu.

– Sunt destul de încăpățânat ca să merg până la capăt.

– Sper să fie un capăt...

S-a ridicat să plece. L-am oprit cu un gest:

– În povestea asta mai e un semn de întrebare.

M-a privit, aparent intrigat. Am continuat:

– O antenă scoasă din uz prinde o emisiune de la mare distanță...

Eminentul fizician plesuv a roșit, ca liceanul de odinioară, îngăimând:

– Știi, experimentul acela prelungit... N-am putut să te aștept și am conectat cablul tău la antena Institutului.

Am tresărit:

– Poate că așa se explică receptarea!

– Poate, a încuviințat el cam în silă. Iartă-mă, trebuie să plec. Te mai caut eu.

A ieșit, fluturând mâna în chip de salut. Nedumerirea provocată de purtarea lui n-a rezistat dorinței de a elucida misterul emisiunii. Am început să caut adresele de care aveam nevoie.

Peste câteva luni, când primisem o duzină de răspunsuri negative, Emil a apărut din nou. Îmi telefonase de mai multe ori, știa cum stau lucrurile și părea la fel de tensionat. Am născocit o mică diversiune:

– Mă întreb dacă emisiunea nu venea de mult mai departe...

– Ce vrei să spui?

Glasul îi tremura ușor. Am renunțat să-l mai fierb:

– În noaptea aceea, experimentul... Nu cumva ați stabilit legătura cu o altă planetă?

S-a destins brusc:

– Pentru asta ar fi fost nevoie... Doar știi cum arată un radiotelescop!

– Evident. Nu știu însă ce te neliniștește.

A examinat cărțile de pe birou, și-a potrivit nodul cravatei în oglindă și, când mă pregăteam să-l iau la rost, s-a întors spre mine:

– S-ar putea să fi stabilit o legătură, dar nu în spațiu.

– Nu în spațiu? am repetat eu, neînțelegând.

– Experimentul urmărea deschiderea unei căi de acces spre a patra dimensiune.

– Călătoria în timp!

A zâmbit din colțul buzelor:

– Să nu tulburăm umbra lui Wells!... Ne-am propus doar un sondaj instrumental. Ca să înțelegi procedeul, ai avea nevoie de cunoștințe dintr-un domeniu foarte special. În esență, autorul experimentului susține că, mergând destul de departe în viitor, se ajunge în ceea ce numim noi trecut.

Am replicat, cu o anume vehemență:

– Ești sigur că ați ajuns undeva?

Mi-a răspuns, aparent fără legătură cu ceea ce-l întrebasem:

– Nu te-ai mirat constatând că „filmul" e mut?

– Mi-am spus că e o nesincronizare între imagine și sunet.

– Mda... În noaptea aceea am înregistrat nu doar indicațiile aparatelor de măsură.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

A scos din buzunar un CD. I l-am smuls din mână şi l-am introdus în unitatea computerului deschis – când venise Emil, jucam şah pe flyordie. S-au auzit mai multe şuierături (aerodinele discoidale), câteva explozii de mică intensitate (radiaţiile laser oprite de ecranul energetic), un vuiet apocaliptic (deflagraţia nucleară), ceva ca lunecarea unui gheţar pe o stâncă (dezagregarea formelor geometrice).

Am spus, încet:

– S-ar părea că aţi captat banda sonoră a filmului.

– O posibilitate care nu poate fi exclusă, până nu vei fi primit toate răspunsurile.

– Şi dacă toate răspunsurile vor fi negative?

– Nu pot să-ţi ofer decât o ipoteză.

L-am îndemnat, din priviri, să continue.

– Ai scris şi tu despre misterele vechilor texte sanscrite. Era la modă paleoastronautica...

– N-am discutat niciodată despre asta. Nu ştiam că te interesează.

– Mă interesează, dar nu cred că aparatele de zbor din vechea Indie şi războaiele „atomice" trebuie puse pe seama extratereştrilor. Mai plauzibilă mi s-a părut existenţa unor civilizaţii anterioare, dispărute în urma catastrofelor naturale sau...

S-a oprit, nevrând, probabil, să se lanseze în speculaţii fără acoperire. Am îndrăznit eu:

– Şi presupui că aş fi putut asista la o astfel de tragedie... Ai idee cam când ar fi avut loc evenimentul?

Emil a început să-şi chinuie mustaţa între degete:

– Greu de spus. Instalaţia se află în stadiul experimental... Dar armătura teoretică e fără cusur!

N-aveam de ce să mă îndoiesc. Am ascultat încă o dată înregistrarea, apoi Emil a luat CD-ul, făgăduindu-mi o copie, pe care n-am primit-o încă. A plecat, cerându-mi să-l ţin la curent cu mersul investigaţiei mele epistolare. Nu mi-a fost greu să o fac, dată fiind suita monotonă de răspunsuri negative, agrementată cu câteva propuneri de a trimite şi prima parte a „interesantului scenariu", în vederea unei posibile colaborări...

N-am mai avut răbdare şi am deschis plicul portocaliu. Filmul al cărui subiect îl relatasem nu fusese difuzat niciodată – cuvântul era subliniat – în Noua Zeelandă. Cercul se încheiase. Am ridicat receptorul şi am format numărul lui Emil.

– Ipoteza pare să se confirme, a spus el, calm, după ce a aflat vestea.

– Dacă sondajul vostru experimental nu s-a oprit la jumătatea drumului.

– La jumătatea... Nu vrei să fii mai explicit?

– Mergând destul de departe în viitor, se ajunge în ceea ce numim noi trecut – parcă aşa pretinde colegul tău. Mi-e teamă că n-aţi mers destul de departe.

Emil nu mi-a răspuns. Am aşezat încet receptorul în furcă. Revedeam chipul destrămat, formele geometrice prefăcute într-o materie amorfă. Simţeam cum îmi dă târcoale demonul zădărniciei... Dar este viitorul un apocalips irevocabil?

Ion Alin Gheorghiu – Uleiuri pe pânză

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Din viaţa Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

Simpozionul Internaţional CARTEA. ROMÂNIA. EUROPA

Bucureşti, 20-24 septembrie 2009

Stimate Domnule Dr. Florin Rotaru,

Vă rog să primiţi sincerele mele mulţumiri pentru că am fost invitat să particip la Simpozionul de la Bucureşti din 2009. Am fost într-adevăr foarte fericit şi onorat de invitaţia dumneavoastră.

Bucureşti 2009 a fost pentru mine o descoperire. M-am reîntors la Montreal satisfăcut şi mulţumit de faptul că pot spune că am fost acolo! Am fost impresionat de nivelul ştiinţific al simpozionului, de calitatea organizării. Vă rog să primiţi sincerele mele felicitări.

Datorită solicitării la care aţi fost supus în timpul simpozionului nu am vrut să răpesc din timpul d-voastră. Aş fi vrut să discutăm de posibilitatea unor schimburi între Bucureşti şi Şcoala de bibliotecari a Universităţii din Dakar.

Cele mai distinse salutări,
Drd. Bernard Dione – Dakar, Senegal
Şcoala de Biblioteconomie şi Ştiinţele Informaţiei
Universitatea din Montreal

*

Domnule Rotaru,

Eu sunt Angeles Martin. Am participat la Simpozionul Internaţional şi vreau să vă mulţumesc pentru că l-aţi organizat şi că am avut ocazia să-mi prezint comunicarea ştiinţifică despre Catalogul colectiv al patrimoniului bibliografic spaniol.

Vreau să vă mulţumesc şi în numele d-nei Antonia Carrato Mena, de la Direcţia generală de coordonare a bibliotecarilor din Ministerul Culturii din Spania, pentru că am fost invitată şi astfel am putut să reprezint ministerul nostru la Simpozionul Internaţional organizat de d-voastră.

Vă rog să primiţi salutările mele distinse.

Cu multă cordialitate,
Angeles Martin Jaraba
Ministerul Culturii, Spania

*

Stimate Domnule Rotaru,

Sunt extrem de impresionat de sesiunea la care am participat şi vă mulţumesc pentru onoarea pe care mi-aţi făcut-o invitându-mă. Vă felicit pentru realizarea unei manifestări atât de importante şi vă doresc succes pentru a perpetua această splendidă manifestare şi în viitor. În ce mă priveşte, mă pregătesc să fiu prezent în mod mai activ.

Graţie invitaţiei d-voastră am putut întâlni mulţi istorici pe care îi cunoşteam până acum doar cu numele şi am putut avansa şi în alte proiecte: Bibliografia secolului 18, *vol. 5 din* Istoria românilor *de Xenopol. Poate vom mai avea ocazia să discutăm.*

Până atunci, încă o dată mulţumirile mele şi ale soţiei.

Mulţumiri şi soţiei d-voastră dar şi colaboratorilor d-voastră care au participat la realizarea colocviului şi care au fost extrem de atenţi, de eficienţi şi simpatici.

Al d-voastră,
Ştefan Lemny
Biblioteca Naţională a Franţei

*

Este o adevărată plăcere să vă trimit acest e-mail pentru a vă mulţumi în primul rând pentru invitaţia de a participa la a doua ediţie a Simpozionului Internaţional de la Bucureşti, „Cartea. România. Europa", şi apoi pentru organizarea perfectă a sejurului nostru în ţara d-voastră, România.

Pentru că am participat la mai multe întâlniri profesionale internaţionale, pot să vă spun că am fost plăcut surprins de organizare:

– Mai întâi primirea la aeroport şi conducerea la hotel,

– Organizatorii prezenţi în fiecare zi peste tot, gata să ajute şi care chiar anticipau dacă aveai nevoie de ceva,

– O asistenţă pe care aş putea-o numi „personalizată", echipa d-voastră acordând o importanţă particulară fiecărui participant,

– Şi în sfârşit însoţirea la aeroport pentru reîntoarcere.

Nu pot să nu-mi amintesc ziua de miercuri, cu vizitele turistice, ca şi programele culturale.

Profitând de ziua mea liberă, joi 24 septembrie, am vizitat mai multe muzee şi centre comerciale şi am admirat străzile şi arhitectura oraşului. Dacă nu aş fi venit în România aş fi regretat!

Ţin să vă mulţumesc în primul rând d-voastră dar şi colaboratorilor d-voastră implicaţi în această activitate. Deseori acesta este un efort de lungă durată, care necesită un mare consum de energie. O mică fisură ar arunca în aer mai

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

multe luni de pregătiri. Reuşita sa nu poate fi măsurată decât prin satisfacţia participanţilor; şi din punctul acesta de vedere mă înclin în faţa d-voastră, jos pălăria!

Vă rog să transmiteţi tuturor membrilor echipei d-voastră sincerele mele felicitări şi salutările mele călduroase din Benin.

Vă mulţumesc,
Eustache Megnigbeto
Documentarist
Delegaţia Comisiei Europene din Benin

*

Domnule Dr. Rotaru,

Vă felicit pentru buna organizare a Simpozionului Internaţional de la Bucureşti. Am auzit numai cuvinte de laudă peste tot şi cred că şi d-voastră sunteţi satisfăcut de rezultat.

Pentru viitor, poate, secţiunea orientală ar putea fi mai specializată (din punctul de vedere al temei).

Dacă veţi dori să organizaţi ceva important şi remarcabil, cum ar fi celebrarea a 555 de ani de la prima atestare documentară a oraşului Bucureşti, s-ar putea organiza un ritual vedic la Bucureşti. Evenimentul, descrierea şi studiul aspectelor textuale, muzicale şi rituale ar putea constitui un moment memorabil atât pentru un public mai larg cât şi pentru mai multe domenii ştiinţifice: filologie, studii rituale, antropologie, istoria muzicii şi muzicologie, arheologie şi istoria tehnologiei (vechi tehnici de producere şi control a focului). Agnistoma ar fi cea mai potrivită pentru un asemenea eveniment. Din punctul de vedere al „gramaticii" Sacrificiului Soma, central în cea mai veche literatură indoeuropeană, în afară de fragmente dispersate... Agnistoma, considerată fundamentală începând cu W. Caland şi Victor Henry (1906-1907), nu a făcut obiectul unui studiu detaliat.

S-a încercat Agnistoma şi în afara Indiei: la Londra şi la New York, dar au fost probleme care puteau fi evitate cu uşurinţă.

Pe de altă parte, ar putea apărea dificultăţi organizatorice, deoarece este nevoie de aproape 20 de specialişti rituali (minimum 16 oficianţi şi şeful ritual şi soţia sa, deci 18), iar Agnistoma este normal să se facă în „primăvară", între jumătatea lui ianuarie şi jumătatea lui iunie.

Cu multă cordialitate,
Dr. Jan Houben
Universitatea din Leiden

*

Am revenit cu bine în Franţa şi la serviciu, îmbogăţită de experienţa evenimentului pe care l-aţi organizat. Vă felicit încă o dată pentru reuşita lui desăvârşită, totul a fost impecabil şi din punct de vedere ştiinţific dar şi organizatoric.

Vă mulţumesc mult şi pentru vizita la filiala D. Cantemir, care m-a impresionat şi m-a convins că sunteţi foarte avansaţi în materie de noi tehnologii. Le-am vorbit responsabililor mei de la Biblioteca Naţională a Franţei de Biblioteca Virtuală a României, pe care aţi lansat-o cu ocazia Simpozionului şi pe care o voi urmări şi o voi accesa foarte des de acum încolo. Este un pas uriaş pentru România!

Vă doresc mult succes în continuare pentru toate proiectele ambiţioase pe care le aveţi şi sper să ne revedem curând la Bucureşti sau la Paris.

Toate salutările mele Julietei.

Cu toată recunoştinţa,
Drd. Alina Cantau
Biblioteca Naţională a Franţei

*

Stimate Domnule Doctor Florin Rotaru,

Aş dori să vă mulţumesc dumneavoastră şi angajaţilor dumneavoastră pentru primirea cordială pe care ne-aţi făcu-t-o. Zilele petrecute în Bucureşti vor rămâne pentru totdeauna în memoria mea.

Al dumneavoastră,
A. Sokolov
Director al Arhivelor Istorice de Stat din Rusia

*

Multe mulţumiri pentru magnifica primire şi pentru ospitalitatea cu care ne-aţi întâmpinat în România. Am învăţat multe despre bibliotecile din România şi parţial despre domeniile conexe. Sunt recunoscătoare pentru că am putut vizita câteva filiale şi sediul central al Bibliotecii Metropolitane.

Te rog să o saluţi pe Julieta, şi de asemenea să îi trimiţi fotografiile ataşate pe care le-am făcut când am luat o pauză specială de cafea la bibliotecă.

Salutări călduroase,
Dr. Marian Koren
Departamentul de Cercetare şi Relaţii Internaţionale
Asociaţia Olandeză a Bibliotecilor Publice

*

Stimate Domnule Doctor Rotaru,

Aş dori să îmi exprim aprecierea faţă de excelentul Simpozion care a avut loc săptămâna trecută. Vă sunt foarte recunoscător, atât dumneavoastră cât şi colegilor dumneavoastră pentru buna organizare şi pentru ospitalitatea magnifică pe care aţi oferit-o. Am învăţat mult din bogatul program al prezentărilor şi am fost încântat de programul extraştiinţific. Vă trimit cele mai bune urări pentru continuarea muncii dumneavoastră la Biblioteca Metropolitană. Am impresia că aţi făcut Bucureştiul una din capitalele culturii mondiale a cărţii.

Salutări distinse,
Geoffrey Roper

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Cluburi de lectură

Începutul toamnei a debutat pentru Serviciul *Informare Comunitară* cu deschiderea a două cluburi de lectură. Este un program prin care se doreşte dezvoltarea de servicii de lectură şi informare comunitară în locaţii nonconvenţionale, prin care Biblioteca Metropolitană Bucureşti să vină în sprijinul persoanelor de vârsta a treia, precum şi al celor defavorizate.

Primul, *Clubul de Lectură, Referinţe şi Creaţie ALECU RUSSO*, a fost deschis în parteneriat cu *Direcţia Generală de Asistenţă şi Protecţia Copilului Sector 2*, director general Isabela Hurjui, în incinta *Centrului pentru Activităţi Recreative şi Inovare Ocupaţională* din str. Jean Louis Calderon nr. 39, coordonat de Mihaela Popescu. Biblioteca deţine un număr de peste 2.500 de documente şi va fi la dispoziţia tuturor celor interesaţi. Totodată, aici vor fi organizate şi marcate evenimente de interes reciproc, întâlniri cu personalităţi şi reprezentanţi ai autorităţii locale, pe bază de proiecte comune, de tip: simpozion, dezbatere, seminar, masă rotundă, cenaclu, spectacole, lansări de carte, vernisaje de expoziţii de carte, fotografie, pictură, desene.

Al doilea club de lectură a fost amenajat, în baza unei convenţii de colaborare cu *Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţie Sector 1*, director general Dănuţ Ioan Fleacă, la *Complexul de Servicii Sociale Odăi*, str. Odăi nr. 3–5, condus de Eugen Bîrghi.

În cadrul *Clubului de activităţi recreative*, la 1 octombrie a.c., în prezenţa directorului general al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti, dr. Florin Rotaru, a repezentanţilor sponsorului şi partenerului nostru *Pro CreditBank*, Sebastian Chiaburu şi Iulia Ţintă, şi a beneficiarilor, a fost deschisă biblioteca cu peste 2.000 de volume. Pe lângă mobilierul şi o parte din cărţi, asigurate de Pro CreditBank, în proiect s-au implicat activ şi filialele *D. CANTEMIR*, *CEZAR PETRESCU*, *IOAN SLAVICI*, precum şi colegi de la Serviciul *Comunicarea Colecţiilor* prin strângerea de cărţi de la donatori ai comunităţii bucureştene. Clubul oferă locatarilor complexului posibilitatea de a citi cărţi din toate domeniile cunoaşterii, în special beletristică. Activitatea se va derula în coordonarea Filialei *D. CANTEMIR*, iniţiatoarea proiectului. (*GSM*)

„Ceea ce se întâmplă la poli ne afectează pe toţi!"

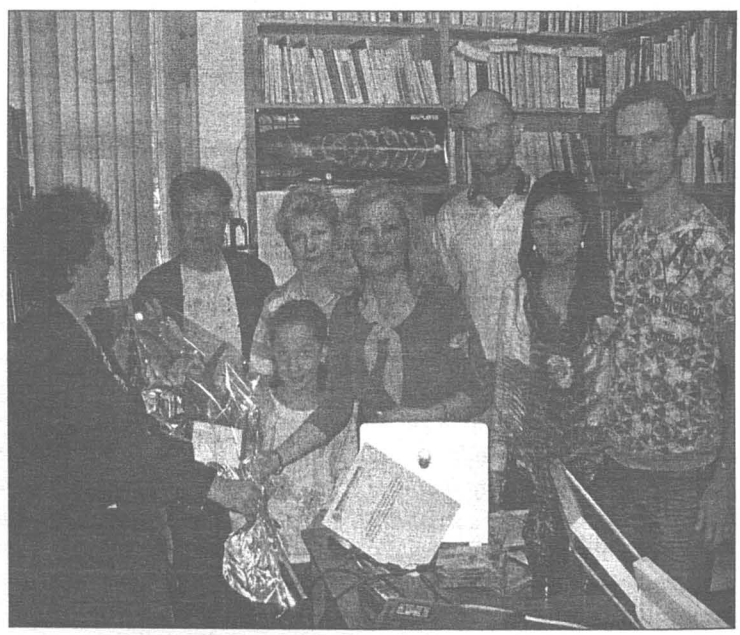

Luni 5 octombrie 2009, cu ocazia *Săptămânii Polare Internaţionale* (4-9 octombrie 2009), cu tema *Ceea ce se întâmplă la poli ne afectează pe toţi!*, la Filiala *ION NECULCE* a fost organizată conferinţa cu tema: *Topirea calotelor polare – o provocare pentru omenire în secolul al XXI-lea.* Prezentarea a fost susţinută de doamna doctor în biologie Florica Topârceanu, cercetător ştiinţific la Institutul de Virusologie „Ştefan S. Nicolau" al Academiei Române.

Informaţia despre organizarea acestei conferinţe a apărut şi pe site-ul APECS (Association of Polar Early Career Scientists), organizaţie internaţională şi interdisciplinară din care fac parte profesori, studenţi, cercetători interesaţi de lumea polară. Informaţia poate fi accesată la adresa:

http://apecs.is/outreach/490-scheduled-presentations-for-the-polar-lecture-series-4-9-october-2009

Emma JANOSY, Mihai GANCIU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Zilele Culturii Polone la Suceava

Dr. Ion CONSTANTIN

În organizarea Uniunii Polonezilor din România, în perioada 3 – 5 septembrie 2009, la Suceava a avut loc cea de-a unsprezecea ediție a *Zilelor Culturii Polone*, sub forma unui simpozion științific dedicat trecutului și prezentului relațiilor româno-polone, înțelese în sens larg și în diversele lor manifestări. Desfășurată sub deviza „Mai aproape unii de alții. Polonezii și românii raportați la patrimoniul istoric și cultural al Europei", conferința de anul acesta a avut ca scop să apropie cercetători din România și Polonia, dar și din Ucraina și Republica Moldova, pe care îi leagă aceleași pasiuni și interese.

În deschiderea manifestării au rostit alocuțiuni personalități române și poloneze, dintre care menționăm pe Ghervazen Longher, deputat, președintele Uniunii Polonezilor din România, Gheorghe Flutur, președinte al Consiliului Județean Suceava, Stanislawa Iachimowska, redactor-șef al revistei „Polonus", precum și reprezentanți ai Ambasadei Republicii Polone în România. În cuvântul său, deputatul Ghervazen Longher a evidențiat însemnătatea *Zilelor Culturii Polone* pentru polonezii din România, iar la rândul său Gheorghe Flutur și-a exprimat respectul pentru această etnie care, de-a lungul timpului, a dat mari personalități, printre care se numără și Papa Ioan Paul al II-lea. „Referitor la Suceava și Bucovina, țin să precizez că aici conviețuiesc mai multe minorități, relațiile dintre acestea având la bază toleranța și respectul, de aceea această zonă poate fi văzută ca fiind o mini-Europă", a conchis președintele CJ Suceava.

Simpozionul s-a desfășurat în cadrul a trei secțiuni: în lumea istoriei, în lumea culturii și în lumea problematicii naționale. În mod deosebit, în cadrul simpozionului au fost evidențiate evenimentele din septembrie 1939, la împlinirea a 70 de ani de la refugierea polonezilor în România, o mare parte a comunicărilor prezentate fiind consacrate acestei teme.

La secțiunea de istorie, desfășurată la Muzeul Științelor Naturii din Suceava și având ca moderatori pe prof. dr. hab. Michał Klimecki (Toruń), prof. dr. Veniamin Ciobanu (Iași) și dr. Ion Constantin (București), au fost prezentate următoarele comunicări: Michał Klimecki – Toruń: *Din istoria frontierei polono-române 1918–1939*; prof. dr. hab. Waldemar Rezmer – Toruń: *Tranzitul aerian polono-român în caz de război (înainte de 1939)*; dr. Daniel Hrenciuc – Suceava: *Septembrie 1939 – destrămarea Republicii a II-a Polone și atitudinea Regatului României Mari. Studiu de caz*; dr. Krzysztof Spruch – Częstochowa: *Evacuarea Armatei Polone peste granița română în septembrie 1939*; dr. Bogdan-Alexandru Schipor – Iași: *Agresiunea sovietică asupra Poloniei, 17 septembrie 1939. Consecințe asupra României*; Anna Nadarzyńska – Gdańsk: *Campania polonă din anul 1939 în fondurile arhivale ale Institutului Memoriei Naționale – Filiala Gdańsk*; prof. dr. hab. Teresa Kulak – Wrocław: *Varșovia – Constanța. Problema transportului aurului polonez în septembrie 1939*; drd. Vasile I. Schipor – Rădăuți: *Un martor al evenimentelor din septembrie 1939 de la granița României cu Polonia: Radu Popescu*; dr. Hanna Szczechowicz – Włocławek: *Șederea principalelor autorități ale Republicii Polone în România în lumina istoriografiei polone*; Radu Bruja – Suceava: *Refugiații polonezi în județul Iași*; Wojciech Szwed – Łambowice-Opole: *Soldații polonezi internați în România în lumina documentelor Muzeului Central al Prizonierilor de Război din Łambowice-Opole*; Tadeusz Gaydamowicz – Cracovia: *Józef Beck – viața și moartea în timpul refugiului*; Cristian Bobicescu – București: *Câteva observații pe marginea acordării indigenatului polon din 1607*; dr. Lilia Zabolotnaia – Chișinău: *Nunta Mariei Lupu cu principele Janusz Radzwiłł. Pagini necunoscute*; dr. Alina Felea – Chișinău: *Câteva date despre familia Kersnovschi*; dr. Florin Pintescu – Suceava: *Relațiile moldo-polone din perioada 1504–1538 – confruntare militară și expectativă diplomatică*; dr. Dorota Michaluk – Toruń: *Ștefan Batori în Podlasie, ținuturile Grodno și Vilnius: activitate și tradiție istorică*; prof. dr. Veniamin Ciobanu – Iași: *Conjunctura politică internațională în ajunul și după anexarea Bucovinei*; col. (rez) prof. Eugen Ichim – București: *Ordine, medalii, plachete și insigne poloneze în patrimoniul Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I"*; dr. Monica Dejan – Suceava: *Câteva medalii poloneze în colecția numismatică a Complexului Muzeal Bucovina*; Piotr Gołdyn – Konin: *Întreceri fotbalistice între Polonia și România în anii 1918–1939*; prof. dr. hab. Zbigniew Karpus – Toruń: *Evacuarea rușilor „albi" din Polonia prin România, în 1919 și 1920*; dr. Aleksander Smoliński – Toruń: *Marșul din România în Polonia al detașamentelor de cavalerie formate în cadrul Diviziei a 4-a a Pușcașilor Polonezi și încorporarea lor în structurile Armatei Polone – 1919*; Paweł Henryk Rutkowski – Toruń: *Transportul refugiaților polonezi din Rusia Sovietică în Polonia pe teritoriul României în prima jumătate a anului 1920 în lumina documentelor Direcției 5 – Marina de Război a Ministerului de Război al Regatului României*; dr. Ion Constantin – București: *Destine paralele: România și Polonia față în față cu totalitarismele secolului XX*; Krzysztof Górski – Gdańsk: *Polonia, polonezii și cutremurul de pământ din România în 1977*; prof. dr. hab. Zdzisław Biegański – Bydgoszcz: *Filme românești pe ecranele cinematografelor din Polonia după 1945*; Joanna Danielewska – Toruń: *România în Uniunea Europeană. Aspecte selectate politice, juridice și economice.*

Moderată de prof. dr. Constantin Geambașu de la Universitatea din București, secția „În lumea culturii și problematicii minorităților naționale" și-a desfășurat lucrările la Muzeul de Istorie din Suceava, fiind prezentate următoarele referate: dr. Olimpia Mitric – Suceava: *Cartea veche poloneză în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu" din Iași (secolele XVI–XVIII)*; prof. dr. Constantin Geambașu – București: *Witold Gombrowicz și Emil Cioran – problema identității*; dr. Helena Krasowska – Varșovia: *Identitatea culturală a bucovinenilor*; dr. Jan Bujak – Cracovia: *Polonezii la cei șase sute de ani ai Cernăuțiului*; Rafał Jóźwiak – Varșovia: *Însemnătatea parohiilor bisericii romano-catolice pentru identitatea polonezilor din Bucovina ucraineană*; Wojciech Jankowski – Varșovia: *Memoria istorică a ucrainenilor (haholilor) în satul Letea din Delta Dunării.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

În ziua de 4 septembrie 2009, participanții la simpozion s-au deplasat în localitatea Bicaz, unde a avut loc o festivitate dedicată aniversării a 70 de ani de la refugierea polonezilor în România (organizată în colaborare cu autoritățile locale), cu depuneri de coroane de flori și discursuri oficiale la placa comemorativă de la Palatul administrativ din localitate, dedicată președintelui Ignacy Mościcki. Au fost vizitate Lacul Roșu și Cheile Bicazului, iar după reîntoarcerea la Suceava, la Muzeul de Științele Naturii, au fost expuse concluziile simpozionului științific și a avut loc lansarea volumelor: culegerea de referate *Polonia și România – de la vecinătatea istorică la parteneriatul european* și lucrarea semnată de Radu Ciuceanu și Ion Constantin, *Masacrele de la Katyń*, apărută sub egida Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului din cadrul Academiei Române.

Și de această dată, *Zilele Culturii Polone* au constituit un prilej extraordinar de reîntâlnire și discuții rodnice ale specialiștilor din mediul academic și cel al educației, care se ocupă de această problematică, de a cunoaște comunitatea polonă la ea acasă, în pitoreasca Bucovină. Caracterul multietnic al acestei regiuni în mod firesc favorizează apropierea și deschiderea către alții. Din întreaga manifestare s-a desprins faptul că polonezii din România, care au conservat limba, religia și tradițiile înaintașilor, vor să fie o punte între Polonia și România, un intermediar în cunoașterea și înțelegerea reciprocă dintre polonezi și români, legați printr-o istorie comună.

Relațiile dintre Moldova și Polonia sub Movileşti

Câteva observații pe marginea unor izvoare inedite

Cristian BOBICESCU

Scurta comunicare pe care doresc să v-o prezint reprezintă mai degrabă un pretext pentru a atrage atenția asupra unor izvoare care nu se află în circuitul științific.

Două documente referitoare la o solie din timpul lui Constantin Movilă. În urma unor cercetări de arhivă din anul 2005-2006, efectuate la Varșovia în Arhiva Principală a Actelor Vechi (Archiwum Główne Akt Dawnych, AGAD), am descoperit două scrisori necunoscute până acum, aparținând lui Constantin Movilă[1] și Luca Stroici[2]. Ambele se găsesc în Polonia în colecția *„Extranea"*, care cuprinde cópii microfilmate ale documentelor luate de către suedezi în timpul anilor 1655–1660, deci în timpul „Potopului". Fondul arhival care se găsește în Suedia a fost cercetat la sfârșitul secolului al XIX-lea de către directorul arhivelor regale suedeze de la vremea aceea iar rezultatele au fost tipărite în colecția Hurmuzaki-Bogdan[3]. Această cercetare nu a fost exhaustivă, o dovadă în acest sens fiind constituită și de documentele mai sus menționate.

Scrisoarea lui Luca Stroici – semnată cu litere latine – este datată 9 iunie 1609 și este redactată în limba polonă, ca și celelalte scrisori ale acestuia adresate lui Jan Zamoyski și lui Pawel Czemierzynski pe care le cunoaștem până acum[4]. Scrisoarea este semnată *manu propria* dar nu este redactată de către logofătul moldovean, situație prin care se apropie de una dintre scrisorile logofătului, publicată de către P.P. Panaitescu, precum și de cea mai mare parte a scrisorilor acestuia, din arhiva lui Jan Zamoyski aflată la Varșovia[5]. Panaitescu observase că scrisul iscăliturii este deosebit de cel al scrisorii[6], situație care se repetă și în cazul de față.

În aceeași situație se află și scrisoarea domnului Moldovei. Constantin Movilă semnează și el *manu propria*, cu litere latine, *„Constantinus princeps"*, ca și în cele alte câteva scrisori ale sale pe care le cunoaștem din colecția Veress[7] sau Hurmuzaki-Bogdan[8]. Latinizarea titulaturii domnului s-ar putea datora mediului polon și polonofil în care acesta a crescut și a fost educat[9].

Destinatarul lui Luca Stroici și al domnului Moldovei este Wawrzyniec (Laurențiu) Gembicki, episcop de Chełmn, care de la 22 ianuarie 1609 devenise cancelar al Poloniei[10], și implicit una din cele mai importante figuri politice din Coroană. Trebuie menționat aici că este singura scrisoare a logofătului moldovean găsită în arhiva lui Wawrzyniec Gembicki, arhivă care s-a păstrat foarte bine.

Scrisorile sunt de curtoazie, atât Constantin Movilă cât și Luca Stroici transmițându-i cancelarului polon urări de sănătate, precum și felicitări pentru ocuparea importantei demnități de cancelar al Coroanei. *Având în vedere singularitatea scrisorii lui Luca Stroici printre cele ale lui Gembicki, precum și faptul că îl felicita pe cancelar pentru obținerea funcției cu cinci luni întârziere ne face să considerăm că în timpul domniei lui Constantin Movilă corespondența curții domnești cu cea regală a fost cu mult mai scăzută decât fusese în timpul domniei lui Ieremia Movilă.*

Luca Stroici, după cum amintește, se folosește pentru a trimite scrisoarea sa de „ocazia" oferită de solia pe care Constantin Movilă o trimite la Sigismund al III-lea „în unele probleme ale sale", despre care solul urma să dea socoteală verbal. Din păcate, în acest stadiu al documentării nu putem spune nimic mai mult despre obiectivele soliei trimise de către domnul Moldovei. Din ambele scrisori aflăm că solul era Gheorghe Mauroti logofătul al doilea, „podkanclerz" – vicecancelar, care pe baza constituției seimului din 1600 a devenit indigen polon, adică nobil polon, în cel mai deplin sens al cuvân-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

tului[11], şi a fost considerat ca atare în toată istoriografia problemei.

Notă asupra boierilor moldoveni ce au devenit indigeni în 1607. Această opinie ar trebui nuanţată, deoarece un izvor publicat de către Jan Czubek în 1918, şi care nu a atras până acum atenţia cercetătorilor problemei, pune sub semnul întrebării legalitatea acordării indigenatului pentru tot grupul de boieri moldoveni trecuţi în constituţia seimului din 1607 (Nestor Ureche, Isac Balica, hatmanul Oräş, Gheorghe Lozonski, Gheorghe Mauroti), deoarece procedura acordării indigenatului în cazul acestora nu fusese respectată: „... *indigenatus* a şase (*sic!*) valahi care, conform legilor, fără a fi propus la seimic nu putea fi acordat. Şi de asemenea, deja slavă Domnului, şi nobilime şi trădători avem destui la noi acasă; nu trebuie să îi aducem din Moldova."[12] Pornind de la acest citat pot fi studiate două probleme: legalitatea acordării indigenatului pentru boierii moldoveni şi imaginea boierului moldovean ca trădător, componentă a stereotipului moldovenilor în Polonia. Această ultimă chestiune va fi studiată în alt loc.

Autorul textului mai sus menţionat nu a putut fi identificat de către editor şi nici de către noi. Ne aflăm în faţa unui comentariu al celor 104 hotărâri (*„konstitucja"* – constituţie, similare *„bill"*-urilor englezeşti) luate la seimul din 1607, făcut de către un participant la seim aflat în opoziţie faţă de curte şi care cunoştea toate trucurile de care se foloseau partizanii regelui pentru a da hotărârilor o formă apropiată celei dorite de acesta. Documentul are forma unei scrisori adresate unui magnat de la care primise textele constituţiilor. Autorul anonim avea nevoie de ele pentru a prezenta nobilimii care nu fusese la seim, şi care făcea presiuni asupra lui, hotărârile ce se luaseră acolo.

Atitudinea opoziţionistă faţă de curte se vede clar de la început. El notează că: „Văd în aceste constituţii o mare schimbare şi o mare variaţie; multe lucruri necesare au căzut şi au fost adăugate multe lucruri rele." Textul a avut un mare impact în rândurile nobilimii aflate în opoziţie faţă de curte, deoarece editorul său, Czubek, a găsit şapte cópii ale acestuia.

În consecinţă, curtea regală a dat un răspuns al cărui autor pare să fi fost, în opinia lui Czubek, Szczęsny (Felix) Kryski, mareşal al seimului din 1607 şi viitor cancelar al Coroanei, polemist remarcabil şi partizan al regelui[13].

Argumentul autorului scrierii anonime, şi anume faptul că solicitarea obţinerii indigenatului nu trecuse pe la seimicuri (dietinele regionale) înainte de a ajunge în seim, se bazează pe hotărârea numărul 69 a seimului din 1601, prin care, acordându-se indigenatul unui anume Temruk Szmkowicz, se preciza că: „de aici înainte, nu vom permite să se acorde vreun altul, în alt fel decât dacă mai întâi [candidatul] se va duce în voievodate, la seimicuri (seimik – adunare provincională a nobilimii – n.n.), şi va cere nobilimii să fie propus ca indigen."[14] Această constituţie nu introduce o noutate, ci confirmă situaţia existentă la sfârşitul secolului al XVI-lea. Este adevărat că pentru cele trei etape în care se acordă, în secolul al XVI-lea, indigenate pentru moldoveni, documentarea este săracă, dar într-un caz, cel al acordării acestuia lui Luca Stroici şi Ieremia Movilă, s-a susţinut până acum că a fost obţinut la „recomandarea senatorilor, cu aprobarea tuturor stărilor şi a deputaţilor provinciilor"[15]. Ceea ce însemna că obţinerea indigenatului de către cei doi boieri moldoveni s-a făcut doar în cadrul oferit de către seim. Alte izvoare păstrate arată că propunerea acestora doi pentru obţinerea indigenatului se făcuse la seimic[16]. Astfel, în documentul („instrukcja") trimis la seim de către seimicul din Wiśni cu propunerile ce urmau a fi dezbătute acolo se afla recomandarea lui Luca Stroici şi Ieremia Movilă pentru a deveni indigeni: „Pentru domnii Stroici şi Ieremia, moldoveni, oameni buni, şi cu merite faţă de Republică, ca să fie primiţi *pro indigenis*."[17]

Întorcându-ne acum la opinia autorului anonim, care nega boierilor moldoveni calitatea de indigeni, remarcăm din nou sărăcia izvoarelor, care nu ne permite să tragem concluzii definitive. Singura certitudine este aceea că portretizarea moldovenilor – fie ea pozitivă sau negativă – depinde de poziţia pe care o au la un moment dat polonezii faţă de aceştia.

Pe de o parte, dacă atitudinea nobililor faţă de moldoveni era negativă, aceştia puteau să exprime o opinie care nu se deosebea mult de cea a lui Bartosz Paprocki: „Oamenii din această ţară sunt răi, necredincioşi domnilor lor"[18], deci trădători. Nu mai departe de anul 1600, într-o altă scriere polemică, erau amintiţi „valahii trădători" care, aşteptându-se la un domn mai bun, l-au trădat pe Ieremia Movilă, trecând de partea lui Mihai Viteazul[19]. Jan Zamoyski şi Stanisław Zółkiewski, bazându-se tocmai pe un asemenea tip de comportament, i-au cerut lui Ieremia Movilă să lase cetăţile Moldovei pe mâna garnizoanelor polone[20].

Pe de altă parte, existau şi comunităţi care nu îi priveau în acest fel pe moldoveni. Aşa se explică faptul că Nestor Ureche a putut să arendeze stărostia Rohatinului[21]. Iar 20 de ani mai târziu, Stanisław Koniecpolski îi aminteşte într-o scrisoare lui Wladislaw al IV-lea de Grigore Ureche, care este indigen al Coroanei[22], ceea ce înseamnă că recunoaşterea indigenatului obţinut de tatăl său în 1607 este validată de timp.

Note:

1. AGAD, *Extranea*, IX, rola 61, fără numerotare.
2. AGAD, *Extranea*, IX, rola 62, fără numerotare.
3. Hurmuzaki-Bogdan, II-1; Hurmuzaki-Bogdan, II-2.
4. P.P. Panaitescu, *Documente privitoare la istoria lui Mihai Viteazul*, Bucureşti, Fundaţia Regele Carol I, 1936, Ieremia Movilă către Pavel Czemierzynski, p. 74, mai departe P.P. Panaitescu, *Documente*.
5. AGAD, *Arhiva lui Jan Zamoyski*, scrisori ale cancelarilor, scrisori de la logofeţi.
6. P.P. Panaitescu, *Documente*, p. 74.
7. A. Veress, *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei şi Ţării Româneşti*, vol. VIII, 1607–1613, Cartea Românească, Bucureşti, 1935, documentul nr. 43, Constantin-Vodă Movilă către Ioan Pettki, Iaşi, 18 februarie 1608, pp. 44–45.
8. Hurmuzaki-Bogdan, II-2, Constantin Movilă către Ianusz Ostrogski, 1608, pp. 352–353.
9. Edmunt Kizik, *Prezenty w polityce Gdańska w XVII–XVIII wieku*, în: Prusy i Inflanty między średniowieczem a nowożytnością, ed. B. Dybaś şi D. Makiłła, Torun, 2003, ed. Universităţii Nicolaus Copernic. Pe 4 iulie 1610 consiliul oraşului Gdansk îi oferă lui Constantin Movilă, la cererea acestuia, 40 de grivne pentru cazare, p. 110.
10. A rămas până la 14 III 1613, conform *Urzędnicy centralni i nadworni Polski XIV–XVIII wieku. Spisy*, Kórnik 1992, p. 55.
11. Constantin Rezachevici, *Privilegii de indigenat polon acordate locuitorilor din Ţările Române*, Revista de istorie, tom 28, nr. 7, pp. 1095–1098; idem, *Indigenatul polon – o formă însemnată de integrare a nobilimii româneşti în cea europeană în Evul Mediu*,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Arhiva Genealogică, III (VIII), 1996, 3-4, pp. 205–216, mai departe citat *Indigenatul polon*.

12. *Pisma polityczne z czasów rokoszu Zebrzydowskiego, 1606–1608*, tom III, Proza, wyd. Jan Czubek, 1918, Kraków, p. 309.

13. Jarema Maciszewski, *Rokosz Sandomierski*, p. 126.

14. *Volumina Legum*, tom II, p. 397, nr. 69.

15. *Hurmuzaki*, II-1, pp. 325–326, C. Rezachievici, *Indigenatul polon*, p. 206.

16. Spre deosebire de opinia domnului Constantin Rezachevici care, bazându-se doar pe constituția seimului din 1593, a considerat că indigenatul se acorda doar de către seim.

17. *Scriptores rerum polonicarum, t. XXI, Dyaryusze i akta sejmowe, R. 1591–1592*, dr. Eugeniusz Barwiński, 1911, Cracovia, Instrukcja sejmiku powiatowego w Wiśni, dnia 7 sierpnia 1592 odprawionego, pp. 192–197.

18. *Călători străini despre țările române*, vol. II, Bartosz Paprocki, p. 406.

19. *Pisma politzcyne z czasów rokoszu Zebrzydowskiego*, tom I, 1606–1608, *Poezya rokoszowa*, ed, Jan Czubek, Marcin Błażewski, Tłumacz rokoszowy powiatu ruskiego, p. 166.

20. Ilie Corfus, *Mihai Viteazul*, Zółkiewski către Tylicki, p. 297.

21. P.P. Panaitescu, *Grigore Ureche*, în: *Contribuții la istoria culturii românești*, p. 480.

22. *Korespondencja Stanisława Koniecpolskiego hetmana wielkiego koronnego 1632–1646*, ed. Agnieszka Biedrzycka, ed. Societas Vistulana, Kraków, 2005, scrisoarea nr. 61, Stanisław Koniecpolski către Vladislav al IV-lea, 15 X 1633, pp. 156–157.

Comunicare prezentată la
Zilele Culturii Polone de la Suceava

***Biserica Sf. Spiridon Nou.* Acuarelă de Preziosi, 1868**

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

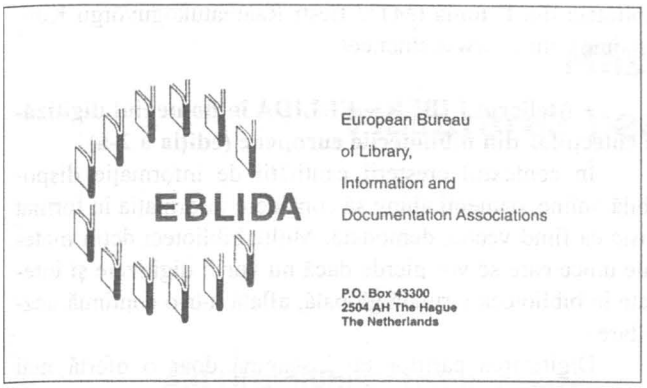

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Inițiative

Viitorul digitizării pentru bibliotecile din Europa

Editorialul președintelui EBLIDA, Gerald Leitner

Este oare digitizarea materialelor din biblioteci pe punctul de a fi transferată dinspre biblioteci către Google?

În această toamnă vor avea loc două evenimente la care se va discuta viitorul digitizării:

– Întrunirea Comisiei Europene pe problema efectelor implicării Google în Europa.

– Atelierul de lucru LIBER – EBLIDA pe această temă, în luna octombrie.

Încurajez participarea tuturor membrilor EBLIDA la ambele evenimente.

Digitizarea constituie în prezent una dintre preocupările majore pentru EBLIDA. Știm cu toții că atenția Comisiei Europene s-a îndreptat asupra proiectului *Europeana*, ca principal mod de centralizare a materialelor deja digitizate în Europa. CE așteaptă din partea bibliotecilor să găsească mijloace proprii de finanțare pentru a digitiza colecții cu care să contribuie la *Europeana*. Colaborarea între țările europene trebuie să conducă la evitarea diferențelor de ordin tehnic/tehnologic, la identificarea și depășirea problemelor, precum și la eficientizarea instrumentelor de lucru. Acesta este și motivul pentru care așteptăm de la toți participanții la discuțiile din cadrul atelierelor EBLIDA sugestii și strategii de lucru. Coordonator al activităților în plen va fi Grupul de experți EBLIDA pe probleme de digitizare și acces online.

Știri

• Acordul Google privind cărțile
Întrunirea Comisiei Europene

Aceasta va avea loc pe 7 septembrie la Bruxelles, pentru a discuta implicațiile acordului propus de Statele Unite între deținătorii de drepturi de autor, editori și Google.

http://www.euractiv.com/en/innovation/commission-callshearing-google-books/article-184290

Pentru informații suplimentare cu privire la istoricul și punctele de vedere cuprinse în acest acord, consultați adresele web:

http://digital-scholarship.org/gbsb/gbsb.htm
http://www.digital-scholarship.org/
http://wo.ala.org/gbs/

The Public Index este un proiect desfășurat în cadrul *Inițiativei de interes public privind cartea* și de Institutul pentru politică și legislație a informației de la Facultatea de Drept din New York, fiind condus de un grup de profesori, studenți și voluntari. Acest proiect se dorește a fi un site aflat la dispoziția tuturor, dedicat doar dialogului pentru înțelegerea/explicarea Acordului Google. Vă puteți deschide un cont, puteți participa la dezbateri sau doar să culegeți informații la adresa:

http://thepublicindex.org/

• Premiul pentru Accesul la Informație

Bibliotecile europene se pot înscrie la Premiul pentru Accesul la Informație, în valoare de 1.000.000 $, oferit de Fundația Bill & Melinda Gates ca recunoaștere a eforturilor bibliotecilor publice și instituțiilor similare dinafara Statelor Unite, depuse pentru conectarea oamenilor la informație și oportunități, prin intermediul accesului liber la Internet. Pot aplica instituții care lucrează pentru comunități dezavantajate și care permit tuturor membrilor accesul gratuit la Internet și la utilizarea unui calculator. Toți cei eligibili se pot înscrie online până la data de 31 octombrie 2009. Deși înscrierile vor fi făcute în limba engleză, Fundația oferă broșuri informative și în limbile arabă, chineză, franceză, rusă și spaniolă. Pentru detalii, consultați adresa:

http://www.gatesfoundation.org/ATLA

• Noul site care facilitează accesul la operele cu copyright destinate persoanelor cu deficiențe de vedere

Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (WIPO) a lansat de curând un nou site pentru această categorie de oameni care, în prezent, întâmpină restricții în accesarea informației, din cauza asocierii unor factori de ordin social, economic, tehnologic și legislativ.

Comitetul Permanent privind drepturile de autor și drepturile conexe (SCCR) este principalul organism WIPO responsabil cu dezvoltarea și actualizarea legislației din domeniul dreptului de autor. Site-ul a fost lansat ca platformă de discuții și dezbateri între toți cei interesați:

http://visionip.org

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

• **Rezultatele sondajului UE privind accesul, diseminarea și conservarea informației**

În luna iunie au fost publicate rezultatele obținute în urma unui chestionar trimis către membrii Comitetului Cercetării Științifice și Tehnice (CREST), ca urmare a concluziilor Consiliului UE privitoare la informația de tip științific în era digitală. CREST este un organism de consiliere care are rolul de a asista Comisia Europeană și Consiliul European în atingerea obiectivelor din sfera cercetării și dezvoltării tehnologice. Textul integral al raportului poate fi accesat la adresa web:

http://ec.europa.eu/research/science-society/ document_library/pdf_06/scientific-info-results-crest-final-090609_en.pdf

• **Extensia copyright-ului pentru interpreți: publicarea poziției EESC**

Poziția Comitetului Economic și Social European (EESC) privind legislația dreptului de autor este publicată în Monitorul Oficial al UE:

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:182:0036:0039:EN:PDF

• **Noi resurse despre accesul deschis la informație**

Directorul *Open Access*, lansat în aprilie 2008, continuă să se dezvolte și să ofere informații complete pe tema accesului deschis. Aici sunt incluse materiale video, bloguri, link-uri către proiecte de cercetare, forumuri, statistici, evenimente, oportunități de angajare, modele bussiness – tot ce este legat de conceptul OA (Open Access):

http://oad.simmons.edu/

De asemenea, noul portal OASIS (Accesul deschis la informație științifică de bază) este acum disponibil și online. Site-ul prezintă inițiative din întreaga lume, cu trimiteri la diverse resurse și studii de caz adiționale. Materialele sunt prezentate pe domenii de interes: cercetători, bibliotecari, publiciști, administratori, publicul larg, studenți. Informații suplimentare pe adresa: http://www.openoasis.org

• **Noi membri EBLIDA**

EBLIDA urează bun venit Consorțiului Rețelelor de Biblioteci din Estonia (MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium): http://www.elnet.ee/

• **Atelierul LIBER – EBLIDA în domeniul digitizării colecțiilor din bibliotecile europene (ediția a 2-a)**

În contextul creșterii cantității de informație disponibilă online, oamenii ajung să considere informația în format clasic ca fiind veche, demodată. Multe biblioteci dețin materiale unice care se vor pierde dacă nu vor fi digitizate și integrate în biblioteca virtuală globală, aflată într-o continuă dezvoltare.

Digitizarea cărților nu înseamnă doar o ofertă mai bogată către un număr mai mare de utilizatori; aceasta înseamnă și aducerea în mâinile lor a multor materiale fragile, precum și păstrarea acestor materiale pentru generațiile viitoare. Înseamnă, de fapt, publicarea și posibilitatea de accesare online a patrimoniului cultural al unei țări și acțiunea de a face cunoscute aceste valori întregii lumi, dincolo de granițele respective.

Atelierul este deschis oricărui membru implicat în această activitate, precum și tuturor celor care vor să împărtășească idei/experiențe proprii sau să cunoască mai multe despre acest proiect.

Concluziile primei ediții a lucrărilor Atelierului LIBER – EBLIDA se află publicate la adresa:

http://www.eblida.org/uploads/eblida/14/1243430449.pdf

Actuala ediție va avea loc la Biblioteca Națională a Olandei, la Haga, în perioada 19 – 21 octombrie 2009. Taxa de participare se reduce la 250 euro, pentru membrii EBLIDA. Având în vedere limita de spațiu, se pot înscrie maximum 180 de participanți. Pentru înregistrare și alte informații, vizitați pagina web: http://www.libereurope.eu/node/391

Traducere de Cristina STAICU

(Din Buletinul „EBLIDA News"
Nr. 7/8 – Iulie/August 2009)

Mânăstirea Radu-Vodă la 1830

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Măsurarea calităţii
Măsurarea performanţelor în biblioteci
(VII)

Roswitha POLL
Peter TE BOEKHOST

A.8 Disponibilitatea imediată

Fond/Condiţii/Context

Măsurarea disponibilităţii titlurilor cerute din colecţie, aşa cum este descrisă în indicatorul A.5, este atât complicată cât şi de durată, deoarece implică urmărirea cererilor utilizatorilor. Ar fi mult mai uşoară folosirea datelor din statisticile bibliotecii pentru a evalua dacă cererile de împrumut ale utilizatorului pot fi îndeplinite imediat. Pentru evaluarea făcută de Biblioteca Şcolii de Afaceri din Copenhaga în 1992, un indicator simplu a fost folosit pentru compararea datelor despre „împrumuturile direct de pe raft" şi împrumuturile legate de rezervări sau împrumuturi interbibliotecare (Cotta-Schønberg şi Line, 1994, p. 60). Acest indicator a fost adoptat în iniţiativa de cotare germană pentru bibliotecile universitare din 2002 şi denumit „disponibilitate imediată" (BIX. Indexul de bibliotecă). Ideea din spatele indicatorului este aceea de a simplifica în mod considerabil procesul culegerii de date în timp ce se determină cu cea mai mare precizie posibilă şansa utilizatorului de a primi imediat articolele solicitate.

Definiţia indicatorului

Procentul împrumuturilor imediate din totalul împrumuturilor pe parcursul unei perioade definite, de obicei un an.

Împrumuturile, în înţelesul acestui indicator, sunt tranzacţiile de împrumut ale unui articol către utilizator. Aceasta include împrumuturile la faţa locului (împrumuturile în cadrul bibliotecii) şi cópiile furnizate în locul documentelor originale.

Împrumuturile imediate în înţelesul acestui indicator sunt împrumuturile în care utilizatorii primesc articolul cerut imediat, fie prin accesul direct al utilizatorului la raft, fie prin furnizarea de către bibliotecă a articolelor de pe rafturile închise. Reînnoirile sunt excluse.

Totalul împrumuturilor în înţelesul acestui indicator include toate împrumuturile, fie că sunt imediate sau prin intermediul rezervărilor, precum şi împrumuturile inter-bibliotecare. Reînnoirile sunt excluse.

Scopurile indicatorului

Indicatorul estimează probabilitatea ca cererea de împrumut a unui utilizator să fie rezolvată imediat.

Poate fi văzut ca o măsură provizorie pentru toate bibliotecile care nu consimt uşor la realizarea unui studiu de disponibilitate, aşa cum este el descris prin indicatorul A.5, dar caută o cifră care să indice potenţialul bibliotecii de a satisface cererile de împrumut ale utilizatorilor săi.

Indicatorul este relevant pentru toate bibliotecile care au colecţii pentru împrumut.

Indicatorul este ideal în scopuri de cotare, deoarece elementele informaţionale din care este alcătuit sunt, de obicei, parte din statistica anuală a bibliotecii. Comparaţia între biblioteci ar trebui să ţină seama de destinaţia bibliotecii şi de utilizatorii acesteia.

Metoda

Elementele informaţionale implicate, mai precis numărul împrumuturilor, numărul rezervărilor, numărul împrumuturilor interbibliotecare primite de bibliotecă, sunt obţinute cu uşurinţă din statisticile anuale ale bibliotecii.

Pentru numărul de împrumuturi imediate, se calculează numărul total de împrumuturi în timpul unei perioade de timp determinate, de obicei un an, şi se deduce numărul rezervărilor din aceeaşi perioadă de timp.

Pentru numărul total de împrumuturi, împrumuturile interbibliotecare primite de bibliotecă sunt adăugate la numărul total de împrumuturi în decursul unei perioade de timp determinate, de obicei un an.

Este esenţial atât pentru împrumuturile imediate cât şi pentru împrumuturile totale, ca numărul reînnoirilor să nu fie luat în calcul. Cererile de împrumut interbibliotecar trimise către alte biblioteci precum şi tranzacţiile de difuzare a documentelor nu sunt luate în considerare.

Disponibilitatea imediată este apoi calculată ca fiind procentul împrumuturilor imediate din numărul total al împrumuturilor.

Interpretarea şi folosirea rezultatelor

Un scor mai mare va fi considerat bun. El arată probabilitatea ca utilizatorul să obţină direct articolele solicitate.

Sunt aşteptate valori cuprinse între 80% şi 90%, indiferent de tipul bibliotecii (vezi situaţia de mai jos). Acestea sunt considerabil mai mari decât rezultatul disponibilităţii directe din studiile de disponibilitate care urmăresc titlurile solicitate de utilizator. Indicatorul „disponibilitate imediată" neglijează cazurile în care, atunci când utilizatorii încearcă să împrumute un articol, nu îşi fac o rezervare în cazul în care articolul este împrumutat. Utilizatorul care pleacă dezamăgit nu este luat în calcul.

În cazul în care disponibilitatea imediată pare prea scăzută, biblioteca ar trebui să ia una din următoarele măsuri:

- Să adapteze politica de achiziţii la necesităţile utilizatorului, prin atenta analiză a statisticilor privind împrumutul şi împrumuturile interbibliotecare (vezi indicatorul B.6 „Utilizarea colecţiilor", B.7 „Procentul stocului neutilizat", A.7 „Raportul dintre cererile primite şi cererile trimise în împrumutul interbibliotecar").
- Să investească în mai multe cópii ale titlurilor cel mai frecvent solicitate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

• Să revizuiască registrele departamentului de prelucrare pentru a verifica dacă titlurile sunt în bibliotecă dar nu au ajuns încă pe raft.

• Să reducă perioadele de împrumut pentru a accelera timpul de returnare pentru un exemplar.

• Să reducă numărul de exemplare greşit aranjate pe raft prin citirea sistematică a rafului (vezi indicatorul C.13 „Acurateţea aranjării la raft").

• Să restricţioneze numărul de prelungiri de termen pentru aceeaşi persoană.

Indicatorul ar trebui să fie privit în relaţie cu scopurile bibliotecii. „Pe de altă parte, nu este unul din ţelurile bibliotecii să se asigure că volumele necesare vor fi disponibile imediat pentru toţi utilizatorii, iar o rată de disponibilitate directă de 80 la sută nu este considerată ca fiind inacceptabilă." (Cotta-Schønberg şi Line, 1994, p. 60).

Exemple şi lecturi suplimentare

Când indicatorul a fost pentru prima dată folosit în evaluarea Bibliotecii Şcolii de Afaceri din Copenhaga, „împrumuturile directe" au fost comparate cu „împrumuturile întârziate" (împrumuturi prin intermediul rezervărilor sau împrumuturi interbibliotecare). Rezultatul pentru o perioadă de trei ani a fost (Cotta-Schønberg şi Line, 1994, p. 60):

Împrumuturi directe: 1991: 84%; **1992:** 79%; **1993:** 78%
Împrumuturi întârziate: 1991: 16%; **1992:** 21%; **1993:** 22%

De la începutul proiectului de cotare BIX, „disponibilitatea imediată" a fost folosită ca indicator principal pentru calitatea colecţiei.

Rezultatele BIX pentru indicatorul „disponibilitate imediată", în perioada 2006–2007:

Disponibilitate imediată
2006: 85,1; 6,9; 72,8; 99,2
2007: 84,34; 7,47; 70,67; 99,01

Politehnice
2006: 89,2; 5,5; 77,5; 98,8
2007: 87,88; 5,97; 75,33; 97,76

Biblioteci universitare (one-tier)
2006: 83,2; 7,0; 73,5; 99,2
2007: 84,62; 7,88; 70,94; 99,01

Biblioteci universitare (two-tier)
2006: 82,7; 6,3; 72,8; 94,6
2007: 79,10; 5,55; 70,67; 90,99

Posibilitatea obţinerii rapide a articolelor solicitate se clasează cel mai sus în dorinţele utilizatorilor. În bibliotecile universitare din Noua Zeelandă studiul de eficienţă „proporţia articolelor dorite şi în final obţinute de utilizator" s-a clasat pe locul 10 în topul indicatorilor realizat de personalul universitar, iar „provizia de cópii multiple ale articolelor intens solicitate" a fost privită ca indicatorul numărul unu de către studenţi (Cullen şi Calvert, 1995, pp. 443–44).

A.9 Personal per capita

Fond/Condiţii/Context

Ce număr şi calificare ale personalului sunt adecvate sarcinilor speciale dintr-o bibliotecă?

Această întrebare a fost întotdeauna dezbătută între instituţiile finanţatoare şi biblioteci. Asociaţiile de biblioteci precum şi instituţiile finanţatoare au încercat să găsească modele pentru calcularea personalului „necesar".

Astfel de modele pornesc, în cele mai multe cazuri, de la statisticile care descriu sarcinile obişnuite şi cele speciale ale unei biblioteci:

• Numărul de unităţi media achiziţionate într-un an.
• Numărul curent de abonamente de presă.
• Numărul de împrumuturi.
• Numărul de utilizatori (activi, înregistraţi sau potenţiali).
• Orarul de funcţionare.
• Numărul de puncte de deservire (birouri de control, puncte de consultare, birouri de îndrumare etc.).
• Numărul articolelor rare din colecţie.

Un anume procent este apoi adăugat pentru sarcinile administrative, departamentul de tehnologia informaţiei etc.

Recent, un astfel de model a fost publicat de Sistemul Informaţional German pentru Studii Superioare HIS (Vogel şi Cordes, 2005, pp. 77–82). Modelul porneşte de la timpul mediu de producţie pentru un produs sau serviciu, unde produsul sau serviciul poate fi cuantificat, de exemplu 20 de minute pentru o unitate achiziţionată sau 3 minute pentru un împrumut. Personalul de control sau de la biroul de îndrumare este calculat cu ajutorul numărului unor astfel de puncte. Procentele sunt apoi adăugate la alte activităţi, de exemplu 6–10% pentru administrare.

Problema cu aceste modele este întotdeauna găsirea unor date de încredere pentru timpii de producţie, deoarece timpii de producţie vor fi influenţaţi de tipul de material achiziţionat sau de serviciul specific pe care biblioteca îl oferă. Cea mai bună metodă ar fi folosirea pontajului de lucru (lucrul cronometrat) într-un număr de biblioteci cu structură şi clientelă similare, cu scopul de a obţine informaţii de încredere (Ceynowa şi Coners, 2003, pp. 78–84).

Alte proiecte au încercat să răspundă întrebării într-un mod total opus: Ce influenţă poate avea o persoană din angajaţii FTE (echivalent full-time) asupra mediei dintr-un an (câte împrumuturi, câte unităţi media prelucrate)? Această metodă este mai uşoară, deoarece numărul de unităţi prelucrate sau de împrumuturi este calculat oricum în statisticile bibliotecii, dar este necesar să se estimeze numărul de persoane şi procentajul timpului lor de lucru implicat în activităţile specifice, cum ar fi împrumutul sau prelucrarea mediilor (vezi Indicatorul C.9 „Productivitatea angajaţilor în procesarea mediilor"). Din nou, lucrul cronometrat ar putea fi necesar pentru estimarea procentului pe care un angajat îl petrece făcând diferite activităţi.

Calcularea personalului „necesar", bazată pe timpul de producţie sau pe produse per persoană FTE, ia foarte mult timp şi rezultatele ar putea fi curând depăşite de schimbările din bibliotecă şi de metodele de lucru. De aceea, alte modele doar compară numărul de angajaţi cu populaţia deservită pentru a estima dacă numărul de angajaţi este suficient. Această metodă este folosită în indicatorul descris aici.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Definiţia indicatorului

Numărul personalului din bibliotecă în FTE per 100 de membri ai populaţiei deservite.

Personalul de bibliotecă pentru acest indicator înseamnă personalul total, inclusiv personalul implicat în proiecte, personalul temporar, voluntarii, studenţii asistenţi etc.

Populaţia deservită reprezintă numărul de persoane cărora biblioteca se angajează să le ofere serviciile sale. Pentru bibliotecile publice, aceasta ar fi, în mod normal, populaţia comunităţii (sau a unei părţi a comunităţii); pentru bibliotecile universitare, aceasta ar fi, în mod normal, totalul studenţilor şi al personalului universitar din instituţie.

Scopurile indicatorului

Indicatorul estimează suficienţa numărului de angajaţi ai bibliotecii faţă de populaţia bibliotecii. Este relevant pentru toate bibliotecile cu o populaţie deservită bine definită.

Comparaţia între bibliotecile cu aceeaşi structură, destinaţie şi clientelă este posibilă.

Metoda

Membrii personalului sunt calculaţi în FTE.

Membrii populaţiei deservite sunt socotiţi ca persoane, nu ca FTE. Astfel, studenţii care învaţă în sistem de frecvenţă redusă sau personalul din instituţiile universitare vor fi socotiţi fiecare individual.

Numărul membrilor personalului FTE este stabilit în relaţie cu numărul de persoane din populaţia deservită, împărţit la 1.000.

Interpretarea şi folosirea rezultatelor

Un scor mai mare va fi, în mod normal, considerat ca fiind mai bun. Dar rezultatele ar trebui privite în relaţie cu destinaţia şi scopurile bibliotecii. Activităţile speciale, cum ar fi conservarea unei colecţii rare, ar putea necesita un personal mai numeros decât în alte biblioteci cu o populaţie similară.

Dacă rezultatele indicatorului par prea mici în comparaţie cu ale altor biblioteci, nu va fi întotdeauna posibil ca biblioteca să furnizeze un număr mai mare de personal. Un buget special pentru cheltuielile de personal sau un stat de funcţii fix minimalizează abilitatea bibliotecii de a recruta mai mulţi angajaţi. Biblioteca ar putea aplica pentru furnizări de personal suplimentar, de exemplu pentru studenţi asistenţi, sau ar putea recruta voluntari pentru diverse activităţi. Dacă biblioteca are un buget global (o sumă totală), ar fi posibil să cheltuiască mai mult pentru resursele umane.

Dacă biblioteca are un procent mare de bibliotecari specializaţi în toate serviciile, de asemenea ar fi posibil să se testeze productivitatea anumitor servicii cu un procent mare de non-profesionişti. Pe termen lung, costurile de personal ar putea fi economisite şi folosite pentru angajarea de personal suplimentar, de exemplu pentru noi servicii.

Dacă indicatorul este folosit împreună cu indicatorii de eficienţă a personalului şi a calităţii serviciilor, va fi mai uşor de decis dacă numărul personalului este suficient în comparaţie cu nevoile populaţiei.

Exemple şi lecturi suplimentare

Indicatorul, aşa cum este el descris mai sus, este folosit în proiectul de cotare german BIX (BIX. Indexul de bibliotecă). În 2005, BIX a făcut publice următoarele rezultate (BIX, 2006):

Personal în FTE per 1.000 capita

Biblioteci publice

Comunităţi sub 15.000 locuitori: media 0,26; maxim 0,43; minim 0,14

Comunităţi cu 15.000 – 30.000 locuitori: media 0,20; maxim 0,47; minim 0,09

Comunităţi cu 30.000 – 50.000 locuitori: media 0,20; maxim 0,38; minim 0,08

Comunităţi cu 50.000 – 100.000 locuitori: media 0,21; maxim 0,50; minim 0,10

Comunităţi cu peste 100.000 locuitori: media 0,24; maxim 0,40; minim 0,10

Biblioteci universitare

Universităţi de ştiinţe aplicate: media 2,7; maxim 4,7; minim 1,3

Universităţi în sistem one-tier: media 7,2; maxim 15,3; minim 2,2

Universităţi în sistem two-tier (luată în considerare doar biblioteca centrală): media 5,1; maxim 11,0; minim 2,1

Rezultatele BIX arată că o comparaţie este logică doar între biblioteci cu destinaţie şi populaţie similare. Bibliotecile publice oferă semnificativ mai puţin personal în comparaţie cu populaţia lor decât bibliotecile universitare, dar rezultatele BIX pentru bibliotecile publice din comunităţile mici şi cele mari sunt similare, variind între 0,20 şi 0,26. Pentru bibliotecile publice din British Columbia, Canada, numărul mediu de personal FTE per 1.000 membri ai populaţiei a fost ceva mai mare (Ministerul Educaţiei, British Columbia):

- 2003 = 0,50
- 2004 = 0,51

Bibliotecile universitare trebuie să furnizeze personal pentru informatizare în ariile specializate, pentru serviciile electronice, pentru predare (învăţare), împrumut inter-bibliotecar şi, parţial, pentru activităţi precum conservarea sau digitizarea. În sistemul two-tier, cu biblioteci de instituţie separate, multe din persoanele implicate în serviciile instituţiilor vor avea şi alte îndatoriri. De aceea, în BIX numai personalul din biblioteca centrală este luat în considerare.

Statisticile anuale de bibliotecă compilate de LISU la Universitatea Loughborough (Creaser, Maynard şi White, 2005) prezintă următoarele date pentru bibliotecile universitare pentru anul 2003/2004:

- Universităţi vechi:

Total personal de bibliotecă (FTE) = 5.870.

Total populaţie (FTE, studenţi şi personal universitar) = 932.700.

Aceasta înseamnă 6.27 angajaţi per 1.000 capita.

- Universităţi noi:

Total personal de bibliotecă (FTE) = 3.409.

Total populaţie (FTE, studenţi şi personal universitar) = 711.800.

Aceasta înseamnă 4.79 angajaţi per 1.000 capita.

- Colegii de studii superioare:

Total personal de bibliotecă (FTE) = 960.

Total populaţie (FTE, studenţi şi personal universitar) = 185.900.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Aceasta înseamnă 5.16 angajaţi per 1.000 capita.

Statisticile Consiliului Bibliotecilor Universitare Australiene calculează totalul posturilor de personal şi totalul persoanelor din populaţia deservită (statisticile CAUL online). Compararea acestor date arată o valoare medie de 6.7 angajaţi per 1.000 persoane din populaţie.

Datele extrase din BIX, LISU şi CAUL sugerează că „personalul per 100 capita" variază undeva între 5 şi 7 în bibliotecile universitare.

Alte proiecte au comparat numărul de utilizatori cu numărul angajaţilor pentru a evalua încărcarea personalului. Statisticile SCONUL, Societatea Bibliotecilor colegiale, naţionale şi universitare din Marea Britanie, calculează „studenţii FTE" per „personal FTE profesional" (Creaser, 2006). Datele din 1994–1995 până în 2004–2005 arată o creştere de la 372 la 451 studenţi per membru al personalului profesional.

Un studiu efectuat în bibliotecile universitare din Polonia a calculat numărul de utilizatori per angajat şi a găsit pentru 2003 un scor mediu de 339,33 utilizatori per angajat în bibliotecile universitare şi 403,89 în bibliotecile universităţilor tehnice (Derfert-Wolf, Górski şi Marcinek, 2005).

Un studiu în Statele Unite a evaluat datele din 1.380 de instituţii universitare referitoare la personalul bibliotecii (Applegate, 2007). Raportul dintre studenţii FTE şi bibliotecari (bibliotecari profesionişti) a fost:

- Pentru bibliotecile din instituţiile publice, o medie între 466 şi 574 studenţi per bibliotecar.
- Pentru bibliotecile din instituţiile private, o medie între 223 şi 423 studenţi per bibliotecar.

Bibliotecarii din instituţiile mari au deservit mai puţini studenţi decât cei din bibliotecile medii sau mici.

Roswitha Poll, Peter te Boekhost,
Measuring Quality –
Performance Measurement in Libraries,
K.G. Saur, München, 2007
IFLA Publications 127

Traducere de Liliana MATEI

Planul Bucureştilor realizat de Borroczin în 1852

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Orizonturi

Inginerul Dimitrie Alexandru Hillard la vârsta de optzeci de ani

Ing. Florea NEAGU

Subiectul dominant la întâlnirea noastră din luna august a fost momentul aniversar consacrat unuia dintre cei ce au lucrat la Institutul de Proiectări Miniere din Bucureşti. De ani de zile, cei ce mai sunt din fostul IPROMIN ne revedem trimestrial pe malul lacului Cişmigiu ca să ne aducem aminte de frământările, de momentele de bucurie şi de cele de tristeţe prin care ne-a fost dat să trecem.

O proeminentă personalitate din marea generaţie a specialiştilor pe care s-a sprijinit industrializarea postbelică a României este fără îndoială ing. *Dimitrie Alexandru Hillard*, proiectant şi realizator al unei impresionante liste de lucrări inginereşti din zona industriei grele. Curriculum Vitae al domnului inginer *D. A. Hillard* este de-a dreptul impresionant prin varietatea şi noutatea tehnicilor puse în fapte de eficacitate economică deosebită de-a lungul anilor, chiar zecilor de ani în România şi în Canada.

Născut la data de 22 august 1929, în casa bunicilor săi de lângă grădina Cişmigiu, a făcut şcoala primară (1936–1940) la „Sf. Iosif" din curtea catedralei cu aceeaşi denumire, liceul la „Colegiul Naţional Sf. Sava" (1940–1948), aflat la doi paşi de casa părintească, iar Facultatea de Mecanică (1948–1952) la Politehnica din Polizu, la alţi doi paşi de casă. Alegerea facultăţii a făcut-o sub îndrumarea tatălui, Ernest Hillard, director general la societatea olandeză Royal-Dutch-Shell, care în România se numea Concordia şi avea exploatări de petrol, de cărbuni, centrale electrice, rafinării şi uzine de utilaje specifice. Aşa se face că viitorul inginer mecanic D. A. Hillard, ca elev de liceu şi mare amator de sport (tenis, hochei), în vacanţele din anii 1945, 1946, 1947 era îndrumat părinteşte de directorul general al societăţii Concordia să meargă două-trei săptămâni la schela Gura Ocniţei, la Rafinăria Vega, la Uzina ploieşteană cunoscută mai încoace sub numele de 1 Mai, unde să cunoască procesele industriale şi organizarea lucrului, găzduit la căminele unităţilor şi cu masa la cantină.

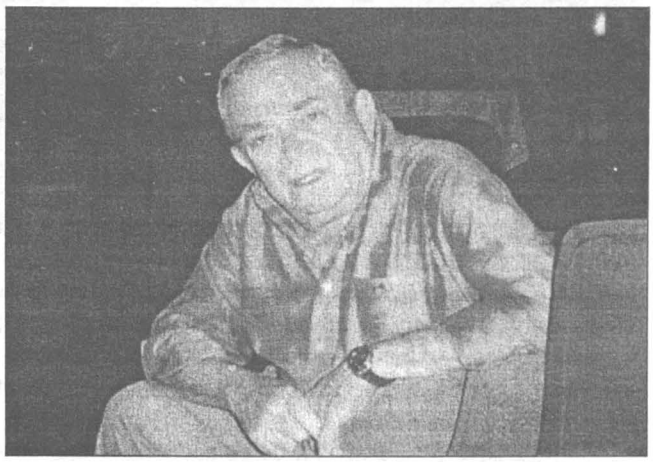

La puţul Godeni, săpat prin îngheţare

În facultate, protejată atunci faţă de influenţa dezastruoasă astăzi pentru şcoala românească a „procesului Bologna", a avut şansa unei instruiri cu profesori eminenţi precum N. Ciorănescu (analiză matematică), Gh. Buzdugan (rezistenţa materialelor), Mitu Dumitrescu (mecanica fluidelor), V. Stoicescu (termotehnica), Aurel Persu (mecanica).

Activitatea profesională o începe ca inginer stagiar, potrivit cu „repartizarea guvernamentală", cum se numea atunci actul de garantare a ocupaţiei profesionale, corespunzătoare cu pregătirea fiecăruia, la uzina IOR – Industria Optică Română din Bucureşti (1952–1955) pe post de inginer mecanic la sectorul de întreţinere şi mai apoi la cel de pregătire a fabricaţiei.

În anul 1955 se transferă la IPROMIN, tot în oraşul său natal şi tot la doi paşi de casă, pe post de inginer proiectant (1955–1962), apoi promovat pe post de şef de atelier (1962–1964) şi şef de proiecte (1964–1974).

În Institutul de Proiectări Miniere, ing. D. A. Hillard şi-a dat măsura capacităţii sale creatoare, când a proiectat şi sprijinit execuţia lucrărilor prin expertiză de specialitate: instalaţii de uscare şi de calcinare pentru concentrate de fosfaţi, de caolin, de barită, de talc şi cretă. A luat parte prin contribuţii semnificative la proiectarea instalaţiilor şi echipamentelor tehnologice, la semicocsificarea cărbunilor, iar uzina de prăjire magnetizantă a minereurilor de fier de la Teliuc i-a consacrat

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

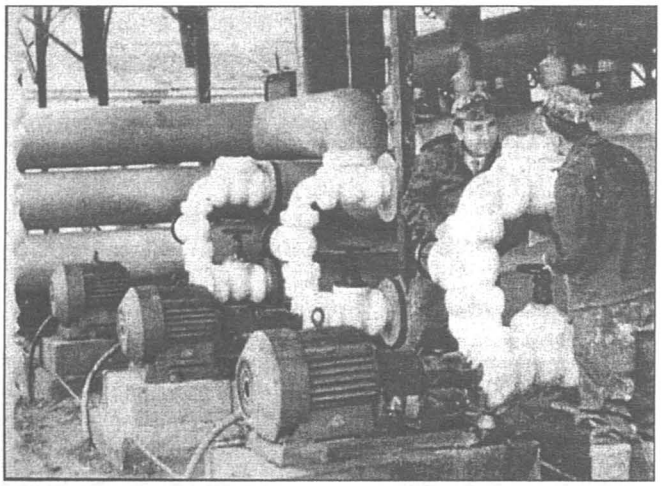

La centrala frigorifică de la Godeni (1959)

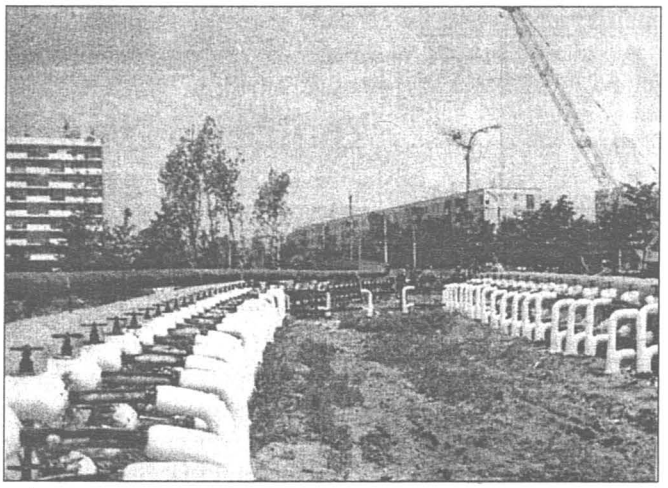

Metroul din Bucureşti. Construcţia tunelului prin îngheţare

statutul de inginer de concepţie şi conducător de echipă. Diapazonul de specific tehnologic în care s-a angajat ing. D. A. Hillard în acei ani de pronunţată dezvoltare industrială a fost lărgit vizibil prin instalaţii frigorifice utilizate la construcţii subterane (puţuri de mină, tunele de metrou), prin instalaţii şi echipamente de uscare, prin atomizare la prepararea concentratelor de materii radioactive.

Ilustrative pentru nivelul de competenţă al ing. D. A. Hillard, ca şef de proiecte sau consilier coordonator de specialitate, sunt legăturile de cooperare cu firme străine de recunoscut prestigiu profesional.

Astfel, la proiectarea şi construirea uzinei de preparare a fosfaţilor de la Hamrawein – Egipt, o instalaţie cu patru cuptoare rotative de 4 m diametru şi de 64 m lungime, şi cu patru uscătoare rotative de 2,6 m diametru şi 17 m lungime, specialiştilor români li s-au alăturat cei de la firma germană KHD (Klockner-Humboldt-Deutz), iar la uzina de prăjire magnetizantă a minereurilor de fier de la Teliuc, în cele şase cuptoare rotative, preluate de la Krivoi Rog, de 3,6 m diametru şi 50 m lungime, expertiza inginerilor de la IPROMIN, coordonaţi de D. A. Hillard, a fost confirmată şi susţinută de firma germană Lurgi Geselschaft. Directorii firmei Venot-Pic din Franţa, în urma unei vizite în atelierele de proiectare din IPROMIN, au solicitat directorului acelei instituţii ca, în cadrul contractului de livrări de utilaje pentru brichetările de cărbune de la Petroşani şi Căpeni, partea română să-şi compenseze acel import cu produse de proiectare. Astfel, s-a convenit ca o grupă de proiectanţi din atelierele Mecanic şi din cel de Preparare, cele coordonate de ing. D. A. Hillard şi de ing. Gh. Bîtcă, să elaboreze proiecte în cadrul firmei franceze, cu sediul la Fontainebleau (1969), iar valoarea prestaţiei să fie decontată părţii franceze.

M-am convins personal de aprecierea specialiştilor firmei Venot-Pic privind competenţa colegilor mei cu prilejul unei vizite la secţia de proiectare de lângă Paris. Colegilor mei de la IPROMIN, după câteva luni de lucru, li s-a repartizat proiectarea instalaţiei portuare pentru cereale în portul Le Havre, o fabrică de zahăr din sfeclă în Australia, modernizarea spălătoriei de cărbuni de 4,0 mil. to/an la Lupeni ş.a.

Criza de sistem economico-social prinde a se manifesta în România socialistă la începutul anilor '70 tot mai vizibil în ramura extractivă prin schimbări repetate în verigile decizionale, prin amatorismul acoperit de vorbărie linguşitoare faţă de împuterniciţii momentului. Postul de ministru, ca şi cele de subordonaţi ai acestuia, au devenit vârtelniţa de încercare a neiniţiaţilor şi de compromitere a celor deveniţi cu timpul indezirabili. Aşa s-a făcut că, după îndepărtarea titularului Bujor Almăşan, ce se zbătea ca o fiară să-şi salveze statutul social de ministru (vezi Stenograma şedinţei de lucru cu Ministerul Minelor Petrolului şi Geologiei din Arhivele Naţionale Centrale, Fond CC al PCR – Cancelarie, Dosar Nr. 163/1973), să fie înlocuit cu Constantin Băbălău (26 ianuarie 1977), apoi, după zece luni de încercări, înlocuit cu Vasile Patilineţ (14 decembrie 1977), iar acesta cu Virgil Trofin (12 decembrie 1979), îndepărtat şi el pe 7 septembrie 1981. Toţi trei trimişi din structurile superioare de partid să-şi probeze măselele cu nuca tare a industriei extractive, ca şi un altul indezirabil, Ilie Verdeţ (18 octombrie 1985 – 20 iunie 1986). Numai prin studii cu aplicaţie se va putea stabili corect intenţia celui ce i-a trimis la conducerea ramurii extractive să reabiliteze mecanismul de comandă în vizibilă dezagregare sau ca să scape de ei prin compromitere.

Formulată eufemistic, desfiinţarea Institutului de Proiectări Miniere din Bucureşti s-a numit apropierea activităţii inginereşti de unităţile productive, hotărâtă pe data de 7 noiembrie 1973 de către N. Ceauşescu, ce credea că „... mutând din Bucureşti unele institute... cercetătorul trebuie să treacă zilnic prin mină pentru că activitatea lui acolo în mină este" (Fl. Neagu, „Criza de conducere oglindită în «Stenograma...»" din 7 noiembrie 1973, în „Monitorul de Petrol şi Gaze", Nr. 7/2005, Bucureşti, p. 52). De mutat au fost mutate în provincie institutele din Bucureşti, dar inginerii proiectanţi şi cercetătorii n-au ajuns niciunul la „unităţile productive", afară de un singur desenator (Pitirigă N.) prin căsătorie cu o craioveancă.

Am făcut această scurtă referinţă la simptomele de criză din anii şaptezeci pentru a înţelege motivele trecerii ing. D. A. Hillard de la IPROMIN, entitate dispărută prin desfiinţare, la Centrul de Cercetare şi Proiectare Metale Rare, Bucureşti, Măgurele, începând cu luna martie 1974. Aici a continuat, ca şef de proiect, să răspundă la comanda socială a momentului: punerea în valoare a zăcămintelor de uraniu din România în scopul utilizării acestui metal ca resursă energetică în centrala nucleară de la Cernavodă, în Dobrogea. Şi tot la CCPMR proiectează şi pune în funcţiune extracţia şi prepararea de metale grele (zirconiu, titan) prin cooperare cu firma australiană MDL – Mineral Deposit.

În anul 1983 emigrează împreună cu familia în Canada,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

unde pune în valoare „zăcământul" de experienţă preţioasă în inginerie. Se angajează la uzina Nova Pb. Inc. (Preussag Metal gmbh) ca inginer proiectant şef, apoi inginer şef al uzinei, director tehnic. Mediul nou social-economic din Canada impune noi cerinţe metodologice şi alte procedee în afacerile uzinei din apropierea oraşului Montreal, în Ville Ste-Catherine, Québec.

Aici, în primii ani de după angajare (1983) coordonează departamentul de tehnologie şi de exploatare, ca mai apoi să primească responsabilitatea de investiţii şi programare a reviziilor şi reparaţiilor de utilaje. Devine responsabilul administraţiei firmei pentru elaborarea studiilor de dezvoltare tehnologică, de avizare a proiectelor pentru capitalizarea uzinei, pe segmente de trei ani, supravegherea montajului şi punerea în funcţiune a noilor investiţii. Răspunde de asistenţa tehnică a producţiei.

Ar fi de menţionat câteva lucrări, la care a fost şef de proiect, în anii câţi a lucrat la Nova Pb. Inc.: Uzina de clasare pentru baterii (1987); Instalaţie post-combustie (1992); Recuperarea uleiului şi a filtrelor uzate (1994); Transport pneumatic de clorură de sodiu (1997); Construcţia celui de-al 2-lea cuptor rotativ, diametru – 3 m, lungime – 40 m (1997); Instalaţie de filtrare şi neutralizare cu carbonat de calciu (1998).

După pensionare (2005), fostul nostru coleg şi personalitate realizată profesional pe deplin deschide o firmă profesională, *DAHILL Ingénieur – Conseil Montreal – Québec*, de consultanţă şi servicii în inginerie, asistenţă tehnică şi studii pentru reciclarea componentelor de calculatoare.

În încheiere o singură urare aş mai avea de făcut: *La mulţi ani cu sănătate!*

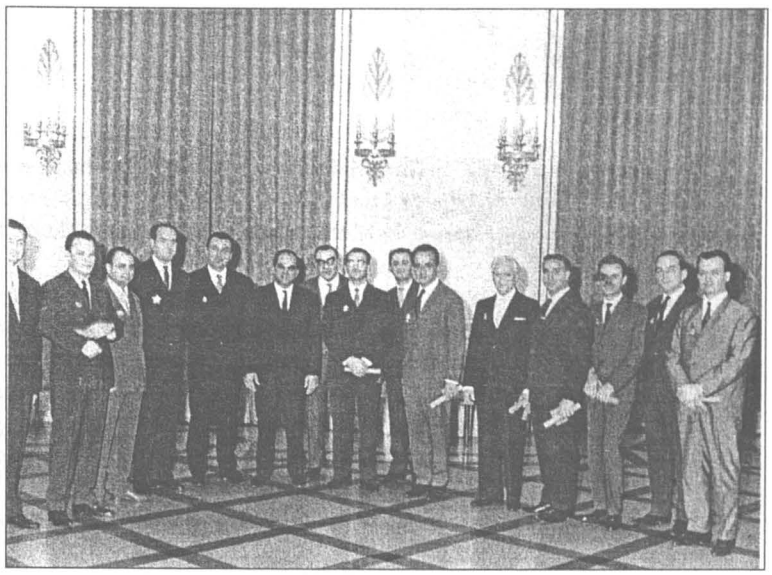

La Consiliul de Stat, 3 noiembrie 1965
Grupa de specialişti IPROMIN decoraţi cu ordine şi medalii
D.A. Hillard – al doilea din dreapta

P.S. Acest text a fost citit la întâlnirea celor şaisprezece foşti colegi ai sărbătoritului în localul „Monte Carlo" din Grădina Cişmigiu, Bucureşti, marţi, 25 august 2009, pe care l-au întărit prin semnătură proprie: Vişină Mihai, Ghionaru Constantin, Stoian Sandu, Stoica Gheorghe, Brătianu Victoria, Vaisglas Sandu, Iliescu Marius, Balaban Costică, Nanu Mircea, Tomaşescu Valentin, Szabo Adam, Simion Constantin, Neagu Florea, Chivu Mircea, Popescu Bucur, Petrescu Yvona.

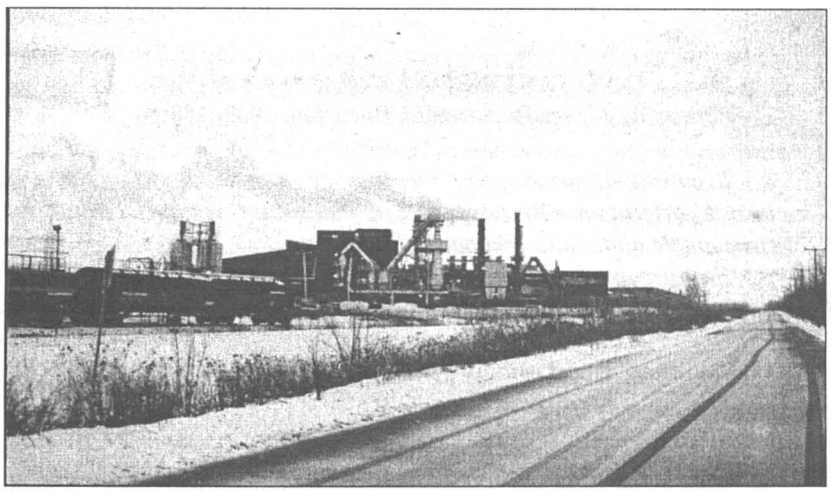

Uzina Nova Pb. Inc., Ville Ste-Catherine, Québec, Canada

Sursele ilustraţiilor: pp. 4, 26, 28, 32: Victor Brătulescu, *Vechi vederi bucureştene*, Comisiunea Monumentelor Istorice, cu o prefaţă de N. Iorga, Buc., 1935; p. 9: *Bucureştii lui Carol I*, Ed. Biblioteca Bucureştilor, 2006; p. 19: *Gheorghiu & Smigelschi*, Artmark – Galerii de artă & Casă de licitaţie; pp. 33–35: arhiva autorului; coperta II: civicmedia.ro/acm/images/stories/al%20zub.jpg; coperta III: Wikipedia; coperta IV: www.metropotam.ro/.../Olga_20Tudorache.JPG.

Sursele citatelor: coperta II: Al. Zub, *Biruit-au gîndul*, Ed. Junimea, Iaşi, 1983; coperta III: Dylan Thomas, *Viziune şi rugă*, în româneşte de C. Abăluţă şi Şt. Stoenescu, Ed. Univers, Buc., 1970; coperta IV: Teatrul Mic – Program Stagiunea 1977–1978.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Lucrările Simpozionului Internațional CARTEA. ROMÂNIA. EUROPA

Ediția I – 20 – 23 septembrie 2008. 500 de ani de la prima carte tipărită pe teritoriul României. Biblioteca Metropolitană București – Editura Biblioteca Bucureștilor, București, 2009, 341 p.

Toutes les anniversaires et les commémorations de cette année ont ramené en notre attention des événements aussi importants: 350 ans de l'établissement, à Bucarest, du siège de l'Église Métropolitaine Orthodoxe de Valachie, fondée trois siècles auparavant, en 1356; 300 ans de la naissance du poète et diplomate russe d'origine roumaine Antioh Cantemir; 300 ans de la disparition de l'orientaliste roumain Nicolae Milescu, celui qui a organisé une expédition russe en Chine sur la route transsibérienne. Pour chacun de tous ces anniversaires et commémorations, la Bibliothèque Métropolitaine Bucarest a exécuté des médailles.

Dans ce context se déroule le Syposium Le Livre. La Roumanie. L'Europe... (Dr. Florin Rotaru)

Jean-Noël JEANNENEY, *Când Google a provocat Europa. Pledoarie pentru un impuls*

Ediția a doua, revăzută, adăugită și actualizată. Traducere în limba greacă de Gheorghia-Gabriela Simigdala, în limba sârbă de Simona Berlovan, în limba albaneză de Ledia Mușat, în limba bulgară de Vasil Hristov, Lili Ganceva și Violeta Pikova, în limba turcă de Szilágyi Szilárd. Editura Biblioteca Bucureștilor, București, 2009, 483 p.

Miza intelectuală există cu certitudine, dar și morală și civică. Bibliotecarii vor fi în primul rând dintre cei care vor putea servi acestui elan de reamintire neîncetată a faptului potrivit căruia cunoașterea trebuie să se construiască în primul rând prin considerații globale, prin gândiri de ansamblu, prin viziuni sintetice mai mult decât prin enumerări enciclopedice. Aici este vorba nu numai de trecutul culturilor noastre, ci și de vitalitatea contemporană în același timp. (Autorul)

Mircea CONSTANTINESCU, *Orașul de parter*

Editura Biblioteca Bucureștilor, București, 2009, 183 p.

*Bucureștii de sus, Bucureștii de la parter sunt două orașe diferite, natural... mă fascinează să recuperez **parterul** unor București care **nu mai sunt**. O voi (re)face după puteri, după preferințe, după circumstanțele ajutătoare ori doar întâmplătoare...*

*Prin urmare, bucureștenii așa cum **nu mai sunt** – văzuți de ochiul meu în filigran, în palimpsest, dar și în* documentele *unei epoci revolute și revoltător de* asemănătoare. *Când presbită, când mioapă, când focalizată firesc, privirea mea –, singulară permanent și decupată statornic împrejurul grămezilor de cuvinte și emoții ce se cer eliberate din atelaj.* (Autorul)

Jean GRUGEL, *Democratizarea. O introducere critică*

Traducere de Ramona-Elena Lupu, Editura Polirom, Iași, 2008, 271 p.

În contrast cu perspectiva hiperglobalistă, care susține că statele naționale și politica acestora nu mai contează, Jean Grugel adoptă punctul de vedere potrivit căruia, în ciuda diversității și presiunilor globale, consolidarea democratizării are o determinare națională. Prin trecerea în revistă a unui amplu material teoretic și empiric, ce include experiența a numeroase state care au parcurs sau parcurg un astfel de proces, lucrarea oferă o introducere interdisciplinară în problematica democratizării și, în egală măsură, o evaluare critică a acesteia în lumea de astăzi. Succesiunea și structurarea capitolelor, cu un marcat caracter didactic, precum și folosirea unor instrumente specifice manualelor sporesc accesibilitatea textului. Volumul se adresează profesorilor și studenților de la toate specializările care includ în programa academică studiul științelor politice. (Polirom)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Legenda Meşterului Manole

Varianta Vasile Alecsandri în română, engleză şi franceză, traducere în limba engleză de Dan Duţescu, traducere în limba franceză de Paula Romanescu, volum apărut cu sprijinul Primăriei Municipiului Curtea de Argeş şi al Casei de Cultură *George Topârceanu* Curtea de Argeş, Editura Eparhiei Argeşului şi Muscelului, Curtea de Argeş, 2009, 48 p.

... Anul acesta, la împlinirea a 650 de ani de la recunoaşterea primei Mitropolii a Ţării Româneşti cu sediul la Curtea de Argeş, cu ocazia proclamării locale a Sfinţilor Iachint Mitropolitul, Neagoe Vodă Basarab şi a Sfântului Cuvios Ioanichie cel Nou din Muscel precum şi a ridicării la demnitate eclesiastică de Arhiepiscopie a Eparhiei Argeşului şi Muscelului, s-a iniţiat tipărirea Legendei Meşterului Manole, *în limbile română, engleză şi franceză, bogat ilustrată cu toate scenele din Sala Manole a Palatului Arhiepiscopal din Curtea de Argeş...* (Calinic, Arhiepiscop al Argeşului şi Muscelului)

A fost odată George Muntean: remember

Ediţie alcătuită de Adela Popescu, Editura Palimpsest, Bucureşti, 2008, 518 p.

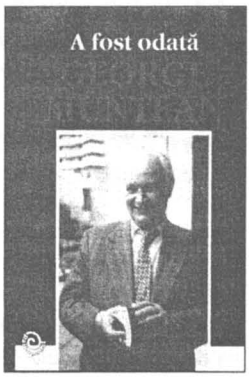

Mulţumesc... tuturor celor ce m-au ajutat cu mărturisirile lor să construiesc această carte-portret *în amintirea celui care a fost George Muntean. Mi s-a părut firesc să ofer primele rânduri din această suită de 115 devoţiuni semnate, împletite cu cele 22 de scrieri semnificative ale lui George Muntean (între care 5 proze şi 5 poezii inedite), urmând, întregitor, mărturisirile mele – aceluia ce s-a rostit la catafalcul lui în Biserica Amzei, pe un text scris, regretând că celorlalte omagii, care i-au fost aduse lui George la acel moment, nu le-am mai putut recupera claritatea...* (Adela Popescu)

Gheorghe PĂUN, *De-a viaţa*

Editura Tiparg, Piteşti, 2009, 208 p.

Gheorghe Păun este argeşean prin naştere (comuna Cicăneşti) şi adresă (Curtea de Argeş), matematician de profesie, cel mai citat informatician român (printre altele, a introdus un model de calcul inspirat din biologia celulei, model care îi poartă numele: http://ppage.psystems.eu). A primit o serie de onoruri, în ţară şi în lume; de exemplu, este membru al Academiei Române, al Academiei Europei, doctor honoris causa al Universităţii Sileziene din Opava, Cehia. Pe lângă numeroasele cărţi de specialitate, majoritatea publicate la edituri internaţionale şi unele traduse în japoneză, chineză, rusă, a scris literatură, eseistică, despre jocuri logice. Din 1990 este membru al Uniunii Scriitorilor din România. Cărţi recente: Lotta *(2005),* Ultima saună *(2006),* Inscripţii pe un bilet de tren *(2007). La începutul anului 2009, la Editura Tiparg, i-a apărut volumul de versuri* Teamă de toamnă. (Tiparg)

Cezar Alexandru GENOIU, *Privire spre lumea ideilor*

Editura Rampa şi ecranul, Bucureşti, 2009, 604 p.

O antologie *Din antologiile „Rampa şi ecranul"*:

«I.L. Caragiale faţă cu reacţiunea... Criticii» de la Titu Maiorescu până azi; Vasile Pârvan: *Datoria vieţii noastre*; *Voievodul Ştefan cel Mare în trei viziuni teatrale*; *Birlic* de Valentin Silvestru; *Liviu Ciulei – regizor pe patru continente* de Ileana Berlogea; *Horea Popescu – creator de spectacole memorabile* de Amza Săceanu; *Ion Olteanu – viziuni regizorale* de Smaranda Olteanu; *Români, vă ordon să staţi la coadă* de Mircea Constantinescu; *Capcană pentru dublură* de Ştefan Berciu; *Când stelele mor* de Simona Kiselevski; *Privire spre teatrul de pretutindeni* de Ileana Berlogea; *Radu Beligan – un artist pentru eternitatea teatrului românesc*; *Toma Caragiu – actorul genial ca personaj pe scena lumii*; *Eugen Ionescu – un dramaturg al teatrului universal*; George Genoiu: *Dramele decăderii.*

Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Comunicarea Colecţiilor al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

Festivalul Internaţional de Poezie „Grigore Vieru"

Ediţia I – 2009

Domnului-Director Florin Rotaru

Editura „Princeps Edit", în parteneriat cu Primăria Iaşi, Primăria Chişinău, Uniunea Scriitorilor din Chişinău, au deosebita onoare de a vă invita la prima ediţie a Festivalului Internaţional de Poezie „Grigore Vieru", ce se va desfăşura în perioada 9 – 12 octombrie 2009, duplex Chişinău – Iaşi, conform programului ataşat.

Prezenţa dumneavoastră va aduce un plus de valoare acestei manifestări dedicate memoriei unuia dintre cei mai cunoscuţi poeţi de limbă română şi luptători pentru unitate.

Având în vedere caracterul duplex al festivalului, vă rugăm să confirmaţi locul în care veţi putea fi prezenţi (Iaşi sau Chişinău), fiind deosebit de bucuroşi ca prezenţa dumneavoastră să fie pe întreaga desfăşurare a manifestării, organizatorii asigurând transportul Chişinău – Iaşi.

Vă rugăm să ne confirmaţi participarea dumneavoastră până pe data de 5 octombrie 2009, pe adresa de mail ***princepsedit@iaşi.rdsmail.ro*** *sau la numerele de telefon +40332409829, 0745404435.*

În speranţa că ne veţi onora cu prezenţa dumneavoastră la acest eveniment deosebit, vă asigurăm de înalta noastră consideraţie.

Programul manifestării

Programul este conceput ca un dialog Chişinău – Iaşi şi se va desfăşura în zilele de 9 – 10 octombrie la Chişinău, şi 11 – 12 octombrie la Iaşi.

Vineri, 9 octombrie 2009

Ora 9,30: Biserica „Sf. Teodora de la Sihla" – Te-Deum.

Ora 10,30: Cimitirul Central din Chişinău – Depunere de coroane la mormântul poetului.

Ora 11,30: Aleea Clasicilor – Alocuţiuni ale primarilor Gheorghe Nichita (Iaşi) şi Dorin Chirtoacă (Chişinău), Recital de poezie „Un verde ne vede". Participă poeţi şi traducători invitaţi la Festival.

Ora 16,00: Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova (Holul Cultural) – Expoziţia de carte, grafică, afişe, fotografii „Grigore Vieru"; Lansări de cărţi: *Taina care mă apără* de Grigore Vieru, ediţie critică, Editura Princeps Edit, Iaşi; *Grigore Vieru în amintirile contemporanilor*, Editura Princeps Edit; *Grigore Vieru, poetul arhetipurilor*, monografie de Acad. Mihai Cimpoi, Editura Princeps Edit; *Grigore Vieru, pontiful limbii române* de Mihai Sultana Vicol, Editura Princeps Edit; *Pâine cu rouă*, povestiri pentru copii de Grigore Vieru, Editura Agora. Moderatori: Daniel Corbu şi Valeriu Matei.

Ora 17,30: Sala Mare şi Terasa Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova – Spectacol muzical pe versuri de Grigore Vieru. Grupul etno-folcloric „Moştenitorii", Dirijor Valeriu Chiper. Corala „Vocile primăverii", Dirijor Ştefan Andronic.

Sâmbătă, 10 octombrie 2009

Ora 10,00: Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Sala cu cămin – Simpozion: *Grigore Vieru, poet al spaţiului românesc*, participă cu conferinţe şi alocuţiuni poeţi, traducători invitaţi; Recital muzical susţinut de Ion Chiriac şi Alexandru Ocu.

Duminică, 11 octombrie 2009

Ora 10.00: Sala de Consiliu a Primăriei Iaşi, Deschiderea oficială – Alocuţiuni ale primarilor Gheorghe Nichita (Iaşi) şi Dorin Chirtoacă (Chişinău); Colocviu: *Grigore Vieru, poet al spaţiului românesc*, participă scriitorii invitaţi; Lansări de cărţi. Moderatori: Mihai Cimpoi şi Daniel Corbu; Inaugurarea străzii cu numele poetului Grigore Vieru (strada Sulfinei).

Ora 17,00: Casa Studenţilor Iaşi – Spectacolul de teatru poetic *Strigat-am către tine*, prezintă Teatrul de Poezie „Alexe Mateevici", Chişinău, Regizor Anatol Codru; Alocuţiunea poetului Adrian Păunescu; Spectacol extraordinar susţinut de Tudor Gheorghe pe versuri de Grigore Vieru.

Luni, 12 octombrie 2009

Ora 10,00: Muzeul Literaturii Române Iaşi – Muzeul „Mihai Eminescu", Parcul de cultură Copou – Vernisajul expoziţiei de carte, grafică, fotografii *Grigore Vieru, contemporanul nostru*, prezintă Daniel Corbu, Valeriu Matei şi Mihai Cimpoi; *Grigore Vieru în dialog liric european*, Colocviul traducătorilor din opera poetică a lui Grigore Vieru. Moderator Leons Briedis (Riga, Letonia).

Ora 17,00: Ateneul Tătăraşi – Recital de poezie susţinut de Emil Coşeru, actor la Teatrul Naţional din Iaşi; Spectacolul *Taina care mă apără* pe versurile lui Grigore Vieru susţinut de Fuego, Mihai Munteanu (tenor, Opera Naţională, Chişinău), Maria Mocanu (Chişinău), Cristian Aldea Teodorovici (Chişinău); Decernarea premiilor Festivalului Internaţional de Poezie „Grigore Vieru", ediţia I, Chişinău – Iaşi, 2009; Cocktail.

Organizatori: Editura Princeps Edit, Iaşi, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Primăria Iaşi, Primăria Chişinău, Muzeul Literaturii Române Iaşi, Asociaţia Culturală „Feed Back", Iaşi.

Parteneri media: TVR Iaşi, Radio Moldova Iaşi, TV Moldova Chişinău, Radio Hit Iaşi, Flacăra Iaşului, Revista „Feed Back", Revista „Dacia literară", Revista „Poesis" Satu-Mare, „Literatura şi arta", „Timpul", Radio Vocea Basarabiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

octombrie 2009

♦ 1 octombrie 1684. 325 de ani de la moartea dramaturgului francez **Pierre Corneille** (6 iun. 1606 – 1 oct. 1684)

♦ 1 octombrie 1899. 110 ani de la moartea lui **Anton Bacalbaşa**, ziarist, prozator, traducător (21 feb. 1865 – 1 oct. 1899)

♦ 1 octombrie 1904. 105 ani de la naşterea scriitorului britanic **Graham Greene** (1 oct. 1904 – 3 apr. 1991)

♦ 1 octombrie 1919. 90 de ani de la naşterea medicului virolog **Nicolae Cajal** (1 oct. 1919 – 7 mart. 2004)

♦ 1 octombrie 1929. 80 de ani de la naşterea regizorului **Gheorghe Vitanidis** (1 oct. 1929 – 25 nov. 1994)

♦ 2 octombrie 1409. 600 de ani de la atestarea documentară, la biserica din Streisângeorgiu (judeţul Hunedoara), a **celei mai vechi pisanii româneşti**

♦ 2 octombrie 1944. 65 de ani de la moartea poetului **B. Fundoianu** (14 nov. 1898 – 2 oct. 1944)

♦ 4 octombrie 1669. 340 de ani de la moartea lui **Rembrand** (15 iul. 1606 – 4 oct. 1669)

♦ 4 octombrie 1934. 75 de ani de la naşterea actorului **Mircea Albulescu**

♦ 4 octombrie 1944. 65 de ani de la naşterea eseistului şi criticului literar **Ion Vartic**

♦ 5 octombrie 1929. 80 de ani de la naşterea criticului şi istoricului literar **Ion Dodu Bălan**

♦ 5 octombrie 1939. 70 de ani de la naşterea artistului plastic **Mihai Bandac**

♦ 6 octombrie 1929. 80 de ani de la naşterea lui **Mihai Drăgănescu**, inginer electronist, filosof, preşedinte al Academiei Române între 1990–1994

♦ 6 octombrie 1929. 80 de ani de la naşterea artistului plastic **Ion Sălişteanu**

♦ 7 octombrie 1849. 160 de ani de la moartea scriitorului american **Edgar Allan Poe** (19 ian. 1809 – 7 oct. 1849)

♦ 8 octombrie 1924. 85 de ani de la moartea lui **Valeri Iakovlevici Briusov**, scriitor rus (1 dec. 1873 – 8 oct. 1924)

♦ 8 octombrie 1929. 80 de ani de la naşterea poetului **Alexandru Andriţoiu** (8 oct. 1929 – 1 oct. 1996)

♦ 10 octombrie 1684. 325 de ani de la naşterea pictorului francez **Antoine Watteau** (10 oct. 1684 – 18 iul. 1721)

♦ 10 octombrie 1924. 85 de ani de la naşterea lui **James Clavell**, romancier, scenarist, regizor britanic (10 oct. 1924 – 7 sept. 1994)

♦ 11 octombrie 1919. 90 de ani de la moartea scriitorului danez **Karl Gjellerup**, Premiul Nobel pentru Literatură, 1917 (2 iun. 1857 – 11 oct. 1919)

♦ 11 octombrie 1929. 80 de ani de la naşterea actriţei **Olga Tudorache**

♦ 12 octombrie 1924. 85 de ani de la moartea scriitorului şi criticului literar francez **Anatole France**, Premiul Nobel pentru Literatură, 1921 (16 apr. 1844 – 12 oct. 1924)

♦ 12 octombrie 1934. 75 de ani de la naşterea istoricului **Alexandru Zub**

♦ 14 octombrie 1929. 80 de ani de la naşterea lui **Niculae Gheran**, prozator, editor, istoric literar

♦ 15 octombrie 1814. 195 de ani de la naşterea poetului rus **Mihail Lermontov** (15 oct. 1814 – 27 iul. 1841)

♦ 16 octombrie 1854. 155 de ani de la naşterea lui **Oscar Wilde** (16 oct. 1854 – 30 nov. 1900)

♦ 16 octombrie 1939. 70 de ani de la naşterea sculptorului **Petru Jecza**

♦ 17 octombrie 1849. 160 de ani de la moartea lui **Frédéric Chopin** (1 mart. 1810 – 17 oct. 1849)

♦ 17 octombrie 1904. 105 ani de la moartea lui **Ştefan Petică**, poet, prozator, dramaturg, publicist (20 ian. 1877 – 17 oct. 1904)

♦ 17 octombrie 1904. 105 ani de la moartea poetului **Dimitrie Th. Neculuţă** (20 sept. 1859 – 17 oct. 1904)

♦ 18 octombrie 1754. 255 de ani de la inaugurarea, la Blaj, a **Şcolii de obşte**, unde fiii de iobagi învăţau carte în limba română, pregătindu-se să devină „luminătorii satelor"

♦ 19 octombrie 1869. 140 de ani de la inaugurarea **primei linii de cale ferată din Principatele Unite**, pe ruta Bucureşti – Giurgiu

♦ 19 octombrie 1869. 140 de ani de la naşterea geografului **Simion Mehedinţi** (19 oct. 1869 – 14 dec. 1962)

♦ 19 octombrie 1899. 110 ani de la naşterea scriitorului guatemalez **Miguel Angel Asturias**, Premiul Nobel pentru Literatură, 1967 (19 oct. 1899 – 9 iun. 1974)

♦ 19 octombrie 1929. 80 de ani de la naşterea compozitorului **Dumitru Capoianu**

♦ 19 octombrie 1929. 80 de ani de la moartea dramaturgului **Alexandru Davila** (12 feb. 1862 – 19 oct. 1929)

♦ 19 octombrie 1984. 25 de ani de la moartea lui **Dumitru Murăraşu**, istoric literar, traducător (26 nov. 1896 – 19 oct. 1984)

♦ 20 octombrie 1854. 155 de ani de la naşterea poetului francez **Arthur Rimbaud** (20 oct. 1854 – 10 nov. 1891)

♦ 20 octombrie 1924. 85 de ani de la naşterea criticului de teatru, scriitorului **Valentin Silvestru** (20 oct. 1924 – 26 nov. 1996)

♦ 20 octombrie 1939. 70 de ani de la naşterea poetului basarabean **Dumitru Matcovschi**

♦ 21 octombrie 1969. 40 de ani de la moartea prozatorului american **Jack Kerouac** (12 mart. 1922 – 21 oct. 1969)

♦ 21 octombrie 1984. 25 de ani de la moartea actorului **Ion Finteşteanu** (18 mart. 1899 – 21 oct. 1984)

♦ 22 octombrie 1919. 90 de ani de la naşterea sculptorului **Marius Traian G. Butunoiu** (22 oct. 1919 – 26 ian. 1999)

♦ 23 octombrie 1864. 145 de ani de la publicarea, în „Monitorul Oficial", a **Regulamentului pentru Biblioteci Publice**, întocmit de Nicolae Kretzulescu şi aprobat de domnitorul Al. Ioan Cuza prin Decretul nr. 1450 din 23 octombrie 1864

♦ 25 octombrie 1984. 25 de ani de la moartea actorului **Alexandru Giugaru** (23 iun. 1897 – 25 oct. 1984)

♦ 26 octombrie 1624. 385 de ani de la naşterea mitropolitului **Dosoftei** (26 oct. 1624 – 13 dec. 1693)

♦ 26 octombrie 1884. 125 de ani de la moartea prozatorului **Ion Codru-Drăguşanu** (9 nov. 1818 – 26 oct. 1884)

♦ 26 octombrie 1949. 60 de ani de la naşterea poetei **Leonida Lari**

♦ 27 octombrie 1914. 95 de ani de la naşterea poetului englez **Dylan Thomas** (27 oct. 1914 – 9 nov. 1953)

♦ 28 octombrie 1704. 305 ani de la moartea filosofului englez **John Locke** (29 aug. 1632 – 28 oct. 1704)

♦ 29 octombrie 1889. 120 ani de la moartea lui **N.G. Cernîşevski**, scriitor, critic literar şi filosof rus (24 iul. 1828 – 29 oct. 1889)

♦ 29 octombrie 1924. 85 de ani de la naşterea lui **Herbert Zbigniew**, poet polonez (29 oct. 1924 – 28 iul. 1998)

♦ 29 octombrie 1969. 40 de ani de la moartea artistei plastice, memorialistei **Cecilia Cuţescu-Storck** (14 mart. 1879 – 29 oct. 1969)

♦ 30 octombrie 1869. 140 de ani de la naşterea medicului **Nicolae C. Paulescu** (30 oct. 1869 – 19 iul. 1931)

♦ 30 octombrie 1974. 35 de ani de la moartea istoricului literar **Elena Piru** (18 mart. 1919 – 30 oct. 1974)

♦ 31 octombrie 1964. 45 de ani de la premiera, la Timişoara, a piesei ***Anton Pann*** de Lucian Blaga

Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Timotei CIPARIU – Speech at the Opening of "Asociaţiunea Transilvană pentru Înaintarea Literaturii şi Culturii Poporului Român", 23 October 1861 2

Eugen Ionescu Centenary

Excerpt from a Novel 3

Matei CĂLINESCU – An Allegory for All Seasons: *Rhinocéros* (III) 5

THE 2009 NOBEL PRIZE IN LITERATURE – HERTA MÜLLER 7

Journey on the Danube. The Entering of Prince Carol and Princess Elizabeth in Bucharest in 1869 (I) 8

Bucharest Metropolitan Library – Patrimony 13

History of the Book – KING SOLOMON – *THE SONG OF SONGS* 14

Contemporary Autographs – *Ion HOBANA* 16

The 2009 International Symposium "The Book. Romania. Europe" 20

News on Bucharest Metropolitan Library's Branches 22

Ion CONSTANTIN – The Polish Culture Days in Suceava 23

Cristian BOBICESCU – The Relations between Moldavia and Poland under Movilă Dynasty. Notes on Some Unpublished Sources 24

EBLIDA – The Future of Library Digitization in Europe 27

Roswitha POLL, Peter TE BOEKHOST – Measuring Quality. Performance Measurement in Libraries (VII) 29

Florea NEAGU – Engineer Dimitrie Alexandru Hillard at Eighty Years Old 33

Catalogue 36

The First "Grigore Vieru" International Poetry Festival 38

Calendar – October 2009 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
ABIDOR: Tel./Fax: 021 316.36.25
BMB: Tel./Fax: 021 316.83.00/04/05/06
Redacţia: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 130
E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacţia: Ion HOREA (redactor şef), Georgeta FILITTI
Iulia MACARIE (secretar de redacţie), Radu VLĂDUŢ

CUPON

ABONAMENT LA BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poştal 010354, Bucureşti.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociaţia noastră ABIDOR şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR**. Preţul unui număr este de 2 RON. Preţul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON. Primul an de apariţie: 1998.

Tipărit la Tipografia COPERTEX

Redacţia revistei BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

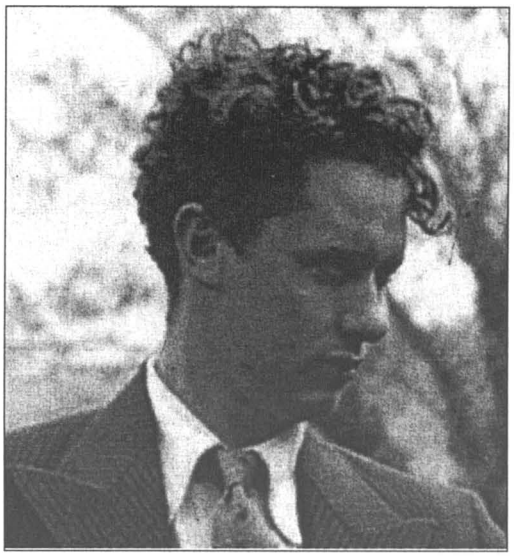

DYLAN THOMAS

1914-1953

95 de ani de la naştere

„Născut în Țara Galilor, Dylan Thomas aduce în lirica engleză o undă de tristețe şi patos specific celtică, beneficiind atît de experimentul imagistic şi ritmic de la începutul secolului, cît şi de explorările şi interpretările psihanalitice ale şcolii freudiste. […]

Trubadur modern, Dylan Thomas a fost timp de două decenii, între 1934 şi 1953, o prezență a vieții culturale din lumea anglo-saxonă prin neuitatele dar epuizantele recitaluri din operele poeților englezi susținute cu o artă a declamației inegalabilă, în fața microfoanelor postului B.B.C. cît şi pe estradele şi podiumurile sălilor de audiții de pe întreg cuprinsul Statelor Unite […]

Astenizat de existența sa în mare parte itinerantă în ultima perioadă a vieții şi măcinat de o boală cronică împotriva căreia nu a putut lupta multă vreme, Thomas s-a stins prematur la New York, nu însă înainte de a fi fost unanim recunoscut drept cea mai autentică voce nouă în lirica britanică de la mijlocul secolului nostru."

Şt. Stoenescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

OLGA TUDORACHE

– 80 de ani –

„Olga Tudorache posedă harul şi măiestria comunicării de o forță inegalabilă cu spectatorii din sala de teatru […] Îşi cîştigase la scurt timp după debut reputația unei tinere actrițe excepțional de înzestrată, cînd, în 1959, Nila din piesa lui Salînski ne-a uimit pe toți prin credința şi complexitatea jocului care a consacrat-o încă în acel an ca pe o excepțională interpretă de dramă. […] Iat-o la acel apogeu al carierei de pînă acum care a fost, după părerea mea, Vitoria Lipan din «Baltagul» de Mihail Sadoveanu. Cine, dintre cei care au văzut-o, îi pot uita tăcerile căptuşite cu durere şi îngîndurare, omenia şi demnitatea țărănească dîrzenia şi gingăşia femeiască, din acest cel mai românesc rol al ei? Cine, dintre spectatorii de atunci, nu a păstrat în auz bocetul sfîşietor dar totodată plin de înțelepciune după Nechifor Lipan, soțul răpus? A fost ceea ce se poate numi pe drept cuvînt un rol de referință, o creație antologică, dintre acelea cum nu se numără multe într-un sfert de veac de teatru.“

Dina Cocea

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro